

E lab júu^ quiá' Dsea` Jmáang^ e cajme' JUAN

Lajíil^ mi^ ná^ guí e nitiroo^ jmigüi^ ba'
e niseeng^ Dsea` Jmáang^

1 Jo jíil^ latí mi^ uiim^ nisea`
e sii^ Júu^ do, jo e jo líing^
Jóo^ Fidiéé; jo coøm^ seeng^ cöö^
Fidiéé, co^ íb^ dseáng^ Fidiéé cajo.
2 Jo coliim^ seeng^ e Júu^ do cöö^
Fidiéé lajíil^ latí mi^ uiing^. **3** Jo
la'eáang^ cöö^ e Júu^ dob cajmée^
Fidiéé lajalé^ e sea` fí jmigüi^;
joba^ lajalé^ e sea` fí jmigüi^ cajmée^
Fidiéé coliing^ cöö^ e Júu^ do. **4** Jo
la'eáang^ cöö^ e Júu^ doba^ cuø^ e
see^ naa^ fí jmigüi^, jogui íb^ cajo^ i
líing^ i Jing^ quiá^ Fidiéé i cuø^ e
tiing^ ngáng^ jaléng^ dsea` jmigüi^.
5 Jo i Jing^ quiá^ Fidiéé do jmoo^
e lijneá^ lacaang^ lí^ nuu^ só^, jogui
e nuu^ só^ do ja^ mi^ caquíi^ jmii^
fa^ njmé^ e niyúng^ i Jing^ quiá^
Fidiéé do.

6-7 Jo malii^ guí caliséng^ jaang^
dseañu^ i calisi^ Juan i seáang^ dsea`
jmii^; jo Fidiéé caguíng^ ír^ jogui
casíng^ neíñ^ e laco^ dsea` do nini^ r^
júu^ quiá^ i Jing^ quiá^ Fidiéé
do, jogui e laco^ ninú^ jogui e já^
nilíng^ jaléng^ dsea` lajíil^ júu^ e
niguiá^ dsea` do. **8** Jo dsu^ i Juan
i seáang^ dsea` jmii^ do ja^ líiñ^

dseáng^ i Jing^ quiá^ Fidiéé do, co^
líiñ^ jaang^ dsea` i casíng^ Fidiéé e
laco^ nini^ r^ júu^ quiá^ i Jing^ do
jee^ jaléng^ dsea` góor^ dsea` Israel.
9 Jo cagüéng^ i dseáng^ já^ Jing^
quiá^ Fidiéé do fí^ jee^ dsea` jmigüi^
e laco^ njmér^ jial e niliseeng^ dsea`
fí^ lí^ jneá^ jí^.

10 Jo i dsea` i líing^ Júu^ quiá^
Fidiéé do niseem^ bre lajíil^ latí mi^
uiing^; jo nañí^ fa^ la'eáang^ cöö^
í^ bre cajmée^ Fidiéé lajalé^ e sea` fí^
jmigüi^, jo dsu^ jaléng^ dsea` jmigüi^
ja^ já^ calíñ^ júu^ quiá^ dsea` do.

11 Jogui dseáng^ fí^ gó^bre cagüéiñ^
cajo, dsu^ ja^ calíng^ dsea` góor^ ír^.

12 Jo dsu^ jaléng^ i dsea` i ca^íng^ ír^
jogui i já^ calíng^ júu^ quiá^ r^, joba^
cacuø^ reiñ^ fí^ e ca'uñiñ^ do joo^
Fidiéé. **13** Jogui líiñ^ do joo^ Fidiéé
dsu^ o^ uí^ e caliséiñ^ fí^ jmigüi^ la,
o^gui fa^ liing^ ii^ quiá^ ta^ quiá^ r^
e ca'uñiñ^ lajo, dsu^co^ líiñ^ do lajo
uí^ e 'ñiab^ Fidiéé cajmée^ e
ca'uñiñ^ do joo^.

14 Jo e Júu^ do ca'uñiñ^ dseáng^
jaang^ dsea` jmigüi^, jo caliséng^ jee^
jneaa^ aa^ fí^ jmigüi^ la, jogui dsíng^
jmi^neáang^ jneaa^ aa^, jogui jmang^
júu^ já^ quie^, Jo mi^ calicuñiñ^ naa^
e Júu^ do i líing^ Joo^ Fidiéé i

camíing'~ do, joba' caline`baa' jóng
jial dseáng'~ jlo'~ niiñ~, jo dsu' e
jo catíiñ~ jíi~ dseáng'~ 'nia'~bre
e cacuø' Tiquiá'l'ír', co' dseáng'~
eáam' 'née' dsea` do quiá'r~. ¹⁵ Jo
lalab cajíng'~ Juan i seáang` dsea`
jmíi` do cuaiñ~ quiá'~ dsea` do mi`
cajíñ~ lala:

—Jo i lab i dsea` i éeng` jnea~ do
ie~ lami~ cafá`a lala: “Jo i dsea` i
nijáá' cøøng`guijiu laco'gui cagüéng~
jnea~ ff' jmigüí` la niing`guir eáang`
laco' jnea~, dsuco' lajíi~ mi~ ná`gui
eáang` e niliseeng` jnea~ba` e
nisseein`.”

¹⁶ Jo co' eáam' guiúng` dsea` do
cóo`~ jneaa~aa!, joba' cuø'l'~ jneaa~aa!
jalé` güea`~ quiá'r~ cóo`~gui jalé`gui
e 'né` quí`ii` dseáng'~ lalíng` e jíi~
ja` catíi`naa` lajo. ¹⁷ Jo la'eáang`
cóo`~ Moi` cacuø' Fidiée` jneaa~aa!
júu` quiu` ta` quiá'r~; jo dsu'
la'eáang` cõo`~ Dsea` Jmáam`ba`
e nicaline`naa` jial tñi` 'neáang`
Fidiée` jneaa~aa` jogui la'eáang`
cóo`~ íb` cajo e lití` júu` quiá`~
Fidiée`. ¹⁸ Jo jíi~ jaang` dsea` jmigüí`
ja` mi` cangáaiñ` dseáng'~ 'nia'~
Fidiée`, dsu' jíi~ i Jóor` camíing`~
do i líng` Fidiée` cajo, jíi~ f`bing`
i nicajmijnéeng` jial líng` Tiquiá'l'ír`
Fidiée` uií`~ e dseáng'~ cõøm` seein`
cóo`~ dsea` do.

Mi` café` Juan i seáang` dsea` jmíi`
cuaiñ~ quiá`~ Dsea` Jmáang`
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Jo coo` jmíi` jaléng` i dsea` i
quie` nifi` quiá`~ jaléng` dsea` Israel
i seeng` ff' Jerusalén casíiñ` coo` tñi`
míing`~ jmidsea` quiá'r~ cõø`gui
jaang` gáng` dsea` levita ff' lí` táang`

i Juan i seáang` dsea` jmíi` do e
cangojmingíi'r` dsea` do lala:
—i` dsea` lin`?

²⁰ Joba` cañíi` i Juan do dseáng`~
la líi` jo casí`reiñ` do lala:
—O` jnea` i Dsea` Jmáang` i i`
áána` i nisíng` Fidiée` i nicá` nifi`
quí`na`!

²¹ Jo cajmingíi`tu i dsea` do i Juan
do calé` catú` jo cajíñ`:
—Jo i` dseáng`~ líng` 'ná` jóng?
Su Líi` i café` cuaiñ~ quiá`~ Fidiée`
mali`gui eáang`?

Joba` cañíi`tu i Juan do jo cajíñ`:
—U~, o` f` jnea`.

Joba` calé` catú` cajmingíi`tu i
dsea` do jo cajíñ` lala:

—Osi `ná`bi i dsea` i caguíng`
Fidiée` i nife` cuaiñ~ quiá'r` i
sijeeng`naa` ff' jmigüí` la?

Joba` cañíi`tu i Juan do quiáñ`~
do jo cajíñ`:

—U~, o` f` jnea` cajo.

²² Joba` i dsea` do calé` catú`
cajmingíi`r` i Juan do jo cajíñ`:

—Jo song o` lajogui, joba` i`gui
dseáng`~ líng` 'ná` jóng? Jo co'
dseáng`~ la guíim` 'ná` lé`naa` júu`
i` dseáng`~ líng` 'ná` quiá`~ i dsea` i
casíng` jnea`~ do, joba` i`fó` 'ná`
uø` e lin`?

²³ Joba` cañíi`tu i Juan do quiáñ`~
do:

—Jnea` líin`na jaang` i fé` i
cagüéng` ff` ni` guóo`~ uø` quiu`~, jo
quie` júu` quiá`~ Fidiée` e catíng`
'ná` e fé` lala: “Nea`na` condseé`
coo` ff`~, co` tñi` lí` nijáab` Fíi`naa`”
—lí` laco` cajíng`~ Fidiée` ff` ni` ji`
quiá'r` e cajme` Saíi`, jaang` dsea`
i café` cuaiñ~ quiá`~ Fidiée` ie`
mali`gui eáang`.

24 Joba' i dsea` i casíing` dsea` fariseo fí` lí` táang` i Juan i seáang` dsea` jmii` do cangosiiñ` cóo` dsea` do **25** jo cajming` tureiñ`:

—Jo song ja` líng`gui` i Dsea` Jmáang` i nisíng` Fidiée` fí` la i nicá` nifi` qui` naa! o`gui Líi` o`gui i dsea` i fé` cuaiñ` quiá` Fidiée` joba` ejiali` jmoo` ta` seáang` dsea` jmii` jóng?

26 Joba` cañíi`tu i Juan do quiáiñ` do jo cajíñ`:

—Jnea` seáan`n dsea` jmii` jíi` cóo` layaang` jmii`; jo dsu` jee` 'ná` niseem` jaang` i ja` mí` cuíng`na! **27** Jo lana tí` lí` nilicuúim`ba` i dsea` í, co` tí` lí` ninám`bre ta` quiá`r. Jo jnea` ff` quini` í` ja` ee` quiín`n, co` jí`gui co` nisíl` ní` 'náu` lomiir` ja` quiín`n.

28 Jo jalé` e la cangojée` fí` coq` fí` lí` sii` Betania e née` lí` lí` 'ngoo` gua` Jordán, co` fí` job lí` táang` i Juan i seáang` dsea` jmii` do ie` jo.

Jesús líiñ` i Jo`se` Jiuung` quiá` Fidiée`

29 Jo mi` cajneá` coq`gui jmii` lajo, i Juan do cangár` e nijaquiéeng` Jesús fí` lí` siñ`. Joba` café`r` uii` quiá` dsea` do, jo casí`r` jaléng` i dsea` i teáang` cóo`r` do lala:

—Fing na jóó`na!, dob nijáá` i líng` i Jo`se` Jiuung` quiá` Fidiée` i síng` jalé` dsee` e røøng` dsea` jmigü`.

30 Jo i dsea` lab i éeng` jnea` do ie` lami` cafá`a lala: "Mí` nisóong` jnea`, nijáá` jaang` i niing`gui eáang` laco` jnea`, dsuco` i dsea` í` lajíi` mí` ná`gui eáang` e niliseeng` jnea`ba` e niseeiñ`." **31** Jo jíi` jnea` ja` mí` caliñi`bíi` i` dsea` do, jo dsu` cagá`a fí` jmigü` la e gaseáan`n dsea` jmii` e laco` jaléng` dsea` góo`o dsea` Israel nilicuúiñ` dsea` do.

32 Jo cajíng`gui i Juan do lala cajo:

—Coq` jmii` camó` jnea` Jmiguí` quiá` Fidiée` e cajgó` fí` níff` jo caje` fí` yú`gui` Jesús e liing` jaang` mee` **33** Jo lajee` e ná`gui lajo ja` mí` ní` jnea` i` líng` dsea` do, jo dsu` Fidiée` i casí` quié` e e cagaseáan`n dsea` jmii` casí`r` jnea` lala: "I dsea` i nimáan` i nijigéé` Jmiguí` quié` e fí` yú`gui` i dsea` í`bing` i niseáng` dsea` jmii` cóo` Jmiguí` quié`e." **34** Jo camób` jnea` mi` cangojée` jalé` e jo, joba` dseáng` lajam` níta` dsii` e Jesús líiñ` dseáng` i Joo` Fidiée` camíng` do.

La'uui` dsea` i ca`uuiing` dsea` quiá` Jesús

35 Jo mi` cajneá` coq`gui jmii` lajo, i Juan i seáang` dsea` jmii` do táaiñ` coliing` cóo` gáng` dsea` i nílíng` dsea` quiá`r` **36** Jo lajee` job cangár` e cangíng` Jesús, joba` cajíñ` casí`r` i dsea` quiá`r` do e fé`r` uii` quiá` dsea` i cangíng` do jo cajíñ`:

—Fing na jóó`na!, i dsea` ngoo` dob i líng` i Jo`se` Jiuung` quiá` Fidiée` i síng` jalé` dsee` e røøng` dsea` jmigü`.

37 Jo dsifí` mi` caníu` i dsea` gáng` do lajíi` e cajíng` i Juan do, joba` lajmináb` cangolíiñ` ti`leáaiñ` laco` ngoo` Jesús. **38** Jo mi` calilí` Jesús e liing` ii` ngolíng` caluur` , joba` dsifib` cají`r` nir` e cajóøiñ` i dsea` do jo cajming` reiñ`:

—¿I` nílíng`na` 'náng`na`?

Joba` cañíi` i dsea` do quiá` Jesús jo cajíñ`:

—Tifa`!, ejie` fí` quií`?

39 Joba` cañíi` Jesús quiá` i dsea` do jo casí`reiñ`:

—Má~aa' cóo~ jnea~, jo lajob
nilíñí~na!.

Jo colíim~ cangolíiñ` cangojmiñir`
jie~ quiá~ Jesús, jo fí` job cajer`
coliing~ lata~ e jmii~ jo, co' la ii~
quié~ e ca'lóob~ ningóo~ ie~ jo.

⁴⁰ Jo jaang` lajee` i dsea` gág~ i
canúu~ júu~ quiá~ Juan i seáang`
dsea` jmii~ do siir` Df` i nilfing` dsea`
ngáang~ cóo~ jaang`gui dseañu~ i
sii` Simón, jo íb` i cangotáang~ cóo~
Jesús do. ⁴¹ Jo dsif` lajob cangó` Df`
e cango'néein~ i rúiñ~ i sii` Simón
do, jo mi~ cadséng`neiñ` do lalab
casír`:

—Janú~, Simón, lana
nicalicuím`baa i dsea` i cajíng`
Fidié~ i nisín~ fí` jmigüí~ la i sii`
Dsea` Jmáang~ i nicá~ nifí` quií~il` do.

⁴² Jo dsif` lajob i Df` do
cangojéein~ i rúiñ~ i sii` Simón do fí`
lí~ guiing~ Jesús; jo mi~ tí` lí~ cangá~
dsea` do quiá~ Simón lalab cajíñ`
casí~reíñ`:

—Jo 'nub` i sii` Simón, jo lin` joo`
jaang`gui i sii` Juan, jo dsu` latí`
lana nilisií~ Cefas osi Tú~ cóo~ jmii~
griego é.

Mi~ cató~ Jesús Lii~ cóo~ Natanael

⁴³ Jo mi~ cajneá~ coo`gui jmii~ lajo,
ca'l` dsii` Jesús e cangó`tur fí` lí~ se`
Galilea, jo fí` job cajíng` rúiñ~ cóo~
jaang` dseañu~ i sii` Lii~, jo lalab
casí~reíñ` do:

—Má~aa' cóo~ jnea~.

⁴⁴ Jo i Lii~ do niseeiñ` fí` coo` fí` e
sii` Betsaida, jo dsea` gó`bre nilíñig`
i Df` do cóo~gui Tú~ Simón, co'
coob` fí` lí~ seeiñ~. ⁴⁵ Jo dsif` lajob
cangó` Lii~ e cango'néein~ jaang`gui
dseañu~ i sii` Natanael, jo mi~
cajíng`neiñ` do, lala casí~reíñ`:

—Lanab nicalicuíng`naa` i dsea`
i ca'éeng` Moi` fí` ni~ ji` quiá`r`
malii~gui eáang`, jogui cajo i
ca'éeng` jaléng` dsea` i café` cuaiñ~
quiá~ Fidié~ lí~ laco`gui cajme'r` fí`
ni~ ji` malii~gui eáang`. Jo i dsea` íb`
i sii` Jesús i seeng` fí` Nazaret i líng`
jógo` Sé`.

⁴⁶ Jo mi~ canúu~ Natanael e júu~ jo,
joba` cajíñ` lala:

—Ja` lí~ dsii` e fí` Nazaret nigüí`íí`
jaang` i ni'lé~ guié~ cóo~ dsea` rúng`.

Joba` cañíí` Lii~ quiá~ i dsea` do
jo cajíñ`:

—Má~aa` fí` lí~ guíñ~, jo lajoba`
nilicuín` dsea` do.

⁴⁷ Jo mi~ cangá~ Jesús e
nijaquiéeng` dsea` do fí` lí~ siñ`,
joba` cajíñ` lala e café`r` uii~ quiá~
Natanael:

—I nab dseáng` lajang` jaang`
dsea` gó`naa` dsea` Israel i ja` quié`
júu` ta~ júu`.

⁴⁸ Jo mi~ canúu~ Natanael e
jo, joba` cañíí` quiá~ Jesús jo
cajming`r` dsea` do lala:

—Jo ejial nicuín` jnea~ jial líñin`?
Joba` cañíí` Jesús quiáíñ` do jo
cajíñ`:

—Co` lajíí~ ná~gui e nitó` Lii~ 'nub`
jéem` nicamáng` jnea~ 'nub` e guinl`
uui~ 'ma` güiñí~.

⁴⁹ Joba` cañíí`tú Natanael quiá~
Jesús jo casír` dsea` do lala:

—Tifa`, 'nub` dseáng` i líng` Jóo`
Fidié~, jogui 'nub` cajo dsea` lin`
dseata~ dsea` féng` quiá~ jaléng`
jneaa`aa, dsea` líí`íí` dsea` Israel.

⁵⁰ Joba` cañíí`tú Jesús quiá~ i dsea`
do calé` catú` jo casí~reíñ`:

—Su já~ líñin` lana dsu` uíí` e
fá`a e camán`n 'nub` e guinl` uii~
'ma` güiñí~? Jo dsu` jnea~ fí` i 'nub` e

nábi nimó^l jalé^r e niing^lgui eáang^r e tiin^l jmee^r e.

5¹ Jo lalab cajíng^lgui Jesús cajo e casí^r lajaléiñ^r do:

—Jo lalab jmitaa^l óo'na^r cajo e nimó^lba^r jial jnáeng^l fi^r ñiff^r fi^r li^r guing^l Fidiée^r, jogui jial sooo^r jogui jgáang^l jaléng^r ángeles quiá^r Fidiée^r fi^r li^r sín^ln, jnea^r dsea^r gáa'a fi^r ñiff^r e líin^ln jaang^r dsea^r jmigüi^r.

Mi^r cajmée^r Jesús la'uui^r e quíí^r jmii^r

2 Jo mi^r cangf^r 'ni^r jmii^r lajo, jo ie^r jo caliseá^r coo^r jmii^r e cung^l guo^r dsea^r fi^r coo^r fi^r jiü e sii^r Caná e née^r li^r se^r Galilea. Jo ie^r jo dob táang^r Yá^r, niquiá^r Jesús, **2²** jo Jesús cogo^rgui i^r dsea^r quiá^r do líiñ^r dsea^r i^r simiñg^r quiá^r e jmii^r e ti^r do, joba^r fi^r dob quigéaaiñ^r cajo. **3³** Jo lajee^r e teáaiñ^r e jmii^r do, coob^r mi^r cadseá^r e jmí^r mi^r huiing^r joi^r e jmáiñ^r ta^r do, joba^r niquiá^r Jesús cajíñ^r casí^r dsea^r do lala:

—Ngóo^r cadseáb^r e jmí^r mi^r huiing^r joi^r e jmáang^r ta^r do.

4⁴ Joba^r cañí^r Jesús quiá^r i^r niquiá^r do jo cajíñ^r casí^r dsea^r do lala:

—Neaa^r, ejiali^r fi^r jnea^r lana? Co^r lana ja^r mi^r catf^r bi^r i^r e njmee^r e lajíiñ^r ta^r e si^rfin^r n do.

5⁵ Joba^r cajíng^ltu^r niquiá^r Jesús e si^r i^r dsea^r i^r jmoo^r ta^r jmícoo^r e sinúu^r do:

—Jmee^r na^r lajaléb^r ta^r quiá^r i^r Jesús na.

6⁶ Jo ie^r jo nitéé^r jñáuu^r tu^r cóo^r e líi^r cóo^r layaang^r cuu^r, jo e jo ííng^r ta^r e a^r jmii^r e jmáng^r dsea^r Israel ta^r e laco^r jmiguiúng^r yaaiñ^r fi^r quini^r Fidiée^r, co^r lajob qui^r tíiñ^r e jmóor. Jo lacoo^r e dsíi^r tu^r cuu^r

do ab^r jiü la cincuenta si la setenta litro jmíi^r. **7⁷** Jogui Jesús casí^r jaléng^r i^r dsea^r i^r jmoo^r ta^r e sinúu^r do lala:

—Jmiróong^{na} jmíi^r lacoo^r lacoo^r e tu^r na.

Joba^r dsifi^r lajob cajmiróong^r i^r dsea^r do dseáng^r la có^r e tu^r do. **8⁸** Jo mi^r cangf^r jo, cajíng^ltu^r Jesús casí^r reiñ^r:

—Lana fíi^r i^r 'ná^r güiseáang^r jiü^r e nicaguíe^r na^r dsíi^r e tu^r do, jo güica^r na^r quiá^r i^r dsea^r née^r ni^r e jmii^r la.

Joba^r lajob cajméeiñ^r do.

9⁹ Jo i^r dsea^r i^r quié^r nifi^r quiá^r i^r jmii^r do caí^r bre capí^r e do, jo dsu^r jmí^r mi^r huiing^r joi^r nica'uüng^r do, jo jíi^r ja^r ñir^r jial ca'uüing^r do lajo. Jo jíi^r i^r dsea^r jmoo^r ta^r sinúu^r dobing^r i^r ñir^r jial ca'uüing^r jmí^r mi^r huiing^r joi^r e jmí^r do, dsu^r yaam^r bre cajmiróoiñ^r jmíi^r e dsíi^r tu^r do. Jo mi^r caí^r i^r dsea^r quié^r nifi^r e jmíi^r e ca'uüng^r jmí^r mi^r huiing^r joi^r do, joba^r dsíi^r lanab cató^r i^r siming^r i^r cacúng^r guó^r do **10¹⁰** jo casí^r reiñ^r:

—Lajíim^r dsea^r cuor^r la'uui^r e jmí^r mi^r huiing^r joi^r e jlo^rgui, joba^r mi^r tí^r li^r nica'í^r i^r dsea^r simiñg^r do jmiguiúng^r jiü e jmí^r e jlo^r do, joguiba^r e niguié^r e jmí^r mi^r huiing^r joi^r e uóng^rgui do quiá^r i^r dsea^r simiñg^r do. Jo dsu^r 'ná^r nica'meába^r e jmí^r mi^r huiing^r joi^r e jlo^rgui do quiá^r tí^r li^r ningóo^r dséng^r jmíi^r.

11¹¹ Jo e la cajmée^r Jesús fi^r e fi^r e sii^r Caná e née^r li^r se^r Galilea. Jo e lab la'uui^r e quíí^r jmíi^r e dsigá^r dsíi^r dsea^r e cajmér^r fi^r jmigüi^r la, jo lajoba^r cajmijnéeiñ^r jial tíi^r 'goiñ^r'. Jo

jaléng¹ dsea` quiá'r⁻ jáb⁻ calfiñ⁻ júu[^]
quiá⁻ dsea` do.

¹² Jo mi[~] cangf[~] jo, Jesús cangór⁻
fi[~] coo[~] ffi[~] e sii[~] Capernaum coliing[~]
cóo[~] niquiá'r[~] coo[~]gui jaléng[~] rúiñ[~]
jogui coo[~] jaléng[~] dsea` quiá'r⁻ cajo;
jo ffi[~] job cajer[~] coo[~] tú[~] jmi[~] lajo.

Mi[~] ca'uóong[~] Jesús jaléng[~] `dsea` i
jmóo[~] ta[~] 'nii[~] ffi[~] guá[~]

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Jo mi[~] cangf[~]gui lajo, co[~]
nijaquiéem⁻bí e jmi[~] quiá⁻ dsea`
Israel e sii[~] Pascua, joba[~] Jesús
cagüi[~]ffi[~] fi[~] Capernaum jo cangór⁻
fi[~] Jerusalén. ¹⁴ Jo mi[~] tí[~] lí[~] caguiér⁻
fi[~] jo, dsifib[~] cangór⁻ fi[~] guá⁻ fé[~] e
si[~] ffi[~] jo, jo ffi[~] sigui[~] job cadséiñ[~]
jaléng[~] dsea` i teáang[~] ta[~] 'nifing[~]
jaléng[~] güitá[~] coo[~]gui jaléng[~]
jo'se[~] jogui jaléng[~] mee[~]. Jogui
cangáiñ[~] cajo jaléng[~] i neáang[~] ta[~]
jmisíng[~] cuu[~] e 'né[~] jaléng[~] dsea` i
dsitáang[~] fi[~] e guá⁻ fé[~] do. ¹⁵ Joba[~]
mi[~] tí[~] lí[~] cangáng[~] Jesús jaléng[~] i
dsea` í, dsifí[~] labab casá'r[~] coo[~] tú[~]
'nii[~] jo catáin[~] 'máang[~] jo coo[~] e
job ca'uóoiñ[~] i dsea` do coliing[~]
coo[~] i jó[~] níu[~] i jéeiñ[~] do e 'niiñ[~].
Jogui cajíim[~] Jesús jalé[~] mes[~] quiá⁻
jaléng[~] i dsea` i neáang[~] ta[~] jmisíng[~]
cuu[~] do, jo caguiáb[~] e cuu[~] do fi[~]
ni[~] uó[~]. ¹⁶ Jogui labab casf[~] Jesús
jaléng[~] i dsea` i jmóo[~] ta[~] 'nifing[~]
jaléng[~] mee[~] do jo cajíñ[~]:

—iUóong[~]na[~] jaléng[~] i mee[~] na,
jo ja[~] jmoo[~]na[~] 'móo[~] ffi[~] guá⁻ lí[~]
jmiféng[~] dsea` Tiquié[~] Fidiée[~]!

¹⁷ Jo dsiff[~] lajob cadseng[~] dsíi[~] i
dsea` quiá'r⁻ do lajíi[~] e téo[~] ffi[~] ni[~] ji[~]
quiá⁻ Fidiée[~] lí[~] fé[~] lala: "Liguím[~]
jnea[~] mi[~] ja[~] jmi[~]gó[~] dsea` guá⁻ lí[~]
jmiféng[~] dsea` Tiquié[~]e."

¹⁸ Joba[~] i dsea` Israel i quié⁻ nifi[~]
do cañír[~] quiá⁻ Jesús jo casí⁻reiñ[~]
do lala:

—¿E[~] quíi[~] jmi[~] njmée[~] e laco[~]
nilita[~] dsi[~]naa[~] e cangfín[~] ffi[~] e
cajmee⁻ lajalé[~] e ná?

¹⁹ Joba[~] cañíi[~]tú Jesús quiá⁻ i dsea`
do:

—Íng'na[~] e guá⁻ fé[~] e si[~] la,
jo jnea[~]gui quíi[~]baa jmi[~] e
nijmiliing[~]túu coo[~] 'ni[~] jmi[~].

²⁰ Joba[~] cañíi[~]tú i dsea` Israel do
quiá⁻ Jesús:

—Jial líi[~] e lajo, co[~] tuló[~] dsíi[~] jnúu[~]
jii[~] calíi[~] jnea[~] e calíi[~] e guá⁻ fé[~]
na, jogui 'nu[~] fó[~] lana e coo[~] 'ni[~]
jmiib[~] lí[~] nijmiliing[~]túu.

²¹ Jo dsu[~] café[~] Jesús lajo e
éeng[~] 'nia'r[~] coo[~] ngúu[~] táam[~]bre
mi[~] cajín⁻ cuaiñ[~] quiá⁻ e guá⁻
fé[~] do. ²² Jo dsu[~] cartí[~] mi[~] cangf[~]
e cají[~]tú Jesús, jo lajoguiba[~] e
cadseng[~] dsíi[~] i dsea` quiá'r⁻ do
lajíi[~] júu[~] e cajíng[~] dsea` do ie[~] jo,
ie[~] lamí[~] cajín⁻ e coo[~] 'ni[~] jmiib[~]
nilí'r[~] e nijmiliing[~]tur e guá⁻ fé[~]
do. Jo joguiba[~] dseáng[~] já[~] calíng[~]
i dsea` quiá⁻ Jesús do lajíi[~] júu[~] e
silíi[~] ffi[~] ni[~] ji[~] quiá⁻ Fidiée[~] coo[~]gui
jalé[~] júu[~] e cajíng[~] dsea` do lajee[~]
cateáaiñ[~] ffi[~] jmigüí[~] la.

Niñib[~] Jesús jial líing[~] dsea` lajíiñ[~]

²³ Jo lajee[~] táam[~]bí Jesús ffi[~]
Jerusalén, lajee[~] jmi[~] e quíi[~] tíing[~]
dsea` Israel e jmóor[~] jmi[~] e sii[~]
Pascua do, jo lajee[~] jo jmiguiab[~]
jalé[~] e quíi[~] Jesús jmi[~] cajmear[~]
ffi[~] quini[~] jaléng[~] i dsea` i siseáng[~]
do ie[~] jo, joba[~] i ffiim[~] i dsea` í já[~]
calíng[~] júu[~] quiá⁻ dsea` do. ²⁴ Jo dsu[~]
Jesús ja[~] ta[~] dsíir[~] coo[~] i dsea` do
co[~] nicuím[~]breiñ[~] do guiá⁻ jial líiñ[~]

do lajiiin'. ²⁵Jo co' niñi'bre 'ñia'r' guiú' jial líing' dsea' jmigüí', joba' ja' 'neáin' dsea' jiéng' i njimeá' júu' ír' jial f' dsii' dsea' jmigüí'.

Mi~ casíing~ Nicodemo cóo'~ Jesús

3 Jo mi~ cangf jiu lajo, lajee' e táam`bi Jesús fí' Jerusalén, jo ie~ jo nitáang' fí' jo jaang' dsea' Israel i sii' Nicodemo i nilíing' dsea' fariseo, jo i dsea' f' líiin' jaang' dsea' i laniing' jee~ jaléng' dsea' góor' dsea' Israel. ² Jo coo' lajee' e uóo' cangór' e cango'eer' Jesús, jo mi~ caguiér' fí' jo lalab casí'r' dsea' do: —Tifa', nineb~ jnea' røø' e Fidiéeb' dsea' casíin' 'nù' fí' jmigüí' la e cañi'éeel' jnea', dsuco' jíi' jaang' dsea' jmigüí' ja' quíi'r' jmií' fa' liing' ee' li~ nijmér' e dsigá' dsii' dsea' jíi' laco' quíi' 'nù' jmií' e jmoor' fíng song ja' jmicóo' Fidiée' quiá'r'.

³Joba' cañíi' Jesús quiáin' do jo cajín':

—E laba' jmitaa' o', e doñi' ii' dsea' i ja' niníing' tu calé' catú' e ni'uín' jaang' dsea' i 'míing' la'eáang' cóo' Fidiée', joba' ja' quíi' jmií' jóng fa' e dsea' do nicá' nifi' quiá'r'.

⁴Joba' cajmingíi'tu Nicodemo e cajmingíi'r' Jesús jo cajín':

—¿Jial quíi' jmií' e jaang' dsea' yáu' niquier' tur fí' dsii' tu' niquier' jo niníing' tur calé' catú'?

⁵Joba' cañíi'tu Jesús quiáin' Nicodemo jo cajín' casí'reiñ':

—E laba' jmita'guí' o' cajo, e doñi' ii' dsea' i ja' ngáang' la'eáang' cóo' jmií' jogui cóo' Jmiguí' quiá' Fidiée', joba' ja' quíi' jmií' fa' e nilíi'r' e Fidiée' nicá' nifi' quiá'r'.

⁶Co' doñi' ii' dsea' i níing' quiá' tiquiá' niquiá', joba' jíi' dsea' jmigüíb' líiin'; jo dsu' jaléng' i dsea' i liseeng' la'eáang' cóo' Jmiguí' quiá' Fidiée', joba' Jmiguí' job jée' quiá'r'. ⁷Jo ja' güidsigá' o' dsu' uíi' e fíi' i 'nù' na, e lajíim' dsea' 'né' e niliseeng'tur e laco' ni'uín' dsea' 'míing' la'eáang' cóo' Fidiée'. ⁸Cofa' guí' fí' la fí' nab fí', jo lico' nuu'baa' e ii' dsu' ja' jneeng' e jóo'naa' jie' fí' ngoo' osi jie' fí' jáa' é. Jo dseáng' lajob líi' cajo cóo' i dsea' i uíing' dsea' 'míing' la'eáang' cóo' Jmiguí' quiá' Fidiée', co' ja' lí' dsea' jóor' jial mi~ uíng' dsea' lajo.

⁹Joba' cajmingíi'tu Nicodemo cajmingíi'r' Jesús calé' catú' jo casí'r' dsea' do:

—¿Jial cuóøng' e nilí' e fó' na, Tifa'?

¹⁰Joba' cañíi'tu Jesús quiáin' dsea' do jo cajín' casí'reiñ':

—¿Jaang' tifab' líing' 'nù' quiáin' dsea' Israel, jo ja' ngám'bi' jalé' e fá'a la? ¹¹Jo jnea' jmitaa' o' e lajíi' e neb' jnea', jíi' joba' fél'naa', jogui lajíi' e neuu'naa' jogui né'naa', lajíi' e job júu' e guia'naa' jee' 'nú'; jo dsu' 'nú' ja' já' líing'na' lajíi' júu' e fél'naa' do. ¹²Jo song 'nú' ja' já' líing'na' mi~ fá'a júu' cuaiñ' quiá' fí' jmigüí' la, joba' ¿jial já' nilíing'na' jóng mi~ fá'a cuaiñ' quiá' fí' níff'?

¹³Jo jíi' jaang' dsea' ja' mi~ cajgóor' fí' níff', co' dseáng' lajíi' 'niá'baa dsea' gáa'a fí' jo; jo cagüén' n fí' jmigüí' la e líin'na' jaang' dsea' jmigüí'. ¹⁴Jo lí' laco' cajmée' Moi' ie' lami' cajmeáaiñ' jaang' mi' cóo' layaang' ní' jo cateáaiñ' fí' yá' coo' 'ma', jogui dseáng' lajob

'né~ nidsingüing~ jnea~ cajo, jnea~ dsea` gáa'a fí~ níff~ e líin'n jaang` dsea` jmigüí~, co' niteáng~ dsea` jnea~ fí~ coo` dse~ 'ma` cajo¹⁵ e laco' doñi' ii` dsea` i já~ nilüing` jíu~ quié~ e quiá~ jmii~ e niliseeiñ` cøøng` cøo`~ Fidiée` lata~.

Dsing~ 'neáang` Fidiée`
jaléng~ dsea` jmigüí~

¹⁶ Jo co' eáam' 'neáang` Fidiée` jaléng~ dsea` jmigüí~, joba' cacuóøiñ` i Jóor` camüing~ do e laco' cajúng~ dsea` do cuaiñ~ quiá~ jaléng~ dsea` jmigüí~; jo lajoba' jaléng~ dsea` i jáng~ yaang~ fí~ jaguo` dsea` do ja` qui~ jmii` fa' e ni'l'náiñ~ quiá~ Fidiée~, co' cøøm` niliseeiñ` cøo`~ dsea` do lata~. ¹⁷ Dsueco` Fidiée` ja` casíiñ` i Jóor` do fí~ jmigüí~ la e laco` ni'l~ dsea` do fí~ e nidsilüing` dsea` fí~ lí~ 'li~, co` casíiñ` dsea` do fí~ la e lí~ laco` nileáiñ~ dsea` jee` jalé~ dsee~ quiá~ biñ~.

¹⁸ Jo doñi' ii` dsea` i jáng~ 'ñia` fí~ jaguo` i Jóo` Fidiée` do, joba' i dsea` fí~ ja` ni'lín~ iihuí~ uii~ quiá~ jalé~ dsee~ quiá~r` mi~ nití~ fí~ lajo; jo dsu` i dsea` i ja` jáng~ 'ñia` fí~ jaguo` i Jóo` Fidiée` do, joba' i dsea` fí~ ni'l'm~ bre iihuí~ uii~ quiá~ jalé~ dsee~ quiá~r`, co` ja` mi` cajáng~ 'ñia`r` fí~ jaguo` i Jóo` Fidiée` camüing~ do. ¹⁹ Joba` lajaléng~ dsea` i ja` jáng~ yaang~ fí~ jaguo` Fidiée~, nibiñ~ fí~ lí~ 'li~ uíl~ e eáang`gui catf` dsíir` e cajmér` jalé~ e ja` dseeng`; co` ie` mi` cagüéng~ fí~ jmigüí~ la i Jing~ quiá~ Fidiée` do, ja` calijíi~ jaléng~ dsea` i dsea` fí~, co` e lí~ nuñ~ sò` dob cajmeáang`gui quiá~r` e laco`gui i Jing~ quiá~ Fidiée` do é. ²⁰ Jo jaléng~ dsea` i

jmoo` jmang~ e 'li~ 'ní~ níim~bre i Jing~ quiá~ Fidiée` do, jo jíi~ capí~ ja` iiñ~ nidsiquiéeiñ` fí~ cáang` dsea` do, co` ja` iiñ~ e nililí~ dsea` jmigüí~ jalé~ e 'li~ e jmóor` do. ²¹ Jogui dsu` jaléng~ i dsea` i seeng` cøøng` cøo`~ júu~ quiá~ Fidiée` laco` catüing~, joba` tib` dsíir` e dsiquíeeiñ` fí~ quini` i Jing~ quiá~ Fidiée` do e laco` cuo` li~ quiá~r` e jaléb~ e jmóor` do cøøm` røø` laco`gui jíi~ e iing~ Fidiée` e nilí~.

Mi~ café`tu Juan i seáang` dsea` jmii` do cuaiñ~ quiá~ Jesús

²² Jo mi~ cangf`guijiut lajo, cangób~tu Jesús colüing` cøo`~ jaléng~ dsea` quiá~r` fí~ lí~ se` Judea, jo fí~ job cajer` huóøom`jiu e seáaiñ` jmii` jaléng~ dsea` i guiliing~ fí~ do. ²³ Jo ie` job cajo i Juan do táaiñ` ta~ seáang` dsea` jmii` fí~ quiá~cøo` fí~ lí~ sii` Enón ca` lí~ née` cøo` fí~ e sii` Salim, co` fí~ job lí~ se` jmii` jmiguiúung` jogui fíim` dsea` dsilüiñ~ fí~ jo e saíaiñ` jmii`. ²⁴ Jo jalé~ e la calf` lajee` ná~gui e nitáiñ` i Juan do fí~ dsíi` 'nuñi`.

²⁵ Jo i liing~ i dsea` i ngí` cøo`~ i Juan do canaaíñ` jíiñ` cøo`~ jaang`gui dsea` Israel cuaiñ~ quiá~ jalé~ e qui~ tíiñ` jmóor` e laco` liguiúin~ fí~ quini` Fidiée`. ²⁶ Joba` cangolíim`bre e cangosíi`r` i Juan do, jo lalab casíi`r` dsea` do:

—Tifa', i dsea` i lamí~ táang` cøo`~ 'nu` lí~ lí` 'ngóo`~ gua` Jordán do i ca'eeng` 'nu` do jogui i nicafée` uii~ quiá~ do, lana dsea` fí~ dob nitáiñ` seáaiñ` dsea` jmii`, jo fíing`gui dsea` nidsiquíi`r` ír` laco`gui 'nu`.

²⁷ Joba` lalab cañíi` Juan quiá~ i dsea` do:

—Lajíim` dsea` li'r` jalé` e sea` quiá'r` dsu` uíi` e Fidiée`bing` i jmicóo` quiá'r` e li'r` jalé` e jo. ²⁸ Jo 'náb` dsea` nicanáu`na` røø` mi` cafá`a e o` jnea` Dsea` Jmáang`, co` jnea` líin`na` jaang` i casíing` Fidiée` i cagüéng` jéeng`gui laco` dsea` do e laco` cagaguiaa` guiú` fí` quiá` dsea` do. ²⁹ Cofa` coo` lí` cung` guó` dsea`, jo i siming` do f`bing` i jée` quiá` i simf` i cacúng` guó` coo`r` do, jogui i dsea` i ngoo` caluu` i siming` do eáam` li'iáang` dsfir` mi` núur` e siiin` do. Jogui dseáng` lajob lí` quié` jnea` lana, co` dseáng` eáam` iáang` dsii` mi` núu` lajo. ³⁰ Jo dsea` do eáang`gui ngoo` líniin`, jo dsu` jnea` lí` ngoo` li'uóng`guí.

Dsea` i jáa` fí` níff`

³¹ Jo lalab cajíng`gui Juan:
—Jo i dsea` i jáa` fí` níff` niing`guir jee` jaléng` dsea` jmigüü`; jogui i dsea` i líing` dsea` jmigüü` , jmang` júu` quiá` fí` jmigüü`ba` quier. Jo i dsea` i jáa` fí` níff` do, niing`guir jee` jaléng` dsea` jmigüü`. ³² Jo íb` dsea` i fél` quiá` lajíi` e nicangár` jogui lajíi` e nicanúur` fí` lí` guiing` Tiquiá'r` fí` níff` , jo dsu` jíi` jaang` dsea` já` jíi'r` lajíi` júu` e fél` dsea` do. ³³ Jo dsu` doní` ii` dsea` i já` líing` júu` quiá` dsea` do, joba` tñi` nir` e jmang` júu` já`ba` fél` Fidiée`. ³⁴ Jo i dsea` i nicasíing` Fidiée` fí` jmigüü` la, jmang` júu` quiá` dsea` i`ba` fél` , dsu`co` Fidiée`bing` i cuø` dsea` do laliing` Jmiguí` quiá`r` . ³⁵ Jo Fidiée` eáam` neáaiñ` i Jóor` camíing` do, jogui cacuø'r` dsea` do e óoiñ` ta` e ninéé` niñ` lajalé` e sea` fí` jmigüü` . ³⁶ Jo doní` ii` dsea` i jáng` yaang` fí` jaguo` i Jóo` Fidiée`

do, joba` niliseeiñ` cøøng` cõo` dsea` do lata` ; jo dsu` i dsea` i ja` iing` jáng` yaang` fí` jaguo` i Jóo` Fidiée` do, joba` ja` qui` jmiñ` fa` e niliseeiñ` cøøng` cõo` Fidiée` lata` , co` lí` lí` latab` niñiñ` iihuíi` eáang` e cuø` Fidiée` jaléng` i dsea` la`f` .

Mi` cangíing` Jesús fí` lí` se` Samaria

4 Jo mi` cangf`gui lajo, lajee` e táam`bi Jesús fí` lí` se` Judea, calilí` jaléng` dsea` Israel i líing` dsea` fariseo e fíing`gui dsea` nidsiqui` quiá` Jesúe saáiñ` jmiñ` laco`gui i dsea` i dsiqui` Juan i seáang` dsea` jmiñ` do. ² Jo dsu` e já` , o` dseáng` Jesúe dsea` i seáang` dsea` jmiñ` do, co` dsea` quiá`bre i jmoo` ta` lajo e júu` siná`r` quiá` dsea` do. ³ Joba` mi` caliñi` Jesúe lajíi` e i` dsii` i dsea` Israel i líing` dsea` fariseo do ui` quiá`r` , joba` cagüí`fí`bre coliing` cõo` dsea` quiá`r` fí` lí` se` Judea, jo cangolíing`tur fí` lí` se` Galilea.

⁴ Jo dseáng` la guíim` n'é` ngíñ` fí` lí` se` Samaria lajee` e teáaiñ` fí` e ngolíñ` fí` lí` se` Galilea. ⁵ Jo lajob caguilsiñ` fí` coo` fí` e néé` dsí` lí` se` Samaria lí` si` Sicar, fí` quiá` lí` ró` guó` uó` quiá` lí` yúu` Jacóo` e cangíiñ` fí` jaguo` i jór` i si` Sé` do lajíi` malí` . ⁶ Jo fí` job lí` lí` coo` too` e a` eáang` lí` níing` jmiñ` , jo fí` job lí` calf` ojmí` quiá` lí` yúu` Jacóo` . Jo nijaquiéeng` guieñib` mi` caguié` Jesúe coliing` cõo` dsea` quiá`r` e fí` ojmí` do, jo fí` job cajmí`íng` dsea` do co` eáam` níffíñ` e ngír` , jo dob caguár` cáang` e too` a` jmiñ` do. ⁷⁻⁸ Jo lajee` jo i dsea` quiá`r` do cangolíñ` e cangoleáar` jalé` e

nidó'r- e fi' fií` Sicar do. Jo e fi' ojmí` dob caje' Jesús 'ñia'r- lajee' jo, jo co'ná' lajob caguié- jaang` dseamí` i seeng` fi' li- se' Samaria e fi' ojmí` do, joba' lalab casí`- Jesús i dseamí` do:

—¿Já` cuó'jiu' jnea~ jmíi` díuu'~u?

⁹Jo co' jaléng` dsea` Israel dseáng` ja` røø` seem`bre cóo`- jaléng` dsea` i seeng` fi' li- se' Samaria, joba' i dseamí` do cañíir` quiá`- Jesús lala:

—¿Jial cuóong` fo`- lajo? Co' jaang` dsea` Israel líng` 'nù, jo ja` litfing` 'nú` fa` liing` ee` míi`na` jnea`- , dsea` líi`naa` dsea` Samaria.

¹⁰Joba' cañíi`tu Jesús quiá`- i dseamí` do:

—Faco' jiú` ñí` 'nù` jalé` e guié`- e iing` Fidié` e cuó'r- 'nù, jogui faco' ñí` cajo i` jnea~ dsea` i míi`- 'nù` jmíi`, joba' faco' lajo, 'nùb` dsea` catíin`- e nimíi` jnea~ jmíi` jóng, joba' jneab` nicuóø` 'nù` e jmíi` cóo`- e cuø` e seeng` dsea` lata~.

¹¹Joba' cañíi` i dseamí` do quiá`- Jesús jo casí`r- dsea` do lala:

—Fí`i, jíi`- coo` ja` quié` 'nù` cóo`- e niguí` jmíi` fi` dsíi` e too` la, jo dsíng` a'. Joba' ée` cóo`- niquíin`- e jmíi` e fó` e nicuó` jnea` do? ¹²Jo 'lìi` yéu`- quí`ii` Jacoo` caséer` e ojmí` la quí`ii` , co` fi` lab li` cacár` jmíi` e jmáiñ` ta` cajo, jogui lajobi jaléng` jóor` cóo`- gui jaléng` jó` núu` i ca'leáaiñ` , fi` lab li` ca'uø'r` jmíi` e ca'íng`neiñ` do. Jo ésu 'nù` i o`- e niing`gui` laco` i dsea` í?

¹³Joba' cañíi`tu Jesús quiá`- i dseamí` do jo cajíñ`:

—Jaléng` dsea` i fí` jmíi` e uøø` dsíi` e too` la niguáb`tu jmíjmiñ` calé` catú`- ; ¹⁴jo dsu` i dsea`gui i

ni'lí` e jmíi` e nicuóø`ore do, joba' jo tóø` jmíi` fa` e niguá`gui jmíjmiñ` . Dsucu` e jmíi` jo líi` lafa` e contøøm` sea` jmíi` fi` dsíi` tu'r` cóo`- e cuø` e seeiñ` , jo e jo líi` e contøøm` seeiñ` coøng` cóo`- Fidié` lata~.

¹⁵Joba' cañíi`tu i dseamí` do quiá`- Jesús jo casí`r- dsea` do lala:

—Fí`i, iim`baa nicuó` jnea`- jmíi` e fó` na e laco` jo` niguá`gui jmíjmiñ` o`gui 'nè`gui fa` e gáa`a ti` la e gaquieé` jmíi`.

¹⁶Joba' cajíng`- Jesús casí`r- i dseamí` do:

—Guóng` cateá` jo güitee` dseañu` quí`- jo níilíng`tu` fi` la.

¹⁷Joba' cañíi` i dseamí` do quiá`- Jesús:

—Ja` cóo`-o dseáng`- dseañu` quié`e.

Joba' cañíi`tu Jesús quiá`- dsea` do:

—Jáb` laco` cafée`- na, dseamí` , e o` dseáng`- dseañu` quí`- i cóo`- lana;

¹⁸dsu`o` lamí` jéeng`gui 'ñíing`gui dseañu` i nicacúng` guóo` cóo`- , joba` i dseañu` i cóo`- na lana ja` líiñ` dseáng`- dseañu` quí`- .

¹⁹Jo mi` tí` li` canúu` i dseamí` do e cajíng`- Jesús e júu` jo, joba` cañíi` quiá`- dsea` do lala:

—Fí`i, lanab calilí`i e 'nù` lin` jaang` dsea` i fé` cuaiñ` quiá`- Fidié` . ²⁰Jo jaléng` 'lìi` yéu`- quí`ii` , dsea` Samaria, quí`- tñíñ` e jmiféiñ` Fidié` fi` ni` e mó` la, jo dsu` jaléng`gui 'nú` , dsea` Israel, fó`na` e jíi` fi` Jerusalén li` 'nè` e nijmiféng`naa` Fidié` .

²¹Joba' cañíi`tu Jesús quiá`- i dseamí` do jo casí`-reiñ`:

—Já` güilíin` júu` quié`e, dseamí` , e nijaquíeém` e nitf` í` e 'nú`

nihilíl'na' e ja' 'nē' nigüilíng'na'
fí' e yú' mo' na e güijmiféng'na'
Tiquí'i! Fidiée', o'gui 'nē' fa' e
nigüilíng'na' cartí' Jerusalén cajo
e laco' güijmiféng'na' dsea` do.
22 Co' 'nú', jaléng' dsea` Samaria,
jíl' ja' cuíing`na' i' i jmiféng'na' do;
jo dsu' jaléng' jnea', dsea` líi'naa'
dsea` Israel, nicuím'baa' i' i 'nē'
jmiféng'naa' do, co' jee` jneal', dsea`
líi'ii' dsea` Israel, job lí' caguíng'
Fidiée` jaang` i nileáng' dsea` jee`
jalé' dsee` quiá'r'. **23** Jo catib` e í' jo,
jo dseáng' lanab liy, e jaléng' dsea`
i dseáng' lajang' júu' i jmiféng'
Tiquí'i! Fidiée` 'nē' njmér' dseáng'
laco' si'l' la'eáang' cóo' Jmiguí'
quiá' dsea` do, dsu'co' dseáng'
lajob iing' Tiquí'i! Fidiée` e njmér'
jaléng' dsea` i jmiféng' ír'. **24** Dsu'co'
Fidiée` líiñ' Jmiguí', joba' jaléng'
dsea` i jmiféng' ír', 'nē' njmér' lajo
la'eáang' cóo' Jmiguí' quiáb' dsea`
do dseáng' laco' si'l'.

25 Joba' cañíi'tu i dseamí do quiá'—
Jesús jo cajíñ':

—Niñib' jnea` e tí' lí' njáab' i
cajíng' Fidiée` i nisín' do i líing'
Dsea` Jmáang' i nicá' nifí' quí'i',
joba' mi' tí' lí' nigüéeng' dsea` do
fí' la, fí' guib dsea` i ni'él' jnea' jalé'
e jo.

26 Joba' cañíi'tu Jesús quiá'— do
jo cajíñ':

—Dsea` í'bi jnea` i sing' siiing'
cóo' 'nú' lana.

27 Jo lajee' gui'nang' fí' Jesús e
job, mi' caguíling' i dsea` quiá'r' do
i cangolíng' e cangoleá' e nidó'r',
jo mi' cangáin' Jesús e táang` dsea`
do siiin' cóo' jaang` dseamí, joba'
eáam' cangogá' dsíir' mi' cangár'
lajo. Jo dsu' jíl' jaang` dsea` do ja'

cateá' dsíir' fa' ee` njmingí'r' Jesús
uii' quiá' i dseamí i sing' do, osí
e' quiá' e siiin' do é. **28** Jo ngí' jo,
jo dob casée' i dseamí do e dsu'—
quiá'r' do e lí' si'l' niguié'r' jmií'
do, jo caquim' tür fí' jee' fí'; jo mi'
caguiéin' fí' jo, canaaín` guiar' júu'
jee` jaléng' dsea` góor' jo sí'reiñ'
lala:

29 —Má'aa!, jo majmicuíng'naa'
jaang` dseañ' i nicamán' n i
nicajmea' jnea' júu' quiá' jalé'ba'
e nicajmé'e jéeng'gui, jo jangám'
íb' i dsea` i cajíng' Fidiée` i nisín'
fí' jmiúgi' la i líing' Dsea` Jmáang' i
nicá' nifí' quí'i'.

30 Jo mi' canúu' i dsea` góor' do
e júu' jo, dsifib' ca'uøøiñ' fí' jee'
fí' coliing' cóo' i dseamí do jo
cangolíñ' fí' lí' táang` Jesús. **31** Jo
dsu' lajee' ná'gui e niguilíñ' do fí'
lí' táang` Jesús, i dsea` quiá' Jesús
do casí'r' dsea` do jo cajíñ':

—¿Já' cõ' jie! í', Tifa'?

32 Joba' dsea` do cañíir' lala:

—Seab' coq' e jié'gui e 'nē'
nidó'r' ø e jíl' 'nú' ja' ní'na' jial líi'.

33 Jo mi' tí' lí' canúu' i dsea`
quiá'r' do e jo, joba' canaaín' siiin'
lajee' la'ó' yaaiñ' jo jmingí'r' rúiñ':

—Jangám' song liing' ii' nijaca' e
nicagó'r'.

34 Joba' cañíi' Jesús quiá' i dsea`
quiá'r' do jo casí'r' reiñ':

—'Né' njmee e lajíl' e iing' i dsea`
i casíing' jnea` do, jogui e njmité'e
lajíl' ta' e cangúin' quiá' dsea`
do, joba' e job e lí' lafa' mi' gó' ø
ii' e litaan'gui'. **35** Jo dsu' 'nú'
fó'na' lala: "Né' bi quiúung'gui
si' e nicuó' lajíl' e cangojnea' do";
jo dsu' jnea'gui fí' i 'nú' e 'nē'
cá'na' cuente e lajíl' e sijnea' do

nicalineáang~, joba' nicuó' li~ jóng e nicatíb~ fí~ e nisítíing'. ³⁶Dsucó' i dsea` i jmóo` ta~ e sitíng` lajíi~ e roo` do, joba' ím`bre lajíi~ e catíiñ~ quiá~ e ta~ e jmóor` do. Co' jalé~ e roo` e sitíiñ~ do líi` laco` jaléng` dsea` i liseeng` cööng` cöö` Fidiée` lata~. Jo co' lajob líi`, joba' i dsea` i jni` do cöö`~gui i dsea` i sitíng` do, rööb` nilíiáang` dsíir` laji` tú~ fíiñ~ do mi~ caroo` e cajnír` do. ³⁷Co' e jáb~ dseáng` lajíi~ e jíu~ röö` e fé` lala, "I jiém` i dsea` i jni` do, jogui i jiém`bi i nisítíi` mi~ niró." ³⁸Jo jneab~ dsea` casíin`n 'nú~ e caguisítíng`na` lajíi~ e caroo` do e jíi~ 'nú~ ja` caquie`na` ta~ quiá~ jial cangojnea~ jalé~ e jo, co' i jiém` i dsea` i cajmée` ta~ jo, jogui 'núb~ dsea` i nicali`ööng` lajíi~ ta~ e cajmée` i dsea` fí.

³⁹Jo i fíim` dsea` i seeng` e fíi` Sicar do jáb~ calíiñ~ jíu~ quiá~ Jesús la'eáang` cöö` jíu~ e cajmée` i dseam` do ie` mi~ cajíi~ lala: "I dseañu~ do nicajmea`bre jnea~ jíu~ quiá~ jalé`ba` e nicajmé` e jéeng`gui." ⁴⁰Jo mi~ tí` lí~ caguiliing` i dsea` góo` i dseam` samaritana do fí` lí~ táang` Jesús, joba` camír` jmi`ee` fa` nijé`bi dsea` do cöö`~ ír. Joba` lajob cajmée` dsea` do, caje`bre cööin`~ do lajee` tú~ jmií~, ⁴¹jo i fíim`bi i dsea` i cajáng` yaaiñ~ fí` jaguo` Jesús mi~ canúur` lajíi~ jíu~ e fé` dsea` do. ⁴²Jo lalab casí~ i dsea` do i dseam` dsea` góor` do:

—Jø lana dseáng` lajang` jíu~ niój~ líi`naa` jíu~ quiá~ i dsea` na, co` dseáng` nicaná`baa` yee~naa` jial líi` jíu~ quiá`r~, jo o` jíi~ e jíu~ e cajmée` 'nú` jnea` do. Joba` nine~baa` jogui nita`bi dsí`naa` cajo

e dsea` íb` i láang` dsea` jmigüí` jee~ jalé~ dsee` quiáiñ`.

Mi~ cajmi`leáang` Jesús jaang` siming` jiuung`

⁴³Jø mi~ cangf` e tú~ jmií~ e caje` Jesús cöö` i dsea` do, cagüi`ff`bre e fí` guóo` uó` lí~ se` Samaria do jo ca`íb`tur fí` e ngóor` fí` lí~ se` Galilea. ⁴⁴Dsucó` lí~ laco`gui jíi~ jíu~ e tiing` Jesús, e jíi~ jaang` dsea` i fí` cuaiñ~ quiá~ Fidiée` fa` jmi`gó` dsea` góor` ír. ⁴⁵Jo dsu` mi~ caguiéng` Jesús fí` góor` fí` lí~ se` Galilea, jalém` i dsea` i seeng` fí` jo guíab` calíiñ` dsea` do, co` jaléng` i dsea` i cangolíim`bre fí` Jerusalén e catf` jmií` Pascua, jogui cangá`bre jalé~ e quíi` jmií` e cajmée` Jesús ie` jo.

⁴⁶Jo lajee` jo caquim`tu Jesús fí` e fíi` e sii` Caná do e néé` lí~ se` Galilea e fí` lí~ cajmér` e ca'uíing` jmií` mfi` huíing` jíl` e jmií` do. Jo fí` job niseeng` jaang` dsea` nu'luu~ quiá~ jaang` dseata` dsea` féng`, jo dsea` i` niseeng` jaang` siming` jiuung` quiá`r` i niráang` dsée` fí` e fíi` e sii` Capernaum.

⁴⁷Joba` mi` tí` lí~ calíi` dsea` do e nitáang` Jesús e fí` fíi` jo e Jain` fí` lí~ se` Judea, joba` cangó`bre fí` lí~ táang` dsea` do, jo camír` dsea` do jmi`ee` fa` e nidséiñ` do fí` quiá`r` e nidsijimi`leáaiñ` i siming` jiuung` quiá`r` do, co` ráaiñ` do e tí` lí~ nijúum`bre. ⁴⁸Joba` cañí` Jesús quiá~ i dsea` do jo cajíi`:

—"Nú~ ja` já~ nilíim`bi` fíng song ja` nimó`na` jalé~ li~ e quíi` i jmií` jmoo`o.

⁴⁹Joba` cañí`tu i dsea` nu'luu~ do quiá~ Jesús jo casí`r` dsea` do:

—Fí'i, fa' jgiéé' o' e guó^ba'
lajmínáñ fí' quié'e nút'gui e njúung~
í jiuung~ quié'e do.

⁵⁰Joba' lalab cañíí' Jesús quiá'~ i
dseañu~ do jo casí~ reiñ~:

—Quííng~ tu fí' quíí~, co'
nica'láam~ jóó'.

Joba' lajob cajmée` i dseañu~ do,
caquím~ tur fí' quiá'r~, co' jáb~
calíñ~ lajíí~ júu~ e casí~ Jesús
ír. ⁵¹Jo lajee' iuuiñ~ fí' e ngaiñ~ fí'
quiá'~ bre mi~ cajíñ~ guiá'~ fí' i dsea'
l'éeng~ quiá'r~ i jalííng~ fí' jo, jo
lalab cajíng~ dsea' do mi~ cajíñ~:
—Nica'láam~ jóó'.

⁵²Jo mi~ canúu~ i dsea' do e júu~
jo, joba' cajming~ reiñ~ do e í~
dseaáng~ e ca'láang~ i jóor~ do.

Joba' lalab cañíí' i dsea' l'éeng~
do quiá'r~:

—Lado guiée~ la ii~ coo` e ca'lób~
caguá~ iu~ guííñ~ jo ca'láam~ bre.

⁵³Jo mi~ canúu~ i tiquiá'~ i jiuung~
do e júu~ jo, joba' dseaáng~ calíl'r~ e
dseaáng~ e í~ job mi~ casí~ Jesús ír~
e nica'láam~ jóor~. Joba' i dsea' do
coliíng~ cóo~ jaléng~ dsea' sinúu~
quiá'r~ cajám~ yaaiñ~ fí' jaguó~
Jesús ie~ jo.

⁵⁴Jo cóo~ e nab catf tý~ e li~ e
quíí~ Jesús jmií~ e cajmér~ ie~ mi~
caquíng~ tur fí' li~ se~ Galilea e jaiñ~
fí' li~ se~ Judea.

Mi~ cajmi'leáang~ Jesús
jaang~ dsea' i caang~ tii~

5 Jo mi~ cangf gui lajo, mi~
catf tu í~ e jmoo` dsea' Israel
jmií~ fí' Jerusalén, joba' fí' job
caquíng~ tu Jesús e ngotíñ~ e jmií~
jo. ²Jo ie~ jo, e fí' dsíí~ iá~ cuu~ e
si~ lacúng~ Jerusalén do, quiéeng~
coo` o'ná~ fí' li~ ngííng~ jaléng~ jo'se~

jiuung~ i tííng~ dsea' Israel jngaiñ~
mi~ tí' jmií~. Jo quiá'~ e o'ná~ do
silíí~ coo` li~ a~ jmií~ e fe~ eáang~ e
sii~ Betzata cój~ jmií~ hebreo. Jo e
fí' 'ni~ e lí~ a~ jmií~ do quiéeng~ 'níá~
ni'núu'jiu, ³jo fí' job seeng~ fííng~
dsea' dsée~ e lí~ doñi~ ee~ jmohuúí~
líiñ~; do i tiuung~, dogui i jlúu~
dogui i caang~ tii~ i teng~ ni~ uó~.
Jo jaléng~ fí' sijeeíñ~ e njó~ e jmií~
do. ⁴Co' fé~ dsea' e seab~ mi~ jgáang~
jaang~ ángel fí' dsíí~ e jmií~ do, joba'
njó~ e jmií~ do mi~ njigáang~ fí~;
jo mi~ calf~ jo, i dsea' la'uii~ i ni'l~
fí' dsíí~ e jmf~ do, joba' ni'leáam~ bre
jóng lí~ doñi~ ee~ jmohuúí~ líiñ~.

⁵Jo jee~ jaléng~ i dsea' dsée~ do
niquíéeng~ jaang~ dseañu~ i nidsée~
lajíí~ ningóó~ guigui' dsíí~ jnií~ jii~.

⁶Jo mi~ caguié~ Jesús fí' jo, cangáiñ~
i dseañu~ i dsée~ do e dob ráaiñ~
jogui calíñir~ e lajíí~ lí~ ba' nidsée~
i dsea' do, joba' cajming~ reiñ~ do jo
casí~ reiñ~:

—¿lin~ e ni'leáan~ lajíí~ jmohuúí~
lin~?

7Joba' cañíí` i dsea' dsée~ do
quiá'~ Jesús lala:

—Fí'i, ja' ii~ seeng~ fa' ii~ njmicóo~
jnea~ e ni'úu fí' dsíí~ e jmií~ do
mi~ cangf e njó~, jo co' lacoo` ya~
mi~ iin~ ni'úu fí' jo, dsea' jiém~
dsjéeng~ quié~e.

⁸Joba' cañíí` Jesús quiá'~ i dsea'
do:

—Ráan~, jo see~ e 'ma' li~ dsíí~
na jo guóng~.

⁹Jo dsíí~ lanab ca'láang~ i dseañu~
do, jo cacó~ bre e 'ma' li~ dsííñ~ do,
jo canaaín~ ngí~ bre jóng. Jo ie~ jo
dseaáng~ cangotíng~ jmií~ e jmiíng~
dsea' Israel. ¹⁰Joba' mi~ cangá~ i
dsea' quié~ nifí~ quiá'~ dsea' Israel e

niquiée` i dsea` ca'láang` do e 'ma` li` dsíñi` do, joba' lalab casí'r` dsea` do:
 —Jmii` e jmi'lím` dsea` lana, joba'
 ja cuóøng` fa' e col` e 'ma` na.

¹¹Jo dsu' lalab cañii` i dsea` i lami` dsée` do quiá` i dsea` góor` dsea` Israel i casí` ír` lajo:

—Jo i dsea` i cajmi'lée` quié` e do casí'r` jnea` lala: "Ráan", jo see` e 'ma` li` dsín` na jo guóng`."

¹²Joba' cajming` tu i dsea` Israel do i dseañu` do jo cajíñ`:

—I` gui i dsea` i casí` 'nú` e nicó` e 'ma` li` dsín` do jogui e niguón`?

¹³Jo dsu' i dseañu` do jíi` ja` nír` i` i cajmi'leáang` ír` do, co` ladsisib` cango'fing`tu Jesús jee` i dsea` fíing` i siseáng` do ie` jo. ¹⁴Jo mi` cangf` jo, dob cadséng`tu Jesús i dsea` i cajmi'leáaiñ` do fi` dsí` sináu` guá` fé` e sil` fi` Jerusalén jo lalab casí` reiñ` do:

—Janú`, lana nica'láam`ba' lajíi` jmuhií` e lami` lin`, jo jie` mí` ee` tu` dsee` calé` catú`, dsuco` fing song cajmee` tu` lajo, joba` huíng`gui` nidsijéé` quíi` jóng.

¹⁵Jo ngf` jo, cangób` i dseañu` i lami` dsée` do e cangojmea'r` júu` jaléng` i dsea` i quié` nifi` quiá` dsea` Israel e Jesús sii` i dsea` i cajmi'leáang` ír` do. ¹⁶Joba' jaléng` i dsea` Israel do ningir` 'náiñ` Jesús e laco` njimeáin` dsea` do ga` uíi` e cajmée` dsea` do e jo 'nial` ie` jmii` e jmi'íng` jaléng` dsea` góor` dsea` Israel. ¹⁷Jo dsu` Jesús lalab casí'r` jaléng` i dsea` do:

—Tiquié`e ja` mí` catúr` jíi` cateá` ta` quiá`r, jogui lajob jmoo` jnea` cajo.

¹⁸Jo mi` canúu` jaléng` i dsea` i quié` nifi` quiá` dsea` Israel do e

cajíng` Jesúus lajo, joba` eáang`gui` ca'l` dsíñi` e njngáiñ` dsea` do, co` o` jíi` e cajmi'leáaiñ` i dsea` dsée` do 'nial` ie` jmii` e jmi'íng` dsea` góor` dsea` Israel, co` lajob cajo` fé`r` e røøb` líiñ` cío` Fidiéé` mi` fé`r` e Fidiéeb` dsea` líiñ` Tiquiá`r`.

Ja` jmoo` i Jóo` Fidiéé` i camíng` do la tiiiñ` 'nial`r`

¹⁹Jo co` niñib` Jesúus jial i` dsíi` i dsea` do, joba' lalab casí'r` dsea` do:

—E laba` jmitaa` óo`na', e jíi` coo` cuóøng` lí` jmeé` jnea` la tiíñ` 'nía`a, jnea` dsea` líiñ` i Jóo` Fidiéé` camíng`, co` dseáng` lajíi` e móo`o e jmoo` Tiquí`ii`, lajíi` e joba` e jmoo`o cajo. Co` jalé` e móo` jnea` e jmoo` Tiquí`ii`, joba` e job jmoo`o cajo. ²⁰Co` Tiquí`ii` eáam` 'neáaiñ` jnea`, jogui e`bre jnea` jalé` e jmoo`r; jogui ni'lé`bir jnea` cajo` jalé` e niing`gui` e laco` nidsi`gó` óo` 'ná` eáang`gui. ²¹Co` lí` laco` jmoo` Tiquí`ii` e jmijí`tur` jaléng` líi` jogui e cuør` e niliseeng`tuíñ`, joba` lajobi jnea`, dsea` líiñ` Jóo`r, lajob jmoo`o cío` jaléng` dsea` i iin`n jmeé` cío` lajo. ²²Jo Tiquí`ii` ja` quidsir` í` quiá` jíi` jaang` dsea` uíi` dsee` quiáñ`, co` jneab` dsea` nicangfiñ`n quiá`r` e ta` jo e catfiñ`n njmee`e lajo. ²³Jo cajmée` Tiquí`ii` lajo e lí` laco` lajiíng` dsea` njimi`gór` jnea` lí` laco`gui` jmi`gór` dsea` ír. Dsucu` i dsea` i ja` jmi`gór` jnea`, dsea` líiñ` Jóo` Fidiéé` joba` lajob cajo` ja` jmi`gór` Tiquí`ii`, dsea` i casíng` jnea` fi` jmigüü` la.

²⁴Jo e laba` jmitaa` óo`na', e doñi` ii` dsea` i já` líiñ` júu` quié`e jogui níu`r` júu` quiá` i dsea` i casíng` jnea` fi` jmigüü` la, joba` jaléng`

dsea` í niñíim`bre e seeiñ` cøøng` cøo`^l Fidiée` lata` jo ja` nidsilíiñ` ff` lí` 'li`^l; co` lí` lafa` lami` sijúum`bre, jo dsu` lana lí` lafa` nicají`tur la'eáang` cøo`^l Fidiée`.²⁵ Jogui dseáng` jmita` baa óo'na` e ti` lí` nitíb` í` jo dseáng` lanab liy e jaléng` dsea` i lafa` 'liing` uíl` jalé`^l dsee` quiá'r` ninúr` júu` quié`e, dsea` líin`n Jóo` Fidiée`; jogui jaléng` dsea` i ni'líng` e júu` jo, niliseem`bre la'eáang` cøo`^l jnea`.²⁶ Jo lí` laco` Tiquí`ii` Fidiée` 'niá`bre dsea` cuor` e seeng` dsea`, joba` lajob cajo dsea` í`bing` i`nicacuø` jnea`, dsea` líin`n Jóor`, e laco` 'niá`baa dsea` cuøø`ø dsea` e seeiñ`.²⁷ Jogui nicacuø`bir jnea` e oo` ta` e niquidsií` í` quiá` jaléng` dsea` jmigüí` uii` quiá` jalé`^l dsee` quiáin`^l, co` jneab` dsea` gagá`a fí` ñíff` e líin`n jaang` dsea` jmigüí`.²⁸ Jo ja` güidsigá` óo'na` quiá` jalé`^l e ffi`i` 'ná` la, co` niguiéeb` jmií` mi` jaléng` dsea` i ni'líng` ninúr` júu` quié`e²⁹ jo ni'uóíñ` fí` dsí` ée` quiá'r`^l. Jo ie` jo jaléng` i` dsea` i ca'ee` jmang` e guia`^l níjí`tur e laco` niliseeiñ` cøøng` cøo`^l Fidiée`^l, jo dsu` jaléng` i` dsea` i cajmée` jalé`^l e ja` dseeng` níjí`tur e lí`^l laco` ni'líñ` iihuíí`.

**Jie` fí` lí` jáa` fí` quiá` Jesús
cøo`^l jalé`^l e jmoo`^l**

³⁰ Jo ffi`túu` 'nú` e jíi`^l cøo`^l cuøøng` lí` jmeé` jnea` la ñii` 'niá`a. Co` jnea` mi` quidsii` í` quiá` jaléng` dsea`^l, e jo jmoo`o laco` ta` quiú` Tiquí`ii` Fidiéeb`^l, jogui dseáng` røøb` jalé`^l e jmoo`o do cajo. Jo ja` jmoo`o la tiin` 'niá`a jalé`^l e jo, co` lajíi`^l e iing` Tiquí`baa` e jmoo`o, co` dsea`

íb` i casíing` jnea` fí` jmigüí` la.³¹ Jo faco` jnea` fá`a juguiú` cuaiñ` quié`e 'niá`a, joba` ja` e quiíng` jíi`^l coo` e júu` do fí` quiní` 'ná` jóng.³² Jo dsu` seem` jaang`gui i` fél` guiú` uií` quié`e, jogui tab` dsii` e jalé`^l e júu` do quiim` fí` quiní` 'ná`.³³ Jo 'náb` dsea` casíing`na` dsea` i cangojmingíi`^l i Juan i seáang` dsea` jmií` do i` dseáng` jnea`^l, jo tab` dsii` e jmang` júu` jáb` dseáng` fél` i Juan do.³⁴ Jo dsu` jnea` ja` 'neán`n dsea` jiéng` i` nijmé` júu` uií` quié`e i` dsea` líing` jnea`^l; jo fál`a e júu` la e lí`^l laco` 'ná` nilí`na` leáng`na` jee` jalé`^l dsee` quiú`na`.³⁵ Jo jalé`^l júu` e caguiá` i Juan do lí`^l laco`^l cajlíí`^l quií`^l coo` e laco`^l e`^l dsea` fí`^l; jo 'ná` lajee` cateá`ba` cajmiíiáang` óo'na` cøo`^l jalé`^l e júu` e caguiá` i Juan do.³⁶ Jogui jalé`^l e jmoo` jnea` do eáang`gui cuø` lí` i` jnea`^l, jo eáang`gui niing` laco`^l e júu` e cajíng` i Juan do uií` quié`e; co` lajíi`^l e jmoo` jnea`^l, ta` job e cacuø`^l Tiquí`ii` Fidiée`^l jnea` e nijmee`e. Jo jalé`^l e jmoo`o do cuø` lí` e Tiquí`ii` Fidiéeb`^l dsea` casíiñ` jnea` fí` jmigüí` la.³⁷ Jo i` Tiquí`ii` do, dsea` fb` i` fél` juguiú` uií` quié`e. Jo dsu` 'ná` ja` mi` canué`na` júu` quiá`r` o`gui mi` cañíing`na`re cajo,³⁸ o`gui seeng`na` e jmitf`na` júu` quiá`^l dsea` do, co` ja` mi` ca`íng`na` jnea` dsea` casíiñ` fí` jmigüí` la.³⁹ Jogui 'ná` dseáng` tá`^l camí`^l júub` jmitiíng`na` e fél` fí` ni` ji` quiá`^l Fidiée`^l, co` sijeeng`na` e fa` lajob niliñí`na` jial cuøøng` e seeng`na` cøøng` cøo`^l dsea` do lata`^l; jo dsu` jalé`^l e júu` do lajíi`^l uií` quié`baa e fél`.⁴⁰ Jo dsu` 'ná` ja` iing`na` fa` nijáang`^l yaang`na` fí`

jaguóo' o e laco' niliseeng`na' cøøng` cøo'~ Fidiée'.

⁴¹ Jo ffi`guú' 'ná', ja' e líi' quié~ jnea~ jial líi' jalé~ e fél' dsea` jmigüí~ uii~ quié~ e, ⁴² dsu' nicuím` jnea~ 'ná' guíá~ jial líing`na', jo niñi' baa guíá~ e ja' 'neáang`na' Fidiée'. ⁴³ Jo jnea~ cagá~ a ffí` jmigüí~ la cuaiñ~ quiá~ Tiquié~e, jo dsu' 'ná' ja' fíng`na' jnea~. Jogui faco' jaang`gui dsea` i nijáá' i ja' ii` seeng` i sifí` quiá'r~, jo dsu' ni'lím`ba' i dsea` í'. ⁴⁴ Jo ejial já~ nilíng' 'ná' júu~ quié~e fíng song lico' jmífeng' rúng`na' lajee' la'ó' yaang`na' jo dsu' ja' jmi'goo'na' 'ñia' Fidiée' dsea` fél' guiá~ uii~ quií~na'! ⁴⁵ Jo ja' ffí` óo'na' e jnea~ ni'níin~n 'ná' ffí` quini~ Tiquié~e, co' 'lif~ yéu'~ quií~na' i sii` Moi~ dsea` ca'níiñ~ 'ná' cøo'~ júu~ quiú~ ta~ e cajme'r~ do, jo íb` i sijeeng` 'nú' i nijmicóo'~ quií~na'! ⁴⁶ Cofa' 'ná' já~ calíng`na' lajíi~ júu~ e cajme' i Moi~ do ffí` ni~ ji~ quiá'r~, joba' lajob já~ líing`na' jnea~ cajo, co' e ffí` ni~ júu~ jo cuaiñ~ quié~baa e fél'. ⁴⁷ Jo song 'ná' ja' já~ líing`na' e júu~ e cajme' í, joba' ejial cuóøng' e já~ nilíng`na' lajíi~ júu~ e ffi` i 'ná' jóng?

Jo lanab jíi~ líi' júu~ quiá~ Jesús e casí'r~ dsea` i quié~ niff' quiá~ dsea` Israel ie~ jo.

Mí~ cahéng' Jesús 'ñiá` mil dseañu'

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

6 Jo mi~ cangf~ jo, coq~ jmii~ cangó~ Jesús lí~ lí~ 'ngoo'~ e guié~e e sii` Galilea do, jogui sii`bi cajo Tiberias. ² Jo ffiim` dsea` ngoliíñ~ ffí` lí~ ngoo' dsea` do, dsuco' jeeng`gui nicangár` jalé~ e lí~ e quií~ dsea` do jmii~ e jmóor` mi~

jmi'leáaiñ~ jaléng` dsea` dsée`~. ³ Jo mi~ caguié~ Jesús coliing` cøo'~ dsea` quiá'r~ ffí` lí~ 'ngoo'~ e guié~ do, jo cangoliíñ~ ffí` coq~ yá~ mó~, jo mi~ caguiiliíñ~ ffí` jo, dob caguár` coliing` cøoiñ~ do. ⁴ Jo nijaquiéeng` jmii~ Pascua ie~ jo e qui~ ttíng` dsea` Israel e jmóor` ffí` Jerusalén.

⁵ Jo lajee' guiing` Jesús e ffí` yá~ mó~ do, cangár` e i fíng` dsea` nijalíng` ffí` lí~ guíñ~, joba' lalab casí'r~ jaang` lajee' i dsea` quiá'r~ do i sii` Lii~ jo cajíñ~:

—¿Jie~ ffí` nidsileá'aa' jalé~ e nidó~ i dsea` 'leáang` i nicagüiliíng` la lana?

⁶ Dsu' cajíng` Jesús e jo e lí~ laco` niliñir` e nijíng` i Lii~ do cuaiñ~ quiá~ e jo, co' niñi'bre guiá~ 'ñia'r` quiá~ jial nijmér` cuaiñ~ quiá~ e do. ⁷ Jo lalab cañíi` Lii~ e casí'r~ Jesús:

—Nañi` fa' nili'lée` cabøø` iní~ e nidsé~ laji~ cuu~ e 'léeng` dsea` lajee` guíáng` si~, dsu' ja' nilíim`bi quiá~ lajiing` i dsea` na e nitfiñ~ jmá~ capí~ lajaang` lajaaiñ~.

⁸ Jo mi~ canúu~ e júu~ jo i dsea` jaang`gui quiá~ Jesús i sii` Df~, i líing` rúng` Tá` Simón, joba' lalab casí'r~ Jesús:

—Lab sing` jaang` jiuung` i quié~ 'ñiá` iní~ e líi` cøo`~ mí~ cebada cøo`~gui gág~ 'ñh~ i nicuíng`, jo dsu' e la ja' jié~ lí~ nidsibó` jee~ i dsea` fíng` na.

¹⁰ Joba' cañíi`tu Jesús quiá~ i dsea` quiá'r~ do jo cajíñ~:

—Sii`go` jaléng` i dsea` na güi`né'r~ lí~ nigüeár` lajaang` lajaaiñ~.

Jo e ffí` mó` jo ia` sea` nuu` rø~, joba` ffí` job caguár` jaléng` i dsea` do, jo jee~ i dsea` do quiéng` jié~ ja` 'ñiá` mil dseañu`. ¹¹ Jo mi~ cangf~ jo,

ca'ím' Jesú̄s e iñíl' e se'l' i jiuung~ do jo cazuø'r' gui'máang' Fidiéé'; jo mi~ cangf̄ jo, canaaín̄ jmóor' guiée~ jee~ jaléng' i dsea` i caseáng' do ie~ jo. Jo lajob cajo cajmér` cóo'~ i 'ñu~ do, cajmée`bre guiée~ jee~ jaléng' i dsea` do car' jié' jíil'~ iñl'~ do. ¹² Joba' mi~ tñ' li~ calitaang~ i dsea` do guiá~, lalab cajíng' Jesú̄s casí'r~ i dsea` quiá'r~ do:

—Sitíi'na' jalé~ 'ná~ e caseáng~gui na, jo teal'na' líing', co' jíil'~ ca'ná~ ja' 'né~ nidsitøng'.

¹³ Joba' lajob cajmée` i dsea` do, casítíim`bre jalé~ e 'ná~ e caseáng~gui do quiá~ laji' 'ñiá~ e iñl'~ cebada do, jo guitu' 'matá~gui caróng~ cóo'~ e 'ná~ e caseáng~ do. ¹⁴ Jo mi~ tñ' li~ cangá~ i dsea` fiing' do e li~ e quíi~ Jesú̄s jmii~ e cajmér` do, joba' canaaín~ sñiin~ lajee` yaaiñ~ jo fé'r~:

—I nab dseáng' dsea` i cajíng' Fidiéé` i nisíñ~ fí~ jmigüi~ la i nifé~ cuaiñ~ quiá'r~.

¹⁵ Jo niñib' Jesú̄s e i dsea` i fiing' do iñ~ nitøø`bre ír' la'úung` e laco' nicár' nifi' quiáin~ do, joba' cajmi'nám'tu 'ñia'r' jee~ i dsea` do, jo cajgóor' calé~ catú~ cartí' yá~ e mó~ do e laco' niliúng' 'ñia'r'.

Mi~ cangi' Jesú̄s fí~ ni~ jmii~

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Jo mi~ tñ' li~ jaquiéeng' e ni'l' náu~ e jmii~ do, i dsea` quiá~ Jesú̄s do catísíim`bre ff' li~ née~ e guiée~ do. ¹⁷ Jo mi~ caguilíin~ fí~ 'ni' e guiée~ do, cangotáam`bre ff' dsíi~ coo` móo~, jo canaaín~ cua'l`bre e guiée~ do e teáain~ fí~ ngolíin~ fí~ Capernaum. Jo coob' mi~ ca'l' náu~, jo dsu' Jesú̄s ja' mi~ cajím'bi rúin~

cóo'~ i dsea` quiá'r~ do. ¹⁸ Jo lajee` ngolíing` i dsea` quiá~ Jesú̄s do e teáain~ fí~ dsíi~ e móo~ do, jo coo` canaaang` e ff' guí~ e teá` eáang~, joba' canaaang` e róo~ jmii~.

¹⁹ Jo lajee` ningolíiñ` e ff' ni~ jmii~ do tñib'jiu la 'ñiá~ osi jñáu~ kilómetro, jo coo` cangám`bre Jesú̄s e nijsaquéeng` dsea` do ff' quiá~ e móo~ do e njaiñ~ ngir' ff' ni~ jmii~. Jo mi~ cangáng~ i dsea` do Jesú̄s e jang' dsea` do ngir' ff' ni~ jmii~, joba' cajá~ e 'gó~bre. ²⁰ Joba' dsíi~ lanab cajíng' Jesú̄s casí'r~ i dsea` do lala:

—iJneab~ la, jo ja' fóøng~na!!

²¹ Jo i dsea` quiá'r~ do e iáang` dsíi~bre ca'líñ` dsea` do ff' dsíi~ e móo~ li~ teáain~ do; jo dsu' lajee` job e jíil'~ ja' li~ lanab catíñ` lajaléiñ` do ff' uó~ quiá~ e ff' li~ sií~ nitíiñ` do.

Mi~ canaaang` i dsea` fiing` do 'náiñ' Jesú̄s

²² Jo mi~ cajneá~ e jmii~ jo, jaléng` dsea` i sijeeng` Jesú̄s líl'~ líl' 'ngóo` cataang` e guiée` do calilír` e jaléng` i dsea` quiá~ Jesú̄s do nicangolíim`bre cóo'~ e móo~ coo` 'ñia' e si' do jéeng`gui, jo dsu' Jesú̄s ja' mi~ cangaiñ` cóo'~ i dsea` quiá'r~ do. ²³ Jo lajee` job caguilíing` jiéng`gui dsea` i teáang` dsíi~ móo~ i jalíng` ff' coo` fií~ e sií` Tiberias, jo caguilíin~ ff' guóo~ uó~ quiá~ quiá~ ff' li~ cagó~ i dsea` i fiing` do mi~ cangf̄ e cazuø'r' Fíi`naa' Jesú̄s guí'máang' Fidiéé'. ²⁴ Joba' mi~ tñ' li~ calilí~ i dsea` fiing` do e jo` seeng` Jesú̄s ff' do o'gui i dsea` quiá'r~ do, joba' cajgóor`bre ff' dsíi~ coo` móo~, jo cangolíiñ` cango'néem`bre dsea` do ff' Capernaum.

Jesús líiñ' laco' e iñí^ e
cuø' e seeng' dsea` lata~

²⁵ Jo m̄i^ tñ' li^ caguilfing` i dsea`
fñing` do fñ' lí^ lñ' 'ngóo^ cataang` e
guiée^ do, joba^ fñ' job cajíñ' Jesús jo
lalab cajmingí^ r^ dsea` do:

—Tífa', ñif' cañing^ 'nñ' fñ' la?

²⁶ Joba^ cañíñ` Jesús quiá^ jaléng^ i
dsea` do jo cajíñ^:

—E laba^ jmitaa^ óo'na^ e 'nñ'
'náng^ tu^ jnea^ lana, dsuco^ lado
guiée^ caquié^ na^ car^ caróm^ ba^, jo
dsu^ ja^ 'náng^ na^ jnea^ uiing^ quiá^
e nicangáng^ na^ e ^ guóong^ jalé^ e
li^ e quí^ i^ jmii^ e nicajmé^ do.
²⁷ Joba^ fñi^ i^ 'nñ' ja^ jmiquíng^ li^
óo'na^ cuaiñ^ quiá^ jalé^ e gó^ dsea`
e ja^ huóó^ ee^, co^ 'nñ' lí^ lñ' 'nén^ e
guiing^ óo'na^ cuaiñ^ quiá^ jalé^ e
taang^ dsea` e sea^ contøøng^, co^ e
joba^ e cuø' e seeng^ dsea` cøøng^
cóo^ Fidiée^ lata~. Jo e joba^ nicuóø^
jnea^ jaléng^ dsea^, jnea^ dsea` gáa'a
fñ' ñiff' e líin^ jaang^ dsea^ jmigüí^,
co^ ta^ joba^ casíng^ Tiquí^ ii^ Fidiée^
jnea^ fñ' jmigüí^ la.

²⁸ Joba^ cajmingí^ i dsea` do Jesús,
jo casí^ r^ dsea` do lala:

—¿E^ 'nén^ njmó^ jnea^ e laco^
niliti^ jalé^ e iing^ Fidiée^ e
njmó^ oo^?

²⁹ Joba^ lalab cañíñ` Jesús quiá^
dsea` do:

—E lab e iing^ Fidiée^ e 'nén^
njmee^ na^, e ni^ sing^ na^ jnea^, dsea` i^
casíñ^ fñ' jmigüí^ la.

³⁰ Joba^ cañíñ^ tu^ i^ dsea` do quiá^
Jesús, jo casí^ r^ dsea` do lala:

—Jogui 'nñ', ñe^ li^ e quí^ jmii^
cuøøng^ lí^ jmée^ qui^ naa^ la e laco^
jalé^ nilí^ naa^ júu^ qui^ ?, jogui ñe^
jalé^ jmoo^ 'nñ'. ³¹ Co^ lalab júu^

sea` quiá^ 'lñi^ dsea` áang^ qui^ ii^ e
cangíñ^ e cagó^ r^ iñí^ e sii^ maná
lajee^ cangir^ fñ' ni^ guóo^ uó^ qui^
malí^ guí lí^ laco^ guí la fél^ fñ' ni^
ji^ quiá^ Fidiée^ li^ fél^: "Jo Fidiée^
dsea` cacuø^ jaléng^ i^ dsea` do iñí^
e cagó^ r^ e jáa^ fñ' ñiff'."

³² Joba^ labalab cañíñ` Jesús quiá^ i^
dsea` do jo cajíñ^:

—E laba^ iin^ jmitaa^ óo'na^, e o^
Moi^ i^ cacuø^ i^ dsea` áang^ qui^ na^
do e iñí^ e cajalí^ fñ' ñiff' do, dsuco^
'niab' Tiquié^ e Fidiée^ dsea` cuør^ e
iñí^ e já^ e jáa^ fñ' ñiff' do. ³³ Dsuco^
jnea^, dsea` gáa'a fñ' ñiff', líin^ laco^
e iñí^ e cuø' Tiquí^ ii^ Fidiée^ do
e laco^ liseeng^ dsea` cøøng^ cõo^ r^
lata~.

³⁴ Joba^ i^ dsea` do camí^ r^ Jesús
lala jo cajíñ^:

—Fí^ i^, cuøø^ jnea^ contøøng^ e
iñí^ jo.

³⁵ Joba^ casí^ Jesús jaléng^ i^ dsea`
do jo cajíñ^:

—Jneab^ dsea` líin^ e iñí^ e cuø^ e
seeng^ dsea` lata^; jogui i^ dsea` i^ já^
lí^ fñ' júu^ qui^ e jogui nicajáng^
yaaiñ^ fñ' jaguóo^ o, joba^ jo^ tóó^
jmii^ fa^ niguiá^ guí jmi^ aaíñ^ o^ guí
jmijmíiñ^ . ³⁶ Jogui lí^ laco^ jíi^ e
nicaffí^ i^ 'nñ', nañí^ fa^ nicañíim^ ba^
jnea^, dsu^ ja^ já^ líim^ bi^ jnea^.

³⁷ Jo jaléng^ dsea` i^ nicacuøng^
Fidiée^ jnea^, joba^ jaléng^ dsea` i^

í^ im^ bre jnea^; jogui jaléng^ i^ dsea`
í^ ni^ sim^ baare cajo. ³⁸ Co^ jnea^ ja^
cagá^ a fñ' ñiff' e cagajmée^ e lajíi^ e

iin^ 'ñia^ a, co^ cagá^ a e lí^ laco^
cagajmée^ e lajíi^ e iing^ Tiquié^ e e
njmee^ baa, co^ íb^ dsea` i^ casíng^
jnea^ fñ' jmigüí^ la. ³⁹ Jo i^ dsea` i^
casíng^ jnea^ fñ' jmigüí^ la iiñ^ e
ja^ ni^ sing^ jíi^ camíng^ i^ dsea` i^

nicacuøiñ' jnea~ do, co' lí^ lí' iiñ~ e njmee~ e e njí^'túr mi^ tí^ lí^ jo.

40 Co' lajíil^ e iing~ Tiquié^e Fidiéé^ e jaléng^ dsea` i jáng^ yaang~ fi^ jaguóo~o jogui já^ líin^ júu^ quié~e, jnea~ dsea` líin^'n Jóó^ Fidiéé^, joba` iing~ Fidiéé^ 'nia'r^ e jaléng^ i dsea` fi^ niñiñm^bre e niliseeiñ^ cøøng^ cøo^r^ lata~; jogui jnea~ njmee~e e njí^'túr mi^ tí^ lí^ nitf^ í^ lajo.

41 Jo mi^ tí^ lí^ canúu^ i dsea` Israel do e júu^ quiá^ Jesús do, joba` canaaïñ^ eéiñ^ dsea` do lajee^ la'ó^ yaaiñ^, co' dsea` do fé'r^ e í^bre dsea` líin^ e iñí^ e cajgó^ fi^ ñiff^. **42** Joba` canaaïñ^ sí^ rúiñ^ lala:

—Jo çsu o^ i Jesús labi i líing^ i joo^ Sé^ do? Co' jneaa~aa' cuíim^baa^ i^ niquiá^r^ jogui i^ tiquiá^r^, jo ja^ ne^naal^ jialí^ fé'r^ e jáar^ fi^ ñiff^.

43 Jo mi^ canúu^ Jesús e júu^ jo, joba` casí^rein^ do lala:

—Táuña^ e éeng^na^ jnea~. **44** Jo ffi^ i^ 'ná^ e jíil^ jaang^ dsea` cuóøng^ lí^ jáng^ 'nia'r^ fi^ jaguóo~o sing song Tiquí^ii^ Fidiéé^ i casíing^ jnea~ fi^ jmigüí^ la ja^ njajéeng^ i dsea` fi^ quinii^; jogui jneab^ dsea` njmee^e e njí^'tu jaléng^ i dsea` fi^ mi^ tí^ lí^ jo. **45** Jo lalab fé^ fi^ ni^ ji^ quiá^ Fidiéé^ e cajme^ i dsea` i café^ cuaiñ^ quiá^r^ malii^gui eáang^ ie^ lami^ cajín^ lala: "Fidiéeb^ dsea` ni^é^r^ lajaang^ lajaang^ dsea." Joba` jaléng^ dsea` i ninú^ júu^ quiá^ Tiquí^ii^ do jogui nilitiiñ^ guiá^ quiá^ dsea` do, joba` cøo^r^ jneab^ nijatáaiñ^ jóng.

46 Jo dsu^ ofa^ fá^a e seeng^ dsea` i nicangáng^ Tiquí^ii^, co' lajíil^ jnea^bing^ i nicangáng^ dsea` do, jo íb^ dsea` i casíing^ jnea^ fi^ jmigüí^ la. **47** Jo e laba` jmitaa^ óo'na^ e jaléng^

dsea` i já^ líing^ júu^ quié~e, joba` cøøng^ liseeiñ^ cøo^r^ Fidiéé^ lata~.

48 Jo dseáng^ jneab^ líin^'n e iñí^ e cuø^ e seeng^ dsea` lata~.

49 Jo jaléng^ 'lii^ yáu^ quí^ 'ná^ cagó^bre e iñí^ e sii^ maná do ie^ lami^ cangir^ fi^ ni^ guóo^ uó^ quiá^ do, jo dsu^ nañí^ fa^ cagó^r^ e jo co^ cajúm^bre mi^ catf^ í^ quiá^r^; **50** jo dsu^ jnea^gui fá^a quiá^ e iñí^ e jáa^ fi^ ñiff^ do, co' ii^ dsea` i ni^íng^ e nidó^ e jo, joba` ja^ tóó^ jmii^ fa^ njíuiñ^ . **51** Jogui co^ jneab^ dsea` líin^ e iñí^ e nicajá^ fi^ ñiff^ e laco^ cuø^ e seeng^ dsea` lata~, joba` doñí^ ii^ dsea` i ni^íng^ e nidó^ e iñí^ jo, joba` dseáng^ lata^ niliseeiñ^ cøøng^ cøo^r^ Fidiéé^ . Jo e iñí^ jo líi^ ngúu^ táam^baa, co^ e joba` njáa^a e laco^ cøøng^ niliseeng^ dsea` cøo^r^ Fidiéé^ lata~.

52 Jo mi^ tí^ lí^ canúu^ i dsea` Israel do e júu^ jo, joba` canaaïñ^ tñing^ júu^ quiá^r^ lajee^ la'ó^ yaaiñ^ ui^ quiá^ Jesús, jo jming^ rúiñ^ lala:

—Jo ejial cuóøng^ e i dseañu^ na nicuór^ ngúu^ táaiñ^ e lafa^ niquiee^naal^?

53 Joba` cañí^tu Jesús quiá^ i dsea` do jo casí^rein^:

—Dseáng^ e laba` jmitaa^ óo'na^, e song 'ná^ ja^ ni^íng^na^ jnea^ laco^gui mi^ jmitaang^ yaang^na^ guiá^ cøo^r^ e iñí^ do, o^gui ni^ul^na^ jmi^øøn^, jnea^ dsea` cagá^a fi^ ñiff^ e líin^na^ jaang^ dsea` jmigüí^, joba` ja^ quií^ jmii^ jóng e nilí^na^ e niliseeng^na^ cøøng^ cøo^r^ Fidiéé^ lata^ . **54** Co^ i dsea` i íng^ jnea^ lí^ laco^gui mi^ jmitaang^ yaaiñ^ guiá^ jogui í^r^ jmi^øøn^, joba` dsea` íb^ i niñiñg^ e niliseeiñ^ cøøng^ cøo^r^ Fidiéé^ lata~; jogui jneab^ njmee^e

e nijíl'tu jaléng' fí mi~ nitfí~ fí~ lajo.
55 Dsucó' mi~ íng' dsea` jnea~, líí' coq' e go' dsea` e laniing~ fíng~ ta~ quiá'r~, jogui e jmi'øøn~ do, líí' coq' e fí~ dsea` e laniim~ cajo. **56** Co' i dsea` i íng' jnea~ líí' laco'gui mi~ jmitaang~ yaang~ dsea` guiú~ jogui i fí~ jmi'øøn~ do, joba' cøøm~ niliseein~ cöö~ jnea~, jogui lajobi jnea~ cajo cøøm~ niliseen~ cöö~ ír.

57 Jo Tiquí~ii! Fidiéé~ i casíng` jnea~ fí~ jmigüí~ la contøøm~ seeiñ~, jogui la'eáang~ fí~ba' seeng` jnea~ cajo; jogui lajobi jaléng' i dsea` i íng' jnea~ laco'gui mi~ jmitaang~ yaaiñ~ guiú~, dseáng~ contøøm~ niliseein~ la'eáang~ cöö~ jnea~. **58** Jo fá'a e júu~ na cuaiñ~ quiá~ e iñí~ e cajgó~ fí~ níff~, co' e iñí~ la ja' líí' laco' e iñí~ e sii` maná do e cagó~' líi~ yúu~ quií~na' lajee' cangir' fí~ ni~ guóo~ uó~ quií~, co' nañí~ fa' cagó~bre e jo, jo dsu' cajúum~bre mi~ catí~ fí~ quiá'r~; dsu' jaléng' i dsea` i íng' jnea~ laco'gui mi~ jmitaang~ yaaiñ~ guiú~ cöö~ e iñí~ do, joba' dseáng~ latab~ niliseein~ cøøng~ cöö~ Fidiéé~.

59 Jo lanab jíil~ líí' júu~ quiá~ Jesús e ca'e'r~ jaléng~ dsea` i caseáng~ e fí~ sináu~ guá~ quiá~ dsea` Israel e si' fí~ Capernaum.

Seem` dsea` i ja' íng` júu~ quiá~ Dsea` Jmáang~

60 Joba' mi~ tí~ lí~ canúu~ i dsea` do lajíil~ e cajíng~ Jesús do, i fíim` jaléng~ i dsea` do i lamí~ ngí~ cöö~r~ do cajíñ~ lala:

—Dsíng~ huíng~ e ni'líng~naa' lajíil~ e júu~ e fél'r~na, jo ja' lí~ dsí~naa' e seeng` dsea` i já~ nilíng~ lajíil~ júu~ quiá'r~.

61 Jo co' niñib' Jesús lajíil~ e ée' i dsea` do quiá'r~, joba' cajmingí~r~ dsea` do lala:

—¿Su 'ní~ máam~ 'nú~ e júu~ quié~e la? **62** ¿E~ ni'lí~ áa~na' fíng song nimáang~na' jnea~ e niníng~túu~ fí~ lí~ lamí~ guin~n fí~ níff~, jnea~ dsea` cagá~a fí~ jo e líin~na jaang~ dsea` jmigüí~? **63** Jo e Jmiguí~ quiá~ Fidiéeb~ e cuó~ e seeng` dsea` lata~, jo dsu' ja' quíil~ dsea` jmigüí~ jmíi~ fa' e njmér~ e niliseeng` dsea` lata~; jogui jalé~ júu~ e nicaffí~i 'ná~ na líí' la'eáang~ cöö~ Jmiguí~ quiá~ Fidiéé~, jogui cajo cuó~ e liseeng` dsea` lata~. **64** Jo dsu' seem~ 'nú~ i ja' mi~ calíim~bi júu~ quié~e latí~ lana.

Jo cajíng~ Jesús lajo co' ni~bre guiú~ latí~ mi~ uiing~ i~ jaléng~ i dsea` do i dseáng~ ja' ni'líng~ ír~, jogui i~ i njáang~ ír~ fí~ jaguo` jaléng~ dsea` cöøng~ e quiá~ e njúuñ~.

65 Jogui lalab cajíng~guir:
 —Jo uíil~ e lajob líí', joba' nicaffí~i 'nú~ e jíil~ jaang~ dsea` cuóøng~ lí~ jáng~ 'nía'r~ fí~ jaguo'o fíng song ja' njajéeng` Tiquí~ii! Fidiéé~ ír~ fí~ quinii~.

66 Jo latí~ ie~ job, i fíim` dsea` i lamí~ ngí~ cöö~ Jesús catiúum~bre dsea` do, jo caquium~bre e ngí~ cöö~ dsea` do. **67** Jo co' calilíb~ Jesús e jo, joba' cajmingí~r~ i dsea` guítúung~ quiá'r~ do jo cajíñ~:

—Jo ¿su la quié~ 'núb~ iing~na' njimi'naang~ yaang~na' quié~e cajo?

68 Joba' cañíi~ Tá~ Simón quiá~ Jesús jo cajíñ~:

—Fí~naa!, dseáng~ ja' i~ dsí~baa' e nidsitáang~naa' cöö~ dsea` jiéng~, co' jíil~ 'nub~ dsea` cuó~ júu~ quiá~ jial seeng` dsea` cøøng~ cöö~ Fidiéé~ lata~. **69** Joba' jnea~, nicajáang~

yee~naa' fi' jaguoo', co' dseáng'~
nitab~ ds'i~naa' e 'nub' lin' dsea` i~
casíng Fidiée' fi' jmigüi' la e lin'
dsea` güeang'~ quiá'r~.

70 Jøba' lalab cañii' Jesús quiá'~ i~
dsea` quiá'r~ do:

—Jneab~ dsea` nicaguin'~ n 'ná' e
nilíng'na' dsea` guitúung` quié'e, jo
dsu' jee' 'nub' quijgeáang` jaang` i~
nilíng' dsea` quiá'~ ffi' i~ 'ling'~.

71 Jø mi~ cajíng'~ Jesús lajo, café'r~
dsu' e eeiñ' i~ Judas i~ líng' joo'
Simón Iscariote, jo ja' e lí' e i~ Judas
do quíim'~bir jee' i~ dsea` guitúung`
do, dsu' dsea` ffi'bing' i~ nijáng'~ Jesús
fi' quini' dsea` cóong'~ e quiá'~ e
nijúuiñ'.

Ji~gui jaléng' rúng' Jesús ja'
já'~ líiñ' júu' quiá'~ dsea` do

7 Jø mi~ cangí~gui lajo, dob ngí'
Jesús fi' jalé' ffi' e téel' lí' se'
Galilea e jmóor' lajií~ ta~ siná'r'. Jo
ie~ jo ja' iñi~ dsér' ffi' lí' se' Judea,
co' jaléng' dsea` góor' dsea` Israel i~
teáang' nifi' i~ seeng' ffi' jo 'náiñ' dsea`
do e iñi~ njingám'~breiñ'. **2** Dsu' ie~ jo
nijaquíeeng' jmii~ quiá'~ dsea` Israel
e quí'~ tñiñ' jmo'r' 'náu' má'~ 'ma'~ e
laco! jmiguiéng' dsíir' jial mi~ cangir'
ffi' ni~ guóo'~ uó~ quië' malii~gui
eáang', **3** joba' lalab cajíng' jaléng' i~
rúng'~ Jesús do jo casí'~reiní':

—Ja' guiing' já'~ ffi' la, jo ffi' lí' se'
Judeab guó', jo lajoba' jaléng'~ dsea`
i~ tí' dsíi' núu' júu' quií'~ i~ seeng'
ffi' jo nijóor' jalé' e quií'~ jmii~
jmoo'. **4** Co' mi~ jaang` dsea` iñi~ e
nilicuúi'gui dsea` quiá'r~, joba' ffi' lí'
jóor' dseab` 'n'~ jmér' jalé' e jmóor'
do. Jo co' 'n'~ jmoo' jalé' e dsigá'
dsíi' dsea`, joba' ffi' quini' dsea` ffi'm'
'n'~ jmé'~ jalé' e jo.

5 Jø fé'r' lajo co' ji~gui jaléng'~
i~ rúng'~ Jesús do ja' já'~ líiñ' júu'
quiá'~ dsea` do. **6** Jø lalab cañii'~
Jesús quiá'~ i~ rúiñ'~ do jo cajín'~:

—Ja'gui mi' catf' ffi' quié'e e
nijmijnéeng' 'ná'~a fi' quini' ffi'ng'
dsea', jo dsu' quí'~ 'ná'~ doñi' ee'
jmíib' cuóøng' lí' güiliing'~na' jíé'
fi' lí' iing'~na'. **7** Jø ffi'~i 'ná'~ e ja' ee'
uiing'~ sea` quiá'~ jaléng'~ dsea` jiéng'
e nilí' 'ní' níiñ' 'ná', jogui dsu'
jnea~gui contøom' 'ní' níng'~ dsea',
co' jnea~ jmoo'o e liñi' dsea` røø uii'
quiá'~ jalé'~ e ga' e jmóor'. **8** Jøba'
ffi'~i 'ná'~ e cuóøom' lí' güiliing'~na'
e jmii~ jo, jo dsu' ja' lí' nii~ jnea~
lajminá~, co' nabi ja' mi' catf' ffi'
quié'e e nijmee~e lajo.

9 Jø lanab casí'~ Jesús i~ rúiñ'~ do,
jo dob cajer' ffi' lí' se' Galilea, jo
i~ rúiñ'~ do cangolísim'~bre ffi' lí' tí'
jmii~.

Mi~ cangotíng'~ Jesús jmii~ quiá'~
'náu'~ má'~ 'ma'~ ffi' Jerusalén

10 Jø mi~ cangí~ e cangolíng'~ i~
rúng'~ Jesús do ffi' lí' catf' jmii~,
joguiba' cangó~ Jesús ffi' jo, jo ja'
ffi'ng'~ dsea` i~ ngolíng'~ cóo'r~, co' ja'
iñi~ dsér' ffi' jo jee~ dsea` ffi'ng'. **11** Jø
lajee' tí' e jmii~ do, jaléng'~ dsea`
quié'~ niff' quiá'~ dsea` Israel ngir'
ta~ 'náng'~ Jesús, jo sñiñ'~ lajee' la'ó'
yaaiñ~ jo fé'r' lala:

—¿Jie~ ffi' iuung'~ i~ dseañu'~ do?

12 Jø eáam' sñiñ'~ jaléng'~ i~ dsea`
Israel i~ siseáng'~ do cuaiñ~ quiá'~ jalé'
e jmóo' Jesús. Jø jee~ do quiéeng'~ i~
líng'~ dsea` i~ fé'~ lala: "Jaang` dseañu'~
i~ güiúm'~ líiñ'~ do"; jogui jee~ dobi
quiéeng'~ dsea` i~ fé'~ cajo: "I~ dseañu'~
i~ ja' dseeng'~ éer', jogui lico' ngir' ta~
jmigóøng'~ jaléng'~ dseab".

¹³ Jo jee~ jaléng` i dsea` do jíij`~ jaaiñ` teá` dsíir` nifé`r` uii~ quiá`~ Jesús, co`' gó`bre fíng ee` cajmée` i dsea` Israel i quié` nifí` do quiá`r` song canúur` jalé` e síiñ` do.

¹⁴ Jo ningóo` guiáam` e jmíi` do mi` caguié` Jesús fí` dsíi` sináu` guá`fél` quiá`~ dsea` góor` dsea` Israel e si` fí` Jerusalén, jo mifíng` canaaín` e`bre dsea` mi` caguiér` fí` jo. ¹⁵ Jo eáam` dsigá` dsíi` i dsea` quié` nifí` quiá`~ dsea` Israel do e núur` jalé` júu` 'goo` e guia` dsea` do, jo labal síiñ` lajee` yaaiñ` jo fér`:

—¿Jial jmoo` i dseañu` na e tiíñ` ngáiñ` júu` quiá`~ Fidiéé~, jo ja` ne`ee` fa` jíe` lí` nicajmitíñ`?

¹⁶ Joba` labal cañíñ` Jesús quiá`~ i dsea` do:

—O` dseáng` júu` quié`e lajíj`~ e ée`e 'ná` la, co` e júu` la jáa` quiá`~ i dsea` i casíng` jnea` fí` jmigüí` lab. ¹⁷ Jo doñí` ii` dsea` i guia` dsíi` e nijimitir` lacó` la iing` Fidiéé~, joba` dsea` f`bing` i niñí` su jáa` quiá`~ Fidiéé` jalé` e ee`~ do osi lí` fá`a e la tiin` níia`baa é. ¹⁸ Dsúco` i dsea` i fél` la tiing` níia` jmóor` lajo` e lí` lacó` nijmiféng` dsea` f`bre; jo dsu` i dsea` i jmíi`úung` e nijmiféniñ` i dsea` i casí` quiá`r` do, joba` i dsea` f`jmang` júu` jáb` quier`, jo jíij`~ jaang` ja` ii` cuóøng` lí` cuó`~ dsee` ír, co` ja` dsee` sea` quiá`r`.

¹⁹ Jo cajíng` gui Jesús:

—Jo e já`~ e Moi`bing` cacuø` 'ná` e júu` quiú` ta` quiá`~ Fidiéé` do, jo dsu` jíj`~ jaang` 'ná` já` jmití`na` e júu` jo. Jo ejiali`~ e iing`na` nijngáng`na` jnea`?

²⁰ Jo mi` canúu` i dsea` do lajo, joba` cañíñ` quiá`~ Jesús jo cajíñ`:

—ii` lím` jéé` quií` 'ná`! Co` jnea`~ ja` i` dsí`naa` fa` e nijngáng`naa` 'ná`.

²¹ Joba` cañíñ`tu Jesús quiá`~ i dsea` do jo casí`reiñ`:

—Mí` 'noo` dsigá`bi áa` 'ná` cóo`~ lajíj`~ e cajmé`e do 'níal` ie` jmíi` e jmíi`íng`naa`, jneaa`aa` dsea` lí`íi` dsea` Israel. ²² Jo ie` malíi`gui do Moi` caquiu'r` ta` e nitó` coo` e li` fí` ngúu` táang` lajíj`~ yuu` siñuu` lí` laco` quí`~ tñíng`naa`, jo dsu` e jo o` jíj`~ quiá`~ Moi` jáa`, co` jáa` ti` quiá`~ líi` yuu`~ quí`ba`; jogui 'ná` tóo`ba` e li`~ do fí` ngúu` táang` jiuung` siñuu` quí`na` mi` catf í` quiá`r` lajo, jo ja` e lí` quí`na` nañi` fa` 'níal` ie` jmíi` e jmíi`íng`naa`. ²³ Jogui song 'ná` tóo`na` e li`~ do quiá`~ jiuung` siñuu` quí`na` dseáng`~ 'níal` ie` mi` jmíi` e jmíi`íng` jneaa`aa`, dsea` Israel, co` dseáng`~ ie` jmíi`~ jo catf í` e nijmé`na`, jo jmoo`na` lajo e lí` laco` nijmití`na` e júu` quiú` ta` quiá`~ Moi`, joba` lana ja` e uiing` sea` quí`na` e jmiguíng` yaang`na` cóo`~ jnea` uíl`~ e cajmi`leáan`n i dseañu` do 'níal` ie` jmíi` e jmíi`íng`naa`. ²⁴ Joba` fíi` i` 'ná`, ja` cuó`na` dsee` jaang` dsea` quiá`~ lajíj`~ e i` óo`na` e jmóor`, co` 'né` jang`~ jmitá` óo`na` dseáng`~ røøb` su dseeng` osi ja` dseeng` é lajíj`~ e jmóor` i dsea` f`~ jo lajoguiba` cuóøng` e ni`íi`na` f`~ røø`.

Mí` cajíng` Jesús jie` fí` dseáng`~ lí` jáar`

²⁵ Jo mi` canúu` i liing` dsea` i neáang` fí` Jerusalén do júu` quiá`~ Jesús, joba` canaaín` jmíng`~ rúiñ`~ jo jíñ`~:

—Jo ¿su o` i dseañu` nabi i ngí` dsea` 'náiñ`~ e quiá`~ nijngáng`~neiñ`?

²⁶ Jo jíj`~ jaang` dsea` ja` i jñíng` quiá`r`, co` dob siñ`~ guiar` júu`~

quiá¹ Fidiée² jee³ dsea⁴. Jo jangám⁵
í dsíi⁶ jaléng⁷ dsea⁸ í quié⁹ nifí¹⁰
quí¹¹ ii¹² e dseáng¹³ já¹⁴ ba¹⁵ e dsea¹⁶ dob¹⁷
í Dsea¹⁸ Jmáang¹⁹ í sijeeng²⁰ naa²¹ í nicá²²
nifí²³ qui²⁴ ii²⁵. ²⁶Jo jneaa²⁶ guíi²⁷ ne²⁸ baa²⁹
røø³⁰ jie³¹ fi³² lí³³ já³⁴ í dseañu³⁵ na,
jo dsu³⁶ mi³⁷ nití³⁸ í e njáa³⁹ í dsea⁴⁰ í
sijeeng⁴¹ naa⁴² do, jíi⁴³ jaang⁴⁴ dsea⁴⁵ ñir⁴⁶
jie⁴⁷ fi⁴⁸ lí⁴⁹ njáa⁵⁰ dsea⁵¹ do.

²⁸Jo mi⁵² ti⁵³ lí⁵⁴ canúu⁵⁵ Jesús lajíi⁵⁶
e síng⁵⁷ í dsea⁵⁸ do lajee⁵⁹ e iuuñ⁶⁰
e'r⁶¹ dsea⁶² fi⁶³ sinúu⁶⁴ guá⁶⁵ fé⁶⁶ e si⁶⁷
fi⁶⁸ Jerusalén, joba⁶⁹ cañíi⁷⁰ teá⁷¹ jo
cajíi⁷²:

—E já⁷³ e nicuím⁷⁴ ba⁷⁵ jnea⁷⁶, jogui
niñí⁷⁷ bi⁷⁸ jie⁷⁹ fi⁸⁰ lí⁸¹ gáa⁸². Jo dsu⁸³ jnea⁸⁴
ja⁸⁵ cagá⁸⁶ a fi⁸⁷ la e la ñii⁸⁸ 'ñiá⁸⁹ a, co⁹⁰
cagá⁹¹ baa dsu⁹² júu⁹³ e sinú⁹⁴ u quiá⁹⁵ í
lajang⁹⁶ do e jíi⁹⁷ 'ná⁹⁸ ja⁹⁹ cuíng¹⁰⁰
í. ²⁹Jo dsu¹⁰¹ jnea¹⁰² cuíim¹⁰³ baare
guiú¹⁰⁴, co¹⁰⁵ cuiñ¹⁰⁶ quiá¹⁰⁷ bre e cagá¹⁰⁸ a
fi¹⁰⁹ jmigüi¹¹⁰ la, jogui dsea¹¹¹ íbing¹¹² í
casíng¹¹³ jnea¹¹⁴ cajo.

³⁰Jo mi¹¹⁵ canúu¹¹⁶ jaléng¹¹⁷ í dsea¹¹⁸
Israel do júu¹¹⁹ quiá¹²⁰ Jesús, joba¹²¹
lamí¹²² iiñ¹²³ nisám¹²⁴ 'bre dsea¹²⁵ do, jo
dsu¹²⁶ ja¹²⁷ calíi¹²⁸ fa¹²⁹ cajmér¹³⁰ lajo, co¹³¹
ja¹³² mi¹³³ catí¹³⁴ í quiá¹³⁵ dsea¹³⁶ do fa¹³⁷ e
nidsing¹³⁸ iñiñ¹³⁹ lajo. ³¹Jo lajee¹⁴⁰ jaléng¹⁴¹
í dsea¹⁴² í teáang¹⁴³ núu¹⁴⁴ júu¹⁴⁵ quiá¹⁴⁶
Jesús do, fíim¹⁴⁷ í dsea¹⁴⁸ í já¹⁴⁹ calíiñ¹⁵⁰
júu¹⁵¹ quiá¹⁵² dsea¹⁵³ do ie¹⁵⁴ jo, jo lalab
síiñ¹⁵⁵:

—Mi¹⁵⁶ nigüéeng¹⁵⁷ í Dsea¹⁵⁸ Jmáang¹⁵⁹ í
sijeeng¹⁶⁰ naa¹⁶¹ í nicá¹⁶² nifí¹⁶³ qui¹⁶⁴ ii¹⁶⁵, ja¹⁶⁶ lí¹⁶⁷
dsi¹⁶⁸ naa¹⁶⁹ e njimér¹⁷⁰ jmigui¹⁷¹ guí jalé¹⁷²
e lí¹⁷³ e quíi¹⁷⁴ r¹⁷⁵ jmíi¹⁷⁶ laco¹⁷⁷ guí la jmóo¹⁷⁸ í
dseañu¹⁷⁹ la lana.

Mi¹⁸⁰ cajmée¹⁸¹ dsea¹⁸² quijí¹⁸³
jial nisáiñ¹⁸⁴ Jesús

³²Jo mi¹⁸⁵ canúu¹⁸⁶ dsea¹⁸⁷ Israel í líng¹⁸⁸
dsea¹⁸⁹ fariseo lajíi¹⁹⁰ e síng¹⁹¹ dsea¹⁹² uií¹⁹³

quiá¹⁹⁴ Jesús, joba¹⁹⁵ jaléng¹⁹⁶ í dsea¹⁹⁷ í
cóo¹⁹⁸ guí jaléng¹⁹⁹ fi²⁰⁰ quiá²⁰¹ jmidsea²⁰²
casíñ²⁰³ jaang²⁰⁴ gáng²⁰⁵ fi²⁰⁶ quiá²⁰⁷ guá²⁰⁸
e laco²⁰⁹ nidsiséeiñ²¹⁰ Jesús e fi²¹¹ lí²¹²
iuung²¹³ dsea²¹⁴ do. ³³Jo co²¹⁵ niñib²¹⁶
Jesús e í dsíi²¹⁷ í dsea²¹⁸ do, joba²¹⁹
cajíi²²⁰ casí²²¹ r²²² jaléng²²³ í dsea²²⁴ teáang²²⁵
do ie²²⁶ jo:

—Ja²²⁷ huóø²²⁸ eáang²²⁹ nitaang²³⁰ jnea²³¹
cóo²³² 'nú²³³ fi²³⁴ la, jo mi²³⁵ ningf²³⁶ jo,
niním²³⁷ týu²³⁸ cóo²³⁹ í casíng²⁴⁰ jnea²⁴¹ e
cagá²⁴² a fi²⁴³ jmigüi²⁴⁴ la. ³⁴Jo ie²⁴⁵ jo, fíim²⁴⁶
'nú²⁴⁷ niñang²⁴⁸ na²⁴⁹ jnea²⁵⁰ jo dsu²⁵¹ jo²⁵²
niguiéng²⁵³ na²⁵⁴ jnea²⁵⁵, co²⁵⁶ ja²⁵⁷ qui²⁵⁸ jmíi²⁵⁹
e nigüílíng²⁶⁰ na²⁶¹ fi²⁶² lí²⁶³ ninín²⁶⁴ n.

³⁵Jo mi²⁶⁵ canúu²⁶⁶ í dsea²⁶⁷ í quié²⁶⁸ nifí²⁶⁹
quiá²⁷⁰ dsea²⁷¹ Israel e jo, jo ladsíff²⁷²
lanab canaaiñ²⁷³ e jmingíi²⁷⁴ rúiñ²⁷⁵ lala
jo fé²⁷⁶:

—¿Jie²⁷⁷ fi²⁷⁸ lí²⁷⁹ nidséng²⁸⁰ í
dseañu²⁸¹ na e jo²⁸² qui²⁸³ jmíi²⁸⁴ fa²⁸⁵ e
niguiéng²⁸⁶ naa²⁸⁷ re? Jo jangám²⁸⁸ song
nidsér²⁸⁹ fi²⁹⁰ guóo²⁹¹ uó²⁹² lí²⁹³ huíi²⁹⁴ fi²⁹⁵ lí²⁹⁶
neáang²⁹⁷ jaléng²⁹⁸ dsea²⁹⁹ góo³⁰⁰ naa³⁰¹ dsea³⁰²
Israel e nidsíleé'e³⁰³ r³⁰⁴ jaléng³⁰⁵ dsea³⁰⁶ í ja³⁰⁷
líng³⁰⁸ dsea³⁰⁹ góo³¹⁰ naa³¹¹ í neáang³¹² fi³¹³ jo.
³⁶Jo ie³¹⁴ guóng³¹⁵ mi³¹⁶ fé³¹⁷ í dseañu³¹⁸
na e niñang³¹⁹ dsea³²⁰ ír³²¹ jo dsu³²² ja³²³ ií³²⁴
niguié³²⁵ quiá³²⁶ r³²⁷, jogui e ja³²⁸ cuóong³²⁹ ii³³⁰
nidsilíng³³¹ fi³³² lí³³³ niguiéiñ³³⁴ do?

Jo lanab casíng³³⁵ í dsea³³⁶ quié³³⁷ nifí³³⁸
quiá³³⁹ dsea³⁴⁰ Israel do ie³⁴¹ jo.

Jial líi³⁴² mi³⁴³ íng³⁴⁴ dsea³⁴⁵
jmigui³⁴⁶ quiá³⁴⁷ Fidiée³⁴⁸

³⁷Jo 'nia³⁴⁹ ie³⁵⁰ ngóo³⁵¹ cadséng³⁵² jmíi³⁵³
e jmóo³⁵⁴ dsea³⁵⁵ Israel ie³⁵⁶ jo, jo dseáng³⁵⁷
ie³⁵⁸ jmíi³⁵⁹ job e í dsíir³⁶⁰ e niing³⁶¹ guí
lajee³⁶² e jmíi³⁶³ e jmóo³⁶⁴ do. Jo ie³⁶⁵ job
casíng³⁶⁶ 'nia³⁶⁷ Jesús fi³⁶⁸ quini³⁶⁹ jaléng³⁷⁰
dsea³⁷¹ jo café³⁷² teá³⁷³ jo cajíi³⁷⁴:

—Song ii³⁷⁵ 'nú³⁷⁶ lí³⁷⁷ na³⁷⁸ e
jmijmiing³⁷⁹ na³⁸⁰, joba³⁸¹ ñilíng³⁸² na³⁸³ fi³⁸⁴

lī~ sín' n la, jo nilí~ ba' jmií~ e uí~ na!.
38 Jo lī~ laco'gui la fé~ Fidié~ ffí~ ni~ ji~ quiá~ lī~ ffí~ r lala: "Jo mi~ já~ līng` dsea` júu~ quié~ e, jo e jo lī~ lafa` niniíng` jmií~ ffí~ dsír'; jo e jo cuó~ e liseeiñ` cøøng` cøo~ Fidié~ lata~".

39 Jo cajíng~ Jesús lana uíi~ quiá~ Jmiguí~ quiá~ Fidié~ e niíng` jaléng` dsea` i nijá~ līng` júu~ quiá~ r. Jo dsu' e Jmiguí~ do ja` mi` cagüeá~ jee~ ír, co' ja` mi` casám` bi` Jesús e nidséiñ` ffí~ li~ cajár` ffí~ niff` e ni'uíng~ tur dsea` laniing`.

Mi~ ca'naang` jaléng` dsea` quiá~ rúiñ~ uii~ Jesús

40 Jo mi~ canúu~ i dsea` do júu~ quiá~ Jesús, jo i līng~ i dsea` i canaaiñ` siiñ~ lala:

—Dseáng~ i dseañu` lab i sijeeng`naa` i nisíng` Fidié~ i nifé` cuaiñ~ quiá~ r.

41 Jogui i līng`gui i dsea` do ffí~ r:

—I lab Dsea` Jmáang~ i sijeeng`naa` do i nicá` nifí` qui~ ii`.

Jo dsu' i līng`guiñ~ do ffí~ r:

—U~, o' Dsea` Jmáang~ i na, co' ja` cuóøng` e dsea` i nijáar` e līiñ~ jaang` dsea` i seeng` ffí~ li~ se` Galilea. **42** Co` lalab ffí~ Fidié~ ffí~ ni~ ji~ quiá~ r e dseáng~ 'nél~ e Dsea` Jmáang~ līiñ~ dsea` sijú~ dseata~ Daví~, jogui 'né~ e niníñiñ` ffí~ Belén e ffí~ li~ calf` gó~ dseata~ Daví~.

43 Jo lajob jaléng~ i dsea` do ca'naam`bre quiá~ rúiñ~ uii~ Jesús.

44 Jo lajee~ i dsea` i seem`biñ` do i lamí~ iing` nitóø Jesúe e nijníñ~ dsea` do, jo dsu' ja` calf`r fa` cajmér` lajo.

Jaléng` dsea` i quié` nifí` quiá~ dsea` Israel ja` íñ~ Jesús

45 Jo mi~ caguilíng`tu i ffí~ quiá~ guá~ i casíng` dsea` Israel i līng`

dsea` fariseo do i lamí~ sií~ nisáng` Jesúe do, jo i dsea` fariseo do coliing` cøo~ jaléng` fii~ jmidsea` cajming`r dsea` do jo cajíñ~:

—¿Jiali~ ja` catee~ na're?

46 Joba` cañíi~ i ffí~ do quiáiñ~ do lala:
 —Jíi~ jaang` dsea` ja` mi` calicuíng`naa` i fé~ jlo~ laco` fé~ i dsea` do.

47 Joba` lalab cañíi~ i dsea` Israel i līng` dsea` fariseo do quiá~ i ffí~ do:

—Jo ¿su la quié` 'núbl` cajo` nicaligóng`na` júu~ quiá~ r? **48** Co` jíi~ jaang` dsea` quié` nifí` qui~ ii` o'gui` dsea` Israel i līng` dsea` fariseo caguaiaang`gui fa` já~ nicalíñ~ júu~ quiá~ i dsea` do. **49** Jo dsu` i dsea` i la 'ná` i ja` cuíi` júu~ quiú~ ta~ quiá~ dsea` Israel, ffí~ li~ 'lib` catíng`na` quiá~ Fidié~.

50 Jo mi~ canúu~ i Nicodemo do, jaang` dsea` Israel i līng` dsea` fariseo i cangó~ cango`ee` Jesúe coo` néel~, joba` dsea` i lalab cañíi` quiá~ dsea` do:

51 —Lí~ laco'gui la fé~ ffí~ ni~ ji~ quiá~ júu~ quiú~ ta~ qui~ ii`, e ja` cuóøng` nicuóø`naa` dsee` jaang` dsea` e jíi~ ja` mi` cane`ee` røø` jalé` e jmóor` do, su guié` osi ja` dseeng` é.

52 Joba` lalab cañíi~ i dsea` do quiá~ Nicodemo:

—Jo ¿su dsea` Galileab līng` 'nø` cajo? Jo jminá~ jmitíng` júu~ quiá~ Fidié~, jo lajoba` niliñí~ e jíi~ jaang` dsea` i fé~ cuaiñ~ quiá~ Fidié~ ja` mi` cajáar` ffí~ li~ se` Galilea.

53 Jo mi~ cangf` jo, lajaléng` i dsea` do caquíñ~ cangolíñ` ffí~ quiá~ r.

Jaang` dseamf` i catáng` i iuung` ta~ 'lée'

8 Jo mi~ cangf` e cangolíng` jaléng` i dsea` do, ca'fb` Jesúe

fi' e cangór" fi' coo' yá' mól' e
sii' Olivos. ²Jo mí' cajneá" e jmii"
coo'gui do, joba' caquím" tur
fi' guá" fé" e si' fi' Jerusalén, jo
mí' caguiéiñ" fi' jo, fíim' dsea'
i cangoquiéeng' fi' lí' siñ", joba'
caguár' lana jo miffling' canaaiñ"
e'bre i dsea` do júu' quiá" Fidiéé.

³Jo lajee' e guiling' Jesús e e'r' i
dsea` do, caguilíng' coo' tó' miffling'
dsea` Israel i líng' dsea` fariseo
coliing' cóo" tifa' quiá" júu' quiú"
ta' quiá" dsea` Israel, jo jéeiñ` jaang'
dseamf i ninicatóøiñ" i uiung' ta'
llee' cóo" jaang` dseañu' i o' quiá'r'.
Jo mi' caguilíñ" fi' jo, dob casíñ" i
dseamf do jee' i dsea` i teáang' do
ie' jo, ⁴jo lalab casí'r' Jesús:

—Tifa', i dseamf la
nicatóøong' naa're lajee' e guiaang'
iuuiñ" ta' llee' cóo" jaang` dseañu' i
o' quiá'r'. ⁵Jo fi' ni' júu' quiú" ta' e
cajme' Moi' fé' e jaléng' i dseamf
i jmoo' lajo' n'e' niquiúng' dsea'
ír' cuub' cartí' nijúuiñ". Jogui' n'u',
ejial fó'?

⁶Jo cajíng' i dsea` do lana e lí'
laco' n'o'r' jial nigué'r' e nicuó'r'
Jesús dsee' fi' quini' dseata'. Jo dsu'
Jesús dsifi' mi' canúur' e jo lico'
catúum'bre, jo miffling' canaaiñ'
jmo'r' fi' jee' llee' cóo" niguóor'.

⁷Jo co' ja' quiung' i dsea` do e
jmíng' bir Jesús cuaiñ' quiá" e
jo, joba' casíng' tó' níia' dsea` do jo
cajíñ" casí'r' i dsea` do:

—Doñí' ijj' 'ná' e lí' áa'na' e ja'
ee' dsee' røøng'na' jíi" coo', joba'
teáang'na' i dseamf na la'uii" cuu'.

⁸Jo mi' cangf e cajíñ" lajo,
caléb'tu catúuiñ' fi' ni' uó', jo
canaaiñ' jmo'r' tur jee' llee' cóo"
niguóor'. ⁹Jo dsifi' mi' canúur' i

dsea` do lajíi" e cajíng' Jesús, dsifi'
lanab canaaiñ' dsilíñ' tá' jáiñ', jo
la'uii" canaang' ngolíng' jaléng'
i niyúu"gui, jo cøøng'gui lajo
cangolíng' jaléng' i le'eáang'gui,
jo lajob cajmér' car' cató' uøøiñ'
lajíiñ'. Jo coob' mi' calilí' Jesús
e 'níia'bre catúung'guir cóo" i
dseamf do, ¹⁰joba' casíng' tó' níia'r',
jo miffling' cajming' r' i dseamf do
jo cajíñ":

—¿Jie' fi' ningotáang' i dsea'
i lami' n'fing' 'nø' do? Jo ¿su jíi" jaaiñ' ja' ee' cajmeáiñ' 'nø'?

¹¹Joba' cañíi' i dseamf do quiá" Jesús
jo cajíñ":

—U', jíi" jaaiñ' ja' ee' cajmeáiñ'
jnea', Fíi'i.

Joba' cañíi' tó' Jesús quiá" i
dseamf do jo cajíñ":

—O'gui jnea' ee' nijmeáan' n' nø'
cajo, jo lana guóng' fi' quiú", jo jo'
güibeáang'gui uø' dsee' melé'.

Jesús líiñ' e jí' e jneá'
jee' dsea` jmigüí'

¹²Jo mi' cangf jo, cangób'tó' Jesús
fi' lí' siseáng' dsea', jo lalab casí'r'
jaléng' dsea` do:

—Jnea' líin'n' e jí' e jneá' jee' dsea'
jmigüí'; joba' jaléng' dsea' i ngí'
coliing' cóo" jnea', niliseab' e jí'
do quiá'r' co' e joba' e cuø' e seeng'
dsea' lata', jogui cajo jo' tó' jmíi' fa'
niliseeng'guir fi' lí' nñu' sò'.

¹³Jo mi' canúur' dsea` Israel i líng'
dsea` fariseo e júu' jo, joba' lalab
cañíi' quiá" Jesús:

—Nø' lico' fó' jíi" uií" quiá" jalé"
e guíú" e jmoo' uøøba', joba' jalé"
e fó' do ja' e quiíng' jíi" coo'.

¹⁴Joba' cañíi' Jesús quiáiñ" do jo
cajíñ":

—Quíim' jalé¹⁵ e júu¹⁶ e fá¹⁷ jnea¹⁸, nañí¹⁹ fa¹ 'nái²⁰' baa fá¹a uii²¹ quié²² e 'nái¹a, co¹ ní²³ baa guí²⁴ jie²⁵ fí²⁶ lí²⁷ cagá²⁸a jogui jie²⁹ fí² lí³⁰ niníng³¹túu cajo; jo¹ dsu¹ 'nái¹ guí¹ ja¹ ní¹ na¹ jíi¹ co¹ e jo. ¹⁵Co¹ 'nái¹ ii¹ na¹ fí¹ quiá¹ jaléng¹ dsea¹ lí¹ laco¹ guí¹ la i¹ óo'na¹ yaam¹ ba¹. Jo dsu¹ jnea¹ guí¹ ja¹ jmoo¹ o lajo quiá¹ jíi¹ jaang¹ dsea¹ la níi¹ 'nái¹a. ¹⁶Jo song jmoo¹ o lajo dsu¹ laco¹ catfím¹ niquidsii¹ fí¹, jo ja¹ 'nái¹a niquidsii¹ fí¹ cajo, co¹ Tiquí¹ ii¹ i casíing¹ jnea¹ fí¹ jmigüi¹ la, íb¹ i jmíco¹ jnea¹ e quidsii¹ fí¹ quiá¹ dsea¹ laco¹ catfím¹. ¹⁷Jo fí¹ ni¹ júu¹ quiá¹ ta¹ quií¹ 'nái¹ fí¹ e mi¹ seeng¹ gáng¹ dsea¹ i tíi¹ ni¹ røø¹ quiá¹ lajíi¹ e calf¹ do, joba¹ quiúim¹ e júu¹ do laco¹ si¹í. ¹⁸Jo jnea¹ líin¹n jaang¹ i tíi¹ ni¹ quiá¹ jalé¹ e jmoo¹ o do, jogui Tiquí¹ ii¹ dsea¹ i casíing¹ jnea¹ fí¹ la líiin¹ jaang¹ guí¹ dsea¹ i tíi¹ ni¹ quiá¹ jalé¹ e jo cajo.

¹⁹Joba¹ cajming¹ i dsea¹ do Jesús jo cajíi¹:

—Jó ejnang¹ guí¹ Tiquíi¹ jóng?

Joba¹ cañíi¹ Jesús quiá¹ i dsea¹ do jo casí¹ reiñ¹:

—'Nái¹ ja¹ cuíing¹ na¹ jnea¹, o¹guí¹ cuíing¹ na¹ Tiquié¹ e cajo; co¹ faco¹ cuíing¹ na¹ jnea¹, joba¹ cuíim¹ ba¹ la quie¹ Tiquié¹ e cajo.

²⁰Jo jalé¹ e júu¹ na cajíng¹ Jesús lajee¹ e uiuñ¹ e'r¹ dsea¹ fí¹ dsíi¹ sináu¹ guá¹ fí¹ e si¹ fí¹ Jerusalén ca¹ e fí¹ lí¹ téel¹ guóó¹ e ta'r¹ cuu¹ quiá¹ guá¹. Jo dsu¹ jíi¹ jaang¹ dsea¹ ja¹ i cateá¹ dsíi¹ fa¹ casaiñ¹ dsea¹ do lajee¹ jo, co¹ ja¹ mi¹ catf¹ bi¹ e njmé¹ dsea¹ lajo.

“Ja¹ quií¹ jmii¹ nigüiliing¹ na¹ fí¹ lí¹ niníng¹ jnea¹”

²¹Jo mi¹ cangf¹ jo, lalab casí¹tu Jesús i dsea¹ fiing¹ do:

—Jnea¹, coob¹ mi¹ nitf¹ í¹ e niníng¹n, jo 'nái¹ ni'nam¹ba¹ jnea¹, jo dsa¹ 'nái¹ njúum¹ba¹ jee¹ jalé¹ dsee¹ quií¹na¹. Co¹ 'nái¹ ja¹ quií¹ jmii¹ fa¹ e nigüiliing¹na¹ fí¹ lí¹ niníng¹ jnea¹.

²²Jo mi canúu¹ i dsea¹ Israel i teáang¹ do ie¹ jo e júu¹ jo, joba¹ labl ab cajíi¹:

—Jangám¹ song i¹ dsíi¹ i dsea¹ na e njngáng¹ 'nái¹r¹, joba¹ jíi¹ e ja¹ cuóøng¹ nidseá¹naa¹ cóo¹r¹ fí¹ lí¹ nidséiñ¹.

²³Jo mi¹ calilí¹ Jesús e fé¹ i dsea¹ do lajo, joba¹ casí¹r¹ dsea¹ do:

—'Nái¹ jíi¹ fí¹ lab jíi¹ lí¹ seeng¹na¹, jo dsu¹ jnea¹ fí¹ yúb¹ gáa¹a; co¹ jíi¹ dsea¹ jmigüi¹ lab líing¹ 'nái¹, jo dsu¹ jnea¹ ja¹ líiin¹n jíi¹ dsea¹ jmigüi¹. ²⁴Jo uiing¹ lajoba¹ fíi¹ i 'nái¹ e njúum¹ba¹ jee¹ jalé¹ dsee¹ quií¹na¹; co¹ song ja¹ já¹ líing¹na¹ e jneab¹ dseáng¹ líiin¹n jíi¹ laco¹ fá¹a e líiin¹n, joba¹ jee¹ jalé¹ dsee¹ quií¹ba¹ njúung¹na¹.

²⁵Joba¹ cañíi¹ i dsea¹ do jo cajming¹r¹ Jesús lala:

—Jó, ej¹ dseáng¹ líing¹ 'nái¹ jóng?

Joba¹ cañíi¹ Jesús quiá¹ i dsea¹ do jo casí¹rein¹:

—Lí¹ laco¹ guí¹ nicaffi¹ i 'nái¹ lamí¹ jeeng¹gui, íb¹ jnea¹. ²⁶Jo jmiguiub¹ jalé¹ e sea¹ e fíi¹ i 'nái¹ jogui e niquidsii¹ fí¹ quií¹na¹ cajo. Jo dsu¹ i dsea¹ i casíng¹ jnea¹ fí¹ jmigüi¹ la jmang¹ e jáb¹ jalé¹ júu¹ quiá¹r¹, jo lajíi¹ júu¹ e fá¹ jnea¹ jee¹ jaléng¹ dsea¹ jmigüi¹ røøb¹ laco¹ jíi¹ júu¹ e níu¹ jnea¹ e fí¹ i dsea¹ i dseáng¹ casíng¹ jnea¹ fí¹ jmigüi¹ la.

²⁷Jo dsu¹ i dsea¹ do ja¹ cangáiñ¹ e Jesús fé¹r¹ uii¹ quiá¹ Tiquíá¹r¹. ²⁸Jo casí¹ Jesús i dsea¹ do lala:

—Jó mi¹ nitáang¹na¹ jnea¹ fí¹ yúb¹, jnea¹ dsea¹ cagá¹a fí¹ níff¹ e líiin¹n

jaang` dsea` jmingüí`, joba' nililí`na' jóng e jneab` dseáng` líin'n jíi` laco` fá` a e líin'n, jogui jíi` coó` ja` e jmoo'o la nii` 'niá`a, co' lico` fá` a lajíi` e nica'e' Tiquí`ii` jneab`. ²⁹ Jo i dsea` i casíing` jnea` do, seem`bre cоо` jnea` lana; jo ja` mí` catiúui`n jnea` 'niá`a jíi` cateá`, co' dseáng` contóøm` jmoo'o lajíi` e iiñ` e njmee`e.

³⁰ Jo mí` ti` lí` cató` e fé` Jesús e júu` na, joba' ffím` dsea` já` calíiñ` júu` quiá` dsea` do ie` jo.

Mí` ca'e` Jesús jial líing` dsea` i silaang` jee` dsee` quiá`-

³¹ Jo mí` cangí` jo, casí`gui Jesús jaléng` i dsea` Israel i já` calíng` júu` quiá'r` do, jo cajíñ` casí`reíñ`:
—Song 'ná` njimití`na` lí` laco` jíi` e nicalée`e 'ná` e njmee`na`, joba` dseáng` dsea` quié`baa ni'uíng`na` jóng; ³² jogui lajob niliñí`na` dseáng` la'uíng` jalé` júu` quié`e, jo lajoba` ni'uíng`na` dsea` i silaang` jee` jalé` dsee` quiá`.

³³ Joba` cañí` i dsea` do quiá` Jesús jo cajíñ`:

—Jnea` lífí`naa` dsea` siju` líi` yúu` Abraham, jo jíi` coó` néé` ja` mí` calí`naa` dsea` 'léeng` quiá` dsea` jiéng`; joba` ejial lífí` e fó` 'ná` e ni'uíng`naa` lafa` dsea` silaang`?

³⁴ Joba` lalab casí` Jesús i dsea` do:

—E laba` jmitaa` óo'na`, e jaléng` dsea` i beáng` dsee` yaang` líiñ` lafa` dsea` 'léeng`, co` e dsee` quiá'r` dob quiú` ta` ír. ³⁵ Cofa` jaang` dsea` 'léeng` quiá` dsea` ja` catíiñ` jalé` e sea` quiá` fiir`, jo dsu` jaang` joo` dsea` catíim`bre lajalé` e jo.

³⁶ Jo lajob, song jnea` calaan` 'ná` jee` jalé` dsee` e nica'e`na`, joba` dseáng` lajang` júu`ba` e nileáng` 'ná` jee` jalé` e dsee` quií`na` do.

³⁷ Jo niñib` jnea` guié` e dsea` siju` líi` yúu` Abraham líing` 'ná`; jo dsu` 'ná` iing`na` jngang`na` jnea`, co` ja` iing`na` fíng`na` júu` quié`e. ³⁸ Jo jnea` fá`a lajíi` e nica'e` Tiquié`e jneab`, jo dsu` 'ná` jmoó`na` lajíi` e fé` tiquí`ba`.

³⁹ Joba` cañí` i dsea` do quiá` Jesús jo cajíñ`:

—Líi` yúu` Abrahambing` líing` dsea` mí` áang` qui`naa`!

Jo dsu` Jesús cañíir` quiá` i dsea` do jo casí`reíñ`:

—Faco` já` e 'ná` líing`na` siju` líi` yúu` Abraham, joba` laco` cajmée` íb` catíing` e njmee`na` jóng faco` lajo. ⁴⁰ Jo dsu` 'ná` iim`bi` e njngang`na` jnea`, nañí` fa` jmang` júu` jáb` fá` jnea` lí` laco`gui nica'e` Fidié` jnea`. Jogui líi` yúu` quií`na` Abraham dseáng` ja` cajmée`bre lajo. ⁴¹ Co` 'ná` dseáng` laco` jmoo` tiquí`ba` jmoó`na`!

Joba` cañí` i dsea` do quiá` Jesús, jo casí`r` dsea` do:

—Ja` líi` jnea` i ja` ní` i tiquí`a; co` jaam` Tiquí`naa` seeng`, jo íb` Fidié`.

⁴² Joba` cañí` Jesús quiá` i dsea` do jo cajíñ`:

—Faco` já` e Fidié` líing` Tiquí`naa`, joba` 'neáam` 'ná` jnea` faco` lajo, co` íb` dsea` i casíng` jnea` e cagá`a fí` jmingüí` la, jogui lab sín`n lana. Co` jnea` ja` cagá`a la nii` 'niá`a, dsu`co` dsea` fí`bing` i casíng` jnea` fí` la. ⁴³ Joba` fá` jnea` e ja` mí` ngáng` 'ná` júu` quié`e lana, dsu`co` ja` iing`na` níu`na` e jo.

44 *Jo fii~ i 'lim' līing' tiquíi~ 'ná~;*
jogui co~ dsea~ quiá~bre līing'na',
joba' jmoo'na' lajii~ e iiñ~. Jo latí~
mi~ uiim~ e fii~ i 'ling' jmóor' ta~
jngang' dsea~, jogui dseáng' jii~
coo~ e jmóor' do ja~ cōøng' cōo~
júu~ quiá~ Fidié~, jogui dseáng'
jmang' júu~ e o~ já~ba' quier'. Jo
mi~ fē'r júu~ e o~ já~, joba' dseáng'
fē'r laco' la līib' jóng, co~ jaang'
dsea~ adseaam' līiñ~, jogui līiñ~
tiquíi~ jalé~ e júu~ e o~ já~ do. **45** *Jo*
jnea~gui jmang' júu~ já~ba' fá'a,
dsu~ ja~ já~ līing'na' júu~ quié~e. **46** *Jo*
jii~ jaang' nú~ cuøøng' lī~ fo~na' e
jnea~ līin'n jaang' dsea~ røøng' dsee~,
co~ jaang' dsea~ i quié~ jmang' júu~
jábl' līing' jnea~, joba' ejiali' ja~ já~
līim'bí~ júu~ quié~e? **47** *Jo jaléng'*
i dsea~ i līing' dsea~ quiá~ Fidié~
nú~bre jalé~ júu~ quiá~ Fidié~; jo
dsu~ 'nú~gui ja~ līing'na' dsea~ quiá~
Fidié~, joba' ja~ iing~na' núu~na' júu~
quiá~ dsea~ do.

**Niseem` Dsea` Jmáang` lajii~ ná~gui
e niliseeng` lii~ yéu~ Abraham**

48 *Jo mi~ canúu~ dsea~ Israel lajii~*
e cajíng' Jesús do, joba' casí'r~ dsea~
do lala:

—Nijáb' júu~ qui~naa' e fé~naa'
uii~ quií~, e 'nú~lin' jaang' dsea~
samaritano jogui e iuung~ i 'ling'
a'.

49 *Joba' cañíi~ Jesús quiá~ i dsea~*
do jo casí~reíñ~:

—U~, jii~ jaang~ i 'ling' ja~ i iuung~
dsi~ la, co~ lajii~ e jmoo'ò~ e lico~
jmi'goo~ Tiquié~e Fidiéeb~; jo dsu~
'ná~gui ja~ e jmi'goo'na' jnea~ jii~
capí~. **50** *Jo dsu~ jnea~ ja~ fá'a e iin~n*
e njimi'goo'na' jnea~, jo dsu~ seem`
jaang~ i iing~ e 'ná~ njimi'goo'na'

jnea~, jo dsea~ íb~ i quidsi~ í~ laco'
catíng~. **51** *Joba' jmitaa~ óo'na' e*
doñi~ ii~ i náu~ júu~ quié~e, joba'
dsea~ í~ ja~ tóo~ jmií~ fa' e njúuuiñ~.

52 *Joba' cañíi~ dsea~ Israel quiá~*
dsea~ do:

—Lanaguib dseáng' nicalita~
dsi~naa~ e i 'lim' iuung~ áa~ 'ná~. Co~
'lii~ yéu~ Abraham cōo~gui jaléng'
dsea~ i café~ cuaiñ~ quiá~ Fidié~
malii~gui eáang' cajúm~bre, jogui dsu~
'ná~ fó~ e doñi~ ii~ dsea~ i náu~ júu~
quií~, joba' ja~ tóo~ jmií~ fa' e njúuuiñ~.

53 *Jogui 'ná~, ñsu i~ a~ e niing~gui~*
laco~gui i 'lii~ yéu~ Abraham do? Co~
i~ nicajúm~bre, jogui jaléng'
dsea~ i café~ cuaiñ~ quiá~ Fidié~ malii~gui
eáang' cajúm~bre cajo. Jogui 'ná~, ñi~ i~
o~ e lin~?

54 *Joba' cañíi~ Jesús quiá~ i dsea~*
do jo casí~reíñ~:

—Faco~ jnea~ jmi'goo~ 'ná~a, joba'
ja~ e quíng' jii~ coo~ e jmoo'ò~ do faco~
lajo. Jo dsu~ Tiquié~e Fidiéeb~ dsea~
i jmi'gō~ jnea~, i dsea~ i fó~na~ i līing'
Fidié~ quií~na~ cajo. **55** *Jo dsu~ 'ná~ ja~*
cuíng~na~ dsea~ i, dsu~ jnea~gui guiá~b~
cuíin~re, jogui faco~ jnea~ fá~a e ja~
cuíin~re, joba' dsea~ adseaam' līin'n
jóng lf~ laco~gui la līing' 'ná~ faco~
lajo. Jo dsu~ jnea~gui guiá~b~ cuíin~n
dsea~ do jogui jmiti~baa júu~ quiá~r~.

56 *Jo i 'lii~ yéu~ quií~na~ Abraham*
do, eáam~ cali'iáang~ dsíir~ mi~ caliñir~
jalé~ e nidsingíng~ jnea~, jo co~
dseáng~ cangá~bre e jo, joba' eáam~
cali'iáang~ dsíir~.

57 *Jo mi~ canúu~ i dsea~ Israel do*
jalé~ e casí~ Jesús í~, joba' cañíi~
quiá~ dsea~ do:

—!Nú~ ja~ mi~ guóo'bi~ cincuenta
jii~, jo fó~ e cañíim~ba~ 'lii~ yéu~
Abraham.

58 *Joba' cañíi`tu Jesús quiá! i dsea` do jo casí! reiñ!:*

—E laba' iin~n jmitaa^ óo'na' e niseem` jnea^ lajíi!~ mi~ ná!~gui e niliseeng` 'líi~ yúu!~ Abraham do.

59 *Jo mi~ canúu` i dsea` do e júu` jo, joba' dsifí lajob casitíiñ` cuu^ cójó!~ e si!~ ninjgáiñ!~ Jesús; jo dsu!~ dsea` do ladsifíb` ca'méeiñ`, jo cagüi!~bre e fí~ dsíi~ sináu^ guá!~ fé!~ do e si!~ fí~ Jerusalén.*

Mi~ cajmée` Jesús e calijné` jaang` dseañu!~ i tiuung`

9 *Jo mi~ cangf gui lajo, coo` néel` cangiñg` Jesús coliing` cójó!~ i dsea` quiá!r` do fí~ quiá!~ lí~ guiiñ` jaang` dsea` i tiuung` latí` mi~ cangáang!~.* **2** *Joba' i dsea` quiá!~ Jesús do cajming!~reiñ` lala jo cajíñ!:*

—Tifa!', ejialí!~ cangáang!~ i dsea` na e tiuuiñ? ¿Su calíñiñ` lana uíi!~ dsee` quiá!r` ofa! uíi!~ dsee` quiá!~ sejmií`bre é?

3 *Joba' cañíi` Jesús quiá! i dsea` quiá!r` do jo casí! reiñ!:*

—Ja` líi` lajo e uíi!~ dsee` quiá!r` calíñiñ` lana, o'gui uíi!~ dsee` e óo` sejmiir. Co! calíñiñ` lana e lí!~ laco` cuo` li~ e lajib` quíi!~ Fidiéé` jmiíi` lí` jmér. **4** *Jo lajee` e jneá, 'né` jmó`baa` ta` lí!~ laco`gui jíi!~ júu` e sinú!~naa! quiá!~ dsea` i casíng` jnea` fí~ jmigüí` la; dsuço! cójob` mi~ nináu, joba` jíi!~ jaang` dsea` jo` qui!~ jmiíi` fa` njmé`guir ta`.* **5** *Jo lajee` e tám`bíi` fí~ jmigüí` la, joba` jneab` líiñ!~ e jí!~ e cuo` e jná!~ dsea` jmigüí`.*

6 *Jo mi~ cangf e café` Jesús e júu` na, jo cañíiñ` fí~ ni~ uó!, jo cójó!~ e jme'e'r` do cacáin!~ jee` 'lee', jo cajmée` capí!~ jíi!, jo cójó!~ e job*

casúur` jmini` i dsea` tiuung` do. **7** *Jo mi~ cangf jo, lalab casí! reiñ` do jo cajíñ!:*

—Gua~ jo güirúu!~ jminí!~ fí~ dsíi` guiéé` silíng` e sii` Siloé —jo e Siloé do guóng` Jaang` i Casíng` Dsea`.

Joba` lajob cajmée` i dsea` tiuung` do, cangó`bre e cangorúu!~ jminí, jo njné!~bre mi~ tí` lí` acuuiñ!~ fí~ jo. **8** *Jo jaléng` dsea` i neáang` jíiñ` laco` lí` guuiñ!~ do cójó!~gui jaléng` dsea` jiéng` i níi` quiá!r` lami` jéeng`gui e guuiñ` mir` cuu~, joba` jaléng` i dsea` í` jming!~ rúiñ` jo fé!r`:*

—¿Su o!~ i dseañu!~ nabi i lami` gua` ta` mí` cuu` do?

9 *Jo i liing` i dsea` do jíñ!:*

—Dsea` í`bi na.

Jogui i liing`gui fé!:

—U~, o!~ í`na, lí!~ lajojiú jneem`bre.

Jo mi~ calilí!~ i dsea` tiuung` do e síníng` dsea` uií` quiá!r`, joba` cañíiñ` jo cajíñ!:

—Jnea`bí dsea` í`.

10 *Joba` cajming!~ i dsea` do i dsea` lami` tiuung` do jo casí! reiñ!:*

—Jo ejial cajmee` e calijné`tu!?

11 *Joba` cañíi` i dsea` lami` tiuung` do quiá!~ i dsea` do jo casí! reiñ!:*

—I dseañu!~ i sii` Jesús dob cajmi`leáiniñ` jnea` e lico! cajmée` capí!~ jíi!~ cójó!~ jme'e'r`, jo cójó!~ e job casúur` jminíi~, jogui caquiu'r` ta` jnea` e niníi`ni nirúu!~u jminíi` e fí` guiéé` silíng` e sii` Siloé do, joba` lajob cajmée`e. Jo dsifí mi~ calfí rúu!~u jminíi~, ladsifí lanab calijné`e.

12 *Jo mi~ cangf jo, cajming!~tu i dsea` do i dsea` lami` tiuung` do jo cajíñ!:*

—Jo ejnang~gui i dseañu` f` lana?
Joba` cañii` i dsea` lamí` tiuung`
do jo casí`reiñ`:
 —Ja` nii` jnaaiñ`.

Mí` cajíng` i dsea` tiuung`
do i` i cajmi`leáang` ír`

13-14 Jo 'nia' ie~ jmii` e cajmée` Jesúz e jii` do cóo` e calijné` i dsea` i lami` tiuung` do, ie~ jo dseáng` cangotíng` jmií` e quií` tíng` dsea` Israel e jmiíñi`. Joba` jaléng` dsea` i cuí` quiá` i dsea` tiuung` do cató`bre i dsea` f` jo cangojeáang`neiñ` fí` quini` dsea` Israel i líing` dsea` fariseo. **15** Joba` mi` caguiéñi` do fí` jo, i dsea` Israel i líing` dsea` fariseo do cajmingf`reiñ` jial calí` e calijnéñi`. Jo dsea` do cañiir` quiá` i dsea` Israel do jo casí`reiñ`:

—Mó`, jíib` casúu` dsea` do jminii`, jo mi` cangf` jo, cangorúu`u, jo lajoba` calijné`e.

16 Jo mi` canúu` i dsea` Israel i líing` dsea` fariseo e júu` jo, joba` i líiñ` do cajín`:

—I dsea` i cajmée` e jo ja` lí`
dsi`naa` líiñ` dsea` quiá` Fidiée`, co` ja` jmi`gór` e jmií` e jmiíñg`
jneaa`aa!, dsea` líi`i` dsea` Israel.

Dsu` caguiang`gui i dsea` Israel i líing` dsea` fariseo do fér` jo jíñ`:

—Jo ejjial quií` i dseañu` do jmii`
nijmér` jalé` e jo song jaang` dsea`
dsee` dsea` quib` líiñ`?

Jo e jo ca'uüng` e lajee` la'ó` f` bre
canaaiñ` e jo siiñ` røø. **17** Jo mi`
cangf` jo, cajmingf`tur i dsea` i lami`
tiuung` do jo casí`reiñ`:

—Jo laco` fó` na e calláam`ba!
Jo èe` fó` uii` quiá` i dsea` i
cajmi`leáang` 'nu` do?

Joba` cañii` dsea` do quiá` i dsea`
Israel i líing` dsea` fariseo do jo
casí`reiñ`:

—Jnea` lín`n e dsea` f` líiñ` jaang`
dsea` i fé` cuaiñ` quiá` Fidiée`.

18 Jo dsu` jaléng` i dsea` Israel
i líing` dsea` fariseo do ja` iiñ` fa`
já` califiñ` e lamí` tiuung` i dsea`
i nijné` lana joba` cató`r` sejmii`
i dsea` do. **19** Jo mi` caguiñiñ` do
joba` cajmingf`reiñ` do jo cajín`:

—¿Su jó`ba` líing` i dseañu` la?
Jo jmée`na` jneal` júu` røø, ¿su
dseáng` tiuuiñ` calisém`bre? jo
song lajo, ejjial calí` e lana nijné`r`?

20 Joba` lalab cañii` sejmii` i dsea` i
lamí` tiuung` do jo cajín`:

—Cuím` jneal` guiá` jó`naa`,
joguí ne`baa` røø` e tiuum`bre
caliséin`; **21** jo dsu` ja` ne`naa` jial e
calijné`r, o`gui ne`naa` i` i cajmée`
e calijné`r cajo; jo nab cuóøng`
nijmingf`na're `nía`r` co` nifém`bre,
jo 'nía`r`bre cuóøng` lí` jmeá`r` 'núa`
júu` dseáng` laco` calí`.

22 Jo cajíng` i sejmii`r do lajo,
co` gó`bre fíng ee` cajmeáng` dsea`
Israel i líing` dsea` fariseo ír`. Co` i
dsea` f` røø` nicasíiñ` e song seeng`
dsea` i jmicuüng` Jesúz e líiñ` do
Dsea` Jmáang` i sijeeng` dsea` Israel
i nicá` niff` quiá`r`, joba` jaléng` i
dsea` i jmoo` lajo, jo` sea` fí` quiá`r`
fa` e niquíng`guír jee` dsea` Israel
o`gui cuóøng` fa` e nidsilíng`guír
fí` guá` quiá` dsea` do cajo. **23** Jo
uiing` lajoba` cajíng` sejmii` i dsea`
i calláang` do e yaang` i dsea` Israel i
líing` dsea` fariseo do 'né` nijmingf`r`
i jó`oiñ` do co` nifém`biñ` do.

24 Jo i dsea` Israel do calé` catú`
cató`r` i dsea` i lamí` tiuung` do jo
lalab casí`reiñ`:

—Fée¹ júu² já³ fí⁴ quini⁵ Fidiéé⁶, co⁷ nineb⁸ jnea⁹ røø¹⁰ e i Jesú¹¹s do líiñ¹² jaang¹³ dsea¹⁴ dsee¹⁵ dsea¹⁶ quib¹⁷.

²⁵Joba¹⁸ lalab cañíi¹⁹ i dsea²⁰ lami²¹ tiuung²² do quiá²³ dsea²⁴ do jo cajíñ²⁵:

—Ja²⁶ ní²⁷ jnea²⁸ su líiñ²⁹ dsea³⁰ røøng³¹ dsee³² osi o³³ lajo é, lajíi³⁴ e níi³⁵ quiá³⁶ e jnea³⁷ lamí³⁸ tiuum³⁹ baa, jogui lana nicajméer⁴⁰ e nicalijné⁴¹ baa.

²⁶Joba⁴² i dsea⁴³ do cajming⁴⁴ tur i dsea⁴⁵ i ca'láang⁴⁶ do jo cajíñ⁴⁷:

—¿E⁴⁸ jíi⁴⁹ e cajmée⁵⁰ i dsea⁵¹ do quií⁵² e calijné⁵³?

²⁷Joba⁵⁴ cañíi⁵⁵ do quiá⁵⁶ i dsea⁵⁷ do jo casí⁵⁸ reiñ⁵⁹:

—Nicaffí⁶⁰ baa 'ná⁶¹ lajíi⁶² e cajméer⁶³ quié e do, jo dsu⁶⁴ 'ná⁶⁵ ja⁶⁶ já⁶⁷ líing⁶⁸ na!. Joba⁶⁹ ejiali⁷⁰ iing⁷¹ na⁷² e nifá⁷³ tú⁷⁴ calé⁷⁵ catú⁷⁶ e jo? Ofa⁷⁷ iim⁷⁸ ba⁷⁹ é e ni'uíng⁸⁰ na⁸¹ dsea⁸² quiá⁸³ r⁸⁴ cajo.

²⁸Jø mi⁸⁵ canúu⁸⁶ i dsea⁸⁷ Israel i líing⁸⁸ dsea⁸⁹ fariseo do lado, joba⁹⁰ canaaïi⁹¹ sí⁹² i dsea⁹³ i ca'láang⁹⁴ do júu⁹⁵ 'ní⁹⁶ jo sí⁹⁷ reiñ⁹⁸:

—'Nu⁹⁹ líñ¹⁰⁰ jaang¹⁰¹ dsea¹⁰² quiá¹⁰³ i dsea¹⁰⁴ í, jo dsu¹⁰⁵ jnea¹⁰⁶ gui dsea¹⁰⁷ quiá¹⁰⁸ líi¹⁰⁹ yúa¹¹⁰ Moi¹¹¹ líi¹¹² naa!. ²⁹Co¹¹³ jnea¹¹⁴ ne¹¹⁵ baa¹¹⁶ røø¹¹⁷ e Fidiéeb¹¹⁸ dsea¹¹⁹ casíiñ¹²⁰ cóo¹²¹ Moi¹²²; jo dsu¹²³ i Jesú¹²⁴s do jíi¹²⁵ ja¹²⁶ ne¹²⁷ naa! jie¹²⁸ ff¹²⁹ lí¹³⁰ jáar¹³¹.

³⁰Joba¹³² lalab cañíi¹³³ tu i dseañu¹³⁴ i ca'láang¹³⁵ do quiá¹³⁶ i dsea¹³⁷ do:

—Ee¹³⁸ bi júu¹³⁹ jo, e ja¹⁴⁰ ní¹⁴¹ na¹⁴² jie¹⁴³ ff¹⁴⁴ lí¹⁴⁵ jáar¹⁴⁶, dsu¹⁴⁷ jnea¹⁴⁸ gui, dsea¹⁴⁹ í¹⁵⁰ bing¹⁵¹ nicacuó¹⁵² jnea¹⁵³ e calijné¹⁵⁴ e. ³¹Jø ne¹⁵⁵ baa¹⁵⁶ røø¹⁵⁷ e ja¹⁵⁸ núu¹⁵⁹ Fidiéé¹⁶⁰ júu¹⁶¹ quiá¹⁶² jaléng¹⁶³ dsea¹⁶⁴ røøng¹⁶⁵ dsee¹⁶⁶; co¹⁶⁷ lajíi¹⁶⁸ dsea¹⁶⁹ i jmiféng¹⁷⁰ í¹⁷¹ bre jogui i jmóo¹⁷² lajíi¹⁷³ e iiñ¹⁷⁴, jíi¹⁷⁵ dsea¹⁷⁶ í¹⁷⁷ bing¹⁷⁸ i núu¹⁷⁹ júu¹⁸⁰ quiá¹⁸¹. ³²Jo ja¹⁸² jié¹⁸³ lí¹⁸⁴ mi¹⁸⁵ caná¹⁸⁶ júu¹⁸⁷ e seeng¹⁸⁸ dsea¹⁸⁹ i quií¹⁹⁰ jmii¹⁹¹ e nijmér¹⁹² e nilijné¹⁹³ jaang¹⁹⁴ dsea¹⁹⁵

i tiuung¹⁹⁶ latí¹⁹⁷ mi¹⁹⁸ caliséng¹⁹⁹. ³³Cofa²⁰⁰ i dsea²⁰¹ la ja²⁰² jáar²⁰³ e casíi²⁰⁴ Fidiéé²⁰⁵ quiá²⁰⁶, joba²⁰⁷ jíi²⁰⁸ co²⁰⁹ ja²¹⁰ e quií²¹¹ jmii²¹² lí²¹³ jmér²¹⁴ jóng faco²¹⁵ lajo.

³⁴Jø mi²¹⁶ canúu²¹⁷ i dsea²¹⁸ Israel i líing²¹⁹ dsea²²⁰ fariseo e júu²²¹ quiá²²² i dsea²²³ i ca'láang²²⁴ do, joba²²⁵ cajíñ²²⁶ casíi²²⁷ reiñ²²⁸ lala:

—'Nu²²⁹, dsea²³⁰ cangáan²³¹ e eáang²³² silíi²³³ dsee²³⁴ 'nu²³⁵, jogui lana, ejiali²³⁶ 'nu²³⁷ ni'iin²³⁸ e ni'lé²³⁹ jnea²⁴⁰ jial 'né²⁴¹ jmóo²⁴² oo²⁴³?

Joba²⁴⁴ i dsea²⁴⁵ Israel i líing²⁴⁶ dsea²⁴⁷ fariseo do caguíiñ²⁴⁸ i dsea²⁴⁹ i lamí²⁵⁰ tiuung²⁵¹ do conguia²⁵² e ff²⁵³ dsíi²⁵⁴ sináu²⁵⁵ guá²⁵⁶ quiá²⁵⁷ r²⁵⁸ do.

Lafa²⁵⁹ tiuum²⁶⁰ dsea²⁶¹ mi²⁶² røøiñ²⁶³ dsee²⁶⁴

³⁵Jø mi²⁶⁵ cangf²⁶⁶gui lajo, caliñi²⁶⁷ Jesú²⁶⁸ e caguíim²⁶⁹ dsea²⁷⁰ Israel i líing²⁷¹ dsea²⁷² fariseo do ff²⁷³ sináu²⁷⁴ guá²⁷⁵ quiá²⁷⁶ i dsea²⁷⁷ i lamí²⁷⁸ tiuung²⁷⁹ do, jo dseáng²⁸⁰ jo íng²⁸¹ neiñ²⁸² do. Jø mi²⁸³ cajíng²⁸⁴ tu rúng²⁸⁵ Jesú²⁸⁶ cóo²⁸⁷ i dsea²⁸⁸ i lamí²⁸⁹ tiuung²⁹⁰ do, joba²⁹¹ cajming²⁹² r²⁹³ i dsea²⁹⁴ do jo casí²⁹⁵ reiñ²⁹⁶:

—¿Su já²⁹⁷ líing²⁹⁸ 'nu²⁹⁹ júu³⁰⁰ quiá³⁰¹ i dsea³⁰² i jáá³⁰³ ff³⁰⁴ níff³⁰⁵ e líiñ³⁰⁶ jaang³⁰⁷ dsea³⁰⁸ jmigüi³⁰⁹?

³⁶Joba³¹⁰ cañíi³¹¹ i dsea³¹² do quiá³¹³ Jesú³¹⁴s jo cajíñ³¹⁵:

—Jmée³¹⁶ jnea³¹⁷ júu³¹⁸ i³¹⁹ i dsea³²⁰ í³²¹, jo lajoba³²² já³²³ nilíñin³²⁴ júu³²⁵ quiá³²⁶ r³²⁷.

³⁷Joba³²⁸ cañíi³²⁹ Jesú³³⁰ quiáiñ³³¹ do jo casí³³² reiñ³³³:

—Nicañiim³³⁴ bi³³⁵ dsea³³⁶ í³³⁷, jneab³³⁸ í³³⁹ cóo³⁴⁰ i sin³⁴¹ siin³⁴² lana.

³⁸Joba³⁴³ i dseañu³⁴⁴ i ca'láang³⁴⁵ do casí³⁴⁶ r³⁴⁷ u³⁴⁸ jnír³⁴⁹ ff³⁵⁰ quií³⁵¹ Jesú³⁵² jo casí³⁵³ r³⁵⁴ dsea³⁵⁵ do:

—Jáb³⁵⁶ líin³⁵⁷ júu³⁵⁸ quií³⁵⁹, Fíi³⁶⁰ i.

³⁹Jø mi³⁶¹ cangf³⁶² jo, cajíng³⁶³ tu Jesú³⁶⁴ casí³⁶⁵ reiñ³⁶⁶ jo cajíñ³⁶⁷:

—Jnea~ cagá~ a fi' jmigüí~ la e
lí~ laco' niquidsii~ í~ quiá~ jalé~
dsee~ quiá~ dsea~ jmigüí~, jo lajoba'
jaléng~ dsea~ i lafa' tiuung~ uíl~
dsee~ quiá'r~ ni'uíñ~ dsea~ i lafa'
i jnél~ tū calé~ catú~, jogui i dsea~ i
i dsíi~ e jnél~, joba' ni'uíñ~ dsea~ i
lafa' tiuung~.

⁴⁰ Jo mi~ tñ~ lí~ canúu~ e jo coo~
tú~ mñing~ dsea~ Israel i líng~ dsea~
fariseo i niteáang~ cóo~ Jesús ie~ jo,
joba' cajming~r~ dsea~ do jo cajín~:

—Jo, ¿su jneal~ líf~naa~ lafa' dsea~
tiuum~ jóng?

⁴¹ Joba' cañíi~ Jesús quiáñ~ do
calé~ catú~ jo casí~reiní~:

—Faco' ná~ líng~na~ lafa' dsea~
tiuung~, joba' ja~ e dsee~ oo~na~
quiá~ lajíi~ dsee~ quií~na~ jóng.
Jogui dsuco' ná~ i óo~na~ e lafa'
jnél~ba~, joba' seab` dsee~ quií~na~.

Jaang` dsea~ i jmoo` í~
guiú~ jo'se~ quiá~

10 Jo mi~ cangí~ jo, casí~gui~
Jesús jaléng~ i dsea~ i
caseáng~ do jo cajín~:

—E laba' iin~n jmítaa~ óo~na~, e
doñí~ ii~ dsea~ i iing~ nicuá~ iá~ fí~ lí~
sijnfing~ jo'se~ quié~e jo ja~ 'nó~r~ e
ningüí~ fí~ o'iá~ quiá~ e iá~ do, joba'
i dsea~ i líiñ~ jaang~ ii~ i 'lée'. ² Jo
dsu~ i dsea~gui~ i fí~ o'iá~ quiá~ e iá~
do, joba' dsea~ i líiñ~ jaang~ i jmoo`
í~ røø~ jo'se~ quiá~. ³ Jogui i dsea~ i
jmoo` í~ jnf~ e lí~ teáang~ i jo'se~ do,
náa~bre o'iá~ e laco' ningíng~ i dsea~
i jmoo` í~ guiú~ i jo'se~ do. Jo i dsea~
i jmoo` í~ guiú~ i jo'se~ do nitó~r~
lajaang` lajaang` i jo'se~ do quiá~r~
lí~ laco' la siíñ~ do, jo jaléng~ i
jo'se~ do nicuí~bre~ luu~ i fí~re~ do.
Jo i fí~re~ do uøøm~bre~ i jo'se~ do e

laco' dsijéeng~neiñ~ fí~ jee~ mó~. ⁴ Jo
mi~ cató~ e uøøiñ~ do lajaléng~ne~,
joba' ñiab~ i dsea~ do quier~ nifi~
quiá~ i jol~ quiá~r~ do, jo lajob
nidsilíng~ i jo'se~ do laco' ngoo~
fí~re~, co~ guíab~ nicuúim~bre~ luu~
dsea~ do. ⁵ Jo dsu~ jaléng~ i jo'se~ do
ja~ dsiquí~re~ dsea~ i ja~ cuíng~ne~, co~
lí~ lí~ cuí~bre~ mi~ níng~ne~ i dsea~ laf~.
⁶ Jo Jesús casí~r~ i dsea~ do cóo~
júu~ lana, jo dsu~ i dsea~ do ja~
cangáiñ~ e~ guøng~ e júu~ e casí~
Jesús i dsea~ do ie~ jo.

Jesús líiñ~ jaang` dsea~ i jmoo`
í~ guiú~ jo'se~ quiá~

⁷ Jo labab casí~gui~ Jesús i dsea~ do
jo cajín~:

—E laba' jmítaa~ óo~na~: Jnea~
líin~n e jnf~ quiá~ e iá~ e lí~
dsitáang~ i jo'se~ do. ⁸ Jo jaléng~
i dsea~ i jmigoo~ i nicajalíng~ lajíi~
nú~gui e nigáa~ jnea~ do, jaléng~ i
dsea~ i líng~ lafa' jo'se~ quié~e
ja~ calijíi~r~ júu~ quiá~ dsea~ do. ⁹ Jo
jnea~ fál~tú~ e líin~n e jnf~ do, joba'
jaléng~ dsea~ i íng~ jnea~ jogui
ningüí~ fí~ e jnf~ quié~e do, joba'
dsea~ fbing~ i nilí~ nileáng~ jee~ jalé~
dsee~ quiá~. Co~ jaléng~ i dsea~ do
líiñ~ lafa' jo'se~ quié~e i cuøøng~
lí~ dsitáang~ jogui uøøng~ jogui
dsé~bre~ e gó~re~!

¹⁰ Dsu~ lajíi~ ta~ quiá~ jaléng~
i ii~ do licol~ jmoo~r~ ta~ uøøng~
jaléng~ jo'se~ quié~e jogui jmoo~r~ ta~
íng~neiñ~ jogui jngang~neiñ~ cajo;
jo dsu~ jnea~gui~ cagüén~n fí~ jmigüí~
la e lí~ laco' niliseeng~ dsea~ cøøng~
cóo~ Fidiée~ lata~ dseáng~ lí~ laco~
sií~. ¹¹ Jo jnea~ líin~n jaang` dsea~ i

jmóo` í` guiú` jo'se` quiá`_, jo cartí` jáam` 'ñiá`_a e laco` ja` ni'fing` jíi`_ jaang`_ i jo'se` quié`_e do. ¹² Jo dsh` i dsea`gui i ja` jíi`_ e ta`_ jo, jo lico` lñ` dsíir` jíi`_ e 'léem`_bre, joba` fíng caguié` jaang` ie'dsinúu` lajee` e nír` i jo'se` do jo cuí`_bre jóng, jo dob tiúuiñ` i jo'se` do. Jo lajob jmóor, co` ja` líiñ` dseáng` i dsea` i ní`_guiú` jo'se` jogui co` o`_jo'se` quiá`_guir cajo. Joba` cuø`_bre fí` i ie'dsinúu` do e njimeáng`_ne` jogui nicúng`_ne` i jo'se` do jogui e nisojóng` i caguaang`_gui do fí`_la fí`_na. ¹³ Jo tiúum` i dsea` do i jo'se` do, co` lico` lñ` dsíir` cuub`, jo ja` ee`_filí`_óor` quiá`_ i jój`_ i jéeiñ` do.

¹⁴⁻¹⁵ Jo fíi`_túu` 'ná`_ e jnea` líin`_jaang` dsea` i jmóo` í` guiú`_jo'se` quiá`_. Jo lí`_laco` Tiquié`_e guiáb`_cuíñ`_jnea~, joba` lajob jnea`_cajo guiáb`_cuíñ`_nre; jogui lajobi cajo guiáb`_cuíng`_jnea`_jaléng`_ i líng`_lafa`_jo'se` quié`_e, joba` lajob cajo jaléng`_ i`_guiáb`_cuíng`_re`_jnea~. Jogui jnea~, cartí` jáam`_ 'ñiá`_a e njúun`_n uíi`_jaléng`_ i`_e laco`_ja`_ni'fing`_ne!. ¹⁶ Jo dsh`_seem`_bi dsea`_i`_nabi`_nilíing`_lafa`_jo'se` quié`_e i`_ngí`_fi`_caluu`_bi lana. Jo co`_ja`_mi`_líiñ`_dsea` quié`_e, joba`_n'é`_nitóø`_baar cajo. Jo jaléng`_ i dsea`_i`_nilíing`_lafa`_jo'se` quié`_e do nilináu`_bre júu` quié`_e, joba`_coob`_l'é`_ni'uíiñ`_lajee`_lajíiñ`_, jo jíi`_jneab`_dsea`_njmee`_e`_í`_ír`.

¹⁷ Jo Tiquí`_ii`_eáam`_neáaiñ`_jnea`_co`_njáang`_ 'ñiá`_a e njúun`_n e laco`_nijí`_túu`_calé`_catú`_. ¹⁸ Jo jíi`_jaang`_dsea`_sea`_fi`_quiá`_r`_e`_nijngáiñ`_jnea~, co`_ñiá`_baa dsea`_cuóø`_ø`_fi`_ñiá`_a e nilín`_n lajo, co`_seab`_fi`_quié`_e e njáang`_ñiá`_a e

nijúun`_n jogui e njmee`_e e njí`_túu`_cajo, co`_lajob ta`_caquiá`_Tiquié`_e.

¹⁹ Jo mi`_tí`_lí`_canúu`_dsea`_Israel`_lajíi`_júu`_quiá`_Jesús, caléb`_catú`_canaaiñ`_e_ _jo`_síiñ`_røø`_uíi`_e_ _júu`_e_ _canúur`_do. ²⁰ Joba`_fíi`_bre lajee`_laó`_ír`_canaaiñ`_síiñ`_jo`_sí`_rúiñ`_lala:

—¿Jiali`_já`_nuu`_na`_júu`_quiá`_i`_Jesús na? Co`_i`_llim`_iuung`_dsíiñ`_na. IJaang`_dsea`_ngaam`_líiñ`_na!

²¹ Jo dsh`_i`_liing`_gui`_i`_dsea`_do`_fí`_r`_jo`_jíi`_:

—Jíi`_jaang`_dsea`_lí`_r`_fí`_r`_dseáng`_laco`_fí`_i`_dseañ`_na`_faco`_já`_i`_iuung`_i`_ling`_dsíir`. Co`_jíi`_jaang`_dsea`_i`_iuung`_i`_ling`_dsíi`_lí`_r`_jmér`_e`_nilijné`_jaang`_dsea`_tiuung`_laco`_gui`_cajmée`_i`_dseañ`_na.

Já`_jíi`_dsea`_Israel`_júu`_quiá`_Jesús

²² Jo coq`_néel`_mi`_cangf`_gui`_lajo, coo`_e`_jíi`_güi`_lajee`_e`_jmóo`_dsea`_Israel`_jmíi`_e`_jmiguiéng`_dsíir`_e`_caligüeang`_tu`_calé`_catú`_e`_guá`_fí`_quiá`_r`_e`_si`_fi`_Jerusalén, co`_lamí`_jéeng`_gui`_gab`_cajmée`_dsea`_fi`_dsíi`_jo; ²³ jo ie`_jo, dob táang`_Jesús fi`_coo`_ni'néu`_quiá`_e`_guá`_fí`_do, jo tá`_coo`_sing`_ngír`_e`_fi`_coo`_ni'néu`_quiá`_e`_guá`_do, fi`_lí`_sii`_ni'néu`_quiá`_íi`_yúu`_Salomón. ²⁴ Jo lajee`_ngí`_Jesús dob mi`_caríi`_dsea`_Israel`_fi`_lí`_siñ`_, jo cajming`_r`_dsea`_do`_lala:

—Jo _éli`_catí`_nijmée`_júu`_røø`_e`_su`_nú`_dsea`_i`_casíng`_Fidié`_fi`_la`_e`_lin`_Dsea`_Jmáang`_i`_sijeeng`_jnea`_do`_i`_nicá`_niff`_qui`_ii`? Jo`_lana`_jmee`_du`_júu`_, _csu`_nú`_?

²⁵ Joba`_cañíi`_Jesús`_quiá`_i`_dsea`_Israel`_do`_jo`_casí`_reiñ`:

—Nicasíi`_bíi`_ná`_e`_íb`_jnea~, jo`_dsh`_ná`_ja`_já`_calíng`_na`_júu`_

quié⁻e. Co^l jaléb^l e nicañí⁻ 'ná^l' e nicajmé⁻e, jmoo^o o la'eáang^l cōo^l^l ta[~] hu^l quiá⁻ Tiquié⁻e, jo lajalé^l e jo cu^o li[~] e íb^l dseáng^l líinⁿ; ²⁶jo dsu^l 'ná^l ja^l já⁻ líing^{na} lafa^l jo'se^l quié⁻e. ²⁷Co^l i dsea^l i líing^l lafa^l jo'se^l quié⁻e do nícuí^lbre lúu^u, jogui jnea^l nícuím^{baare} cajo, joba^l dsea^l i jneab^l dsiqui^lre! ²⁸Co^l jnea^l cuóo^l baa jaléng^l i dsea^l i seei^l cōong^l cōo^l Fidiée^l lata^l, jo ja^l tóo^l jmii^l fa^l ni'náin^l quiá⁻ Fidiée^l o'gui fa^l quí^l jmii^l e ii^l nijéng^l tu^l jaléng^l i dsea^l i fí^l jaguóo^o. ²⁹Jo lajíil^l e nícangfínⁿ e nícacuóo^l Tiquié⁻e jnea^l, e jo líi^l e niing^l gui eáang^l lajee^l lajalé^l, jo jíil^l jaang^l dsea^l quíi^l r^l jmii^l fa^l e niguí^l guir e jo. ³⁰Jo jnea^l cōo^l gui Tiquié⁻e jaam^l dsea^l líi^l naa!

³¹Jo mi^l canúu^l dsea^l Israel lajíil^l e cajíng^l Jesús, joba^l casitírl^l cuu^l calé^l catú^l e lamí^l iiñ^l niquiúiñ^l dsea^l do cartí^l nijngáng^l neiñ^l. ³²Jo lalab cajíng^l Jesús quiá⁻ i dsea^l Israel do jo casí^l reiñ^l:

—Jmiguiub^l jalé^l e quíi^l i jmii^l e nicajmé⁻e jee^l 'ná^l la'eáang^l cōo^l gúa^l quiá⁻ Tiquié⁻e. Jo lajee^l lajalé^l e jo, ejnang^l e catíng^l e nijngáng^l na^l jnea^l cōo^l layaang^l cuu^l?

³³Joba^l lalab cañíi^l dsea^l Israel quiá⁻ Jesús jo cajínl^l:

—Ja^l í^l dsí^l jnea^l e nijngáng^l naa^l 'ná^l uíi^l jalé^l e guíá^l e nicajmee⁻ do, co^l nijmé^l naa^l lajo uíi^l e gab^l líi^l e júu^l e fó^l na fí^l quini^l Fidiée^l. Co^l 'ná^l jíil^l dsea^l jmigüib^l lin', jogui iin^l jmée^l e røob^l cōon^l cōo^l Fidiée^l.

³⁴Joba^l lalab cañíi^l Jesús quiá⁻ i dsea^l do jo casí^l reiñ^l:

—Jo lalab fél^l Fidiée^l fí^l ni^l júu^l quiá^l ta[~] quiá^lr^l: "Jnea^l fál^la e 'ná^l líing^{na} laco^l diée^l." ³⁵Jo níne^l baa^l røø^l lajíil^l e fél^l e fí^l ni^l ji^l quiá⁻ Fidiée^l do e ja^l cuóong^l fél^l naa^l e o^l já⁻; jo e fí^l ni^l e júu^l do quiá⁻ Fidiée^l fél^l e jaléng^l dsea^l cōo^l i casíng^l Fidiée^l júu^l quiá^lr^l líiñ^l laco^l diée^l. ³⁶Jo co^l Fidiéeb^l dsea^l caguíñ^l jnea^l jogui casíiñ^l jnea^l fí^l jmigüí^l la, joba^l, ejrial cuóong^l fo^l 'ná^l e jnea^l fál^la júu^l e ga^l fí^l quini^l Fidiée^l mi^l fál^la e Jóo^l dsea^l íb^l líinⁿ? ³⁷Jo ja^l já⁻ güilíng^{na} jnea^l song jnea^l ja^l jmoo^o dseáng^l laco^l la jmoo^o Tiquié⁻e. ³⁸Jogui dsu^l song jmoo^obíi e quíi^l i jmii^l do e naíi^l fa^l ja^l já⁻ líing^{na} jnea^l, joba^l líi^l já⁻ güilíng^{na} cōo^l jalé^l e quíi^l jmii^l do e laco^l niliñí^{na} e jaam^l dsea^l líing^l jnea^l cōo^l Tiquié⁻e, jogui lajobi ír^l cōo^l jnea^l cajo.

³⁹Jo mi^l canúu^l dsea^l Israel lajíil^l e cajíng^l Jesús do, joba^l caléb^l catú^l lamí^l iiñ^l e nisáiñ^l dsea^l do, jo dsu^l dsea^l do dsifib^l caleáang^l 'nía'r^l.

⁴⁰Jo mi^l cangf^l jo, caquim^l tu Jesús fí^l lí^l 'ngóo^l gua^l Jordán, jo fí^l dob cajer^l e fí^l lí^l caseáang^l Juan jmii^l jaléng^l dsea^l lamí^l jéeng^l gui. ⁴¹Jo lajee^l táang^l Jesús fí^l jo, i fíim^l dsea^l cangolíng^l e iiñ^l ninúr^l júu^l quiá⁻ dsea^l do, jo lalab fél^l i dsea^l i:

—E jáb^l e i Juan do ja^l cajmér^l jíil^l co^l e li^l e quíi^l r^l jmii^l lajee^l cateáaiñ^l fí^l jmigüí^l la, jo dsu^l lajaléb^l e cajínl^l ui^l quiá⁻ i dseañu^l la, dseáng^l jáb^l.

⁴²Joba^l ie^l jo i fíim^l dsea^l i já⁻ caléng^l júu^l quiá⁻ Jesús e fí^l jo.

Mí[~] cajúng⁻ jaang[`] dseañu[~]
i sii[~] Lázaro

11 Jo mí[~] cangf[~]gui lajo, lajee[~]
e táam[~]bí Jesús ff[~] jo, jo
ie[~] jo niseeng[~] jaang[`] dseañu[~] i sii[~]
Lázaro cío[~]gui gáng[~]gui dseamf[~]
rúiñ[~], jaang[~] i sii[~] Yá[^] jogui jaang[~] i
sii[~] Marta, jo lají[~] gaaiñ[~] do seein[~]
ff[~] coo[~] fi[~] lí[~] sii[~] Betania. Jo ie[~] jo
guiáang[~] ráang[~] Lázaro e dsée^{r~}.
2 Jo i dseamf[~] i sii[~] Yá[^] i rúng[~]
Lázaro, íb[~] i ca'leé[~] jmíi[~] jmeafíi[~]
tii[~] Jesús jogui cajmiquí^{r~} cío[~]
jñuguir[~] tii[~] dsea[~] do lami[~] jéeng[~]gui.
3 Jo co[~] eáam[~] dsée[~]gui Lázaro, joba[~]
i dseamf[~] rúiñ[~] i gáng[~] do casiiñ[~]
júu[~] ff[~] lí[~] táang[~] Jesús, jo lalab júu[~]
quie[~] i dsea[~] do quiá[~] Jesús:
—E lab júu[~] quiee[~], e i dsea[~] i
seeng[~] røø[~] cío[~] do i eáam[~] 'neáan[~]
do i sii[~] Lázaro eáam[~] líiñ[~] lana.

4 Jo dsifí[~] mi[~] canúu[~] Jesús e jo,
joba[~] lalab cañíiñ[~] quiá[~] i dsea[~] do:

—Jo e jmohuñ[~] e líiñ[~] do ja[~] nijéng[~]
ír[~] ff[~] ni[~] 'mó[~], co[~] e jo nili[~]ing[~] ta[~] e lí[~]
laco[~] niliñ[~] dsea[~] jial tñí[~] 'gong[~] Fidiéé[~],
jogui laco[~] niliñ[~] dsea[~] cajo jial tñí[~]
'gong[~] jnea[~], dsea[~] líiñ[~] Jóo[~] dsea[~] do.

5 Jo doñí[~] fa[~] eáam[~] 'neáang[~] Jesús
i dseamf[~] i sii[~] Marta do jogui i sii[~]
Yá[^] jogui i dseañu[~] i sii[~] Lázaro do,
6 dsu[~] ja[~] cangór[~] dsifí[~] ff[~] quiáiñ[~]
do mi[~] caliñir[~] e niráang[~] i Lázaro
do dsée^{r~}, jo cajmi[~]bi[~] 'nia[~]r[~] tñí[~]
jmíi[~]gui e ff[~] lí[~] táaiñ[~] do. **7** Jo mi[~]
cangf[~] e tñí[~] jmíi[~] do, joba[~] lalab
casí[~] Jesús i dsea[~] quiá[~] do:

—Má[~]túu[~] ff[~] lí[~] se[~] Judea.

8 Joba[~] cañíi[~] i dsea[~] i quiá[~] Jesús, jo
casí[~] dsea[~] do:

—Tifa[~], ja[~] mi[~] ngoo[~]bí eáang[~]
e jaléng[~] dsea[~] Israel i seeng[~] ff[~]

jo lami[~] iiñ[~] njingáiñ[~] 'nø[~] cío[~]
layaang[~] cuu[~], jo 'nø[~] caléb[~] catú[~]
iin[~] guó[~] ff[~] jo.

9 Joba[~] cañíi[~] Jesús quiá[~] i dsea[~]
quiá[~] do jo casí[~] reiñ[!]:

—E jáb[~] e sea[~] guitu[~] oor[~] lajee[~]
e jmíi[~]; cofa[~] jaang[`] dsea[~] ngir[~]
lajee[~] e jmíi[~] do, joba[~] ja[~] dseáang[~]
niquiúiñ[~], co[~] jneáb[~] lí[~] ngir[~]; **10** jo
dsu[~] song jaang[`] dsea[~] ngir[~] ff[~] coo[~]
lí[~] nøu[~], joba[~] quiung[~] guiaám[~]bre
ngir[~], co[~] ja[~] sea[~] jí[~] cío[~] e cuo[~] e
jneá[~] lí[~] ngir[~].

11 Jo mi[~] cangf[~] e café^{r~} e júu[~] na,
jo cajíng[~] guir casí[~] i dsea[~] quiá[~] do:

—I dsea[~] rú[~]uu[~] i sii[~] Lázaro do
nicaquiam[~]bre, jo dsu[~] lana ninii[~]i
e njimijnée[~]túu[~] dsíi[~]bre.

12 Joba[~] cañíi[~] i dsea[~] quiá[~] Jesús
do, jo cajíñ[~] casí[~] dsea[~] do:

—Fíi[~]naa[~], jo laco[~] fó[~] na e
nicaquiam[~] i dseañu[~] i, joba[~] e jo
cuo[~] lí[~] e nitíim[~]tur.

13 Jo dsu[~] cajíng[~] Jesús lado co[~]
e ninicajúm[~] i Lázaro do, jogui
i dsea[~] quiá[~] do i dsíi[~] e já[~]ba[~] e
lí[~] güiñm[~] Lázaro lí[~] laco[~]gui jíi[~]
e nicajíng[~] dsea[~] do. **14** Joba[~] cajíng[~]
Jesús casí[~] i dsea[~] quiá[~] do
dseáang[~] lajang[~] jo casí[~] reiñ[!]:

—Lana niráang[~] Lázaro 'liiñ[~]bre.

15 Jo guiá[~]gui quií[~] 'ná[~] e ja[~] mi[~]
ngoo[~]ff[~] do latí[~] lana, co[~] lajoba[~]
e já[~]gui nilíing[~]na[~] júu[~] quié[~]e, joba[~]
eáam[~] iáang[~] dsii[~]. Jo lanaguiba[~]
dséee[~]ff[~] quiá[~] do:

16 Jo i dsea[~] quiá[~] Jesús i sii[~]
Tomás i lineang[~] dsea[~] suung[~] mi[~]
canúu[~] lajíi[~] e júu[~] jo, joba[~] casí[~] i
dsea[~] rúiñ[~] i caguaang[~]gui do lala:

—Má[~]aa[~] jnea[~]aa[~] cío[~]r[~] cajo, jo
song cajnga[~] dsea[~] quiá[~], joba[~] la

quie' jneaa~aab' nijúu~naa' cóo'r~
cajo.

Jesús i cuo' e jí'tu dsea`
mi~ ningf e júuiñ~

¹⁷ Jo mi~ caguié' Jesús coliing~
cómo' dsea` quiá'r~ e fí' Betania e fí'
lí~ cajúng~ i Lázaro do, jo ningóo'
quiúf jmiib~ e nica'áng~ dsea` do
mi~ caguiliín~ fí' jo. ¹⁸ Jo e fí' e sii'
Betania do ja' huíi~ née' laco'gui
Jerusalén, co' tíib' jiu jíi~ la 'ní'
kilómetro, ¹⁹ joba' ffim' dsea` Israel i
neáang' fí' jo cangolíin~ e cango'leer~
i Marta do cóo'gui Yá~ e laco' ja'
liiñ~ do fí'l~ uii~ quiá'~ e cajúng~
i rúiñ~ i sii' Lázaro do. ²⁰ Jo mi~
caliñi' Marta e ningóo' Jesús fí'
do, joba' cagüi'fir' e cangojmijíñ~
dsea` do; jogui i Yá~ rúiñ~ do, dob
cayer' fí' sináu^ lajee' jo. ²¹ Joba'
mi~ cajíng~ i Marta do Jesús, lalab
casí'r~ dsea` do jo cajíñ~:

—Fa! jié~gui mi~ cagüén~
jéeng'guijiú fí' la, joba' ja' cajúng~ i
rún~n do jóng faco' lajo. ²² Jo dsu'
tab~ dsii~ e quíb~ jmií~ e njimicóo'
Fidiée' jnea~ song nimíí~ire lajo,
co' doñi' ee' e mñi~ 'nú' dsea` do,
dseáng~ ngúim'ba'.

²³ Joba' cañíi' Jesús quiá'~ i
dseamf~ do jo casí'r~reiñ~:

—Nijíb'tu i rún~ do.

²⁴ Joba' cañíi' i dseamf~ do quiá'~
Jesús jo cajíñ~:

—Jáb~, niñi`baa e jo e nijíb'tu
i rún~n do mi~ nitf~ í~ e nijíl'tu
jaléng~ lili~ mi~ tí' lí~ jo.

²⁵ Jo mi~ cangf~ jo, lalab cañíi'tu
Jesús quiá'~ i dseamf~ do jo
casí'r~reiñ~:

—Jneab~ dsea` i cuo' e jí'l~ dsea~,
jogui e nijíl'tur mi~ ningf e nijúuiñ~.

Joba' jaléng~ i dsea` i já'l~ líing~ júu~
quié' e, jo nañi' fa' júung~ jíi~ ngúu'
táaiñ~, dsu' ja' tóo' jmií~ fa' ni'náiñ~
e seeiñ~ cøøng~ cóo'~ Fidiée'; ²⁶ jogui
jaléng~ dsea` i já'l~ líing~ júu~ quié' e
jogui e seem`bir mi~ tí' lí~ jo, joba'
ja' tóo' jmií~ fa' ni'náiñ~ e seeiñ~
cøøng~ cóo'~ Fidiée' cajo. Joba' èsu
já'l~ líin~ jalé~ e júu~ e fí'i~ 'nú' la?

²⁷ Joba' cañíi' i dseamf~ do quiá'~
Jesús jo casí'r~ dsea` do lala:

—Lajob líi', Fí'i', dseáng~ jáb~
líing~ jnea~ e 'nub~ lin' i Jóo' Fidiée'
camíing~ i sijeeng~ jnea~ i nijáa' fí'
jmigüi' la i nicá` nif' qui'ii'.

Mi~ caqui'~ Jesús tii~ ée' quiá'~ Lázaro

²⁸ Jo mi~ cangf~ e siiing~ Marta
cómo' Jesús, caquim'~bre e
cangotéer~ i rúiñ~ i sii' Yá~ do. Jo
mi~ caguiéñ~ fí' quiá'r~, lalab
casí'r~ i rúiñ~ do lí~ ja' núu' dsea` jo
cajíñ~:

—Dob guiring~ i tifa'~ do, jo 'nub~
tó'l~r~ lana.

²⁹ Joba' dsifi' mi~ canúu~ Yá~ e
júu~ jo, ladsifi' lanab cagüi'fir' jo
cangór~ fí' lí~ tó' Jesús ír'. ³⁰ Jo
Jesús ja' mi~ caí'~bir e fí' jee~ fí'
do, co' dobi guiiñ~ e fí' lí~ cajíng~
rúiñ~ cóo'~ i Marta do. ³¹ Jo mi~ tí'
lí~ calilí~ i dsea` Israel i caguiliing~
cango'ee' ír~ e laco' ja' liiñ~ do fí'l~,
jo mi~ cangár~ e cagüi'fir' i Yá~ do
lajminá~ e fí' dsii~ sináu^ quiá'r~ do,
joba' cangolíim~bre ti'leáaiñ~ cajo
laco' ngóo' i dseamf~ do, co' i' dsíir'
e ngoíñ~ do ngoquíl~bre e fí' lí~
cal'áng~ i lili~ rúiñ~ do.

³² Jo mi~ tí' lí~ caguié~ i Yá~ do fí'
lí~ sing'~ Jesús, ladsifi' lanab casí'r~
uó~ jnir~ fí' quini'~ dsea` do jo casí'r~
dsea` do lala jo cajíñ~:

—Faco' mi' 'nʉ` cagüén'—
jéeng'guiju fí' la, joba' ja' cajúng' i
'lii' rún'n do jóng faco' lajo.

³³ Jo mi' ti' li' cangá' Jesús e
qui' i Yá' do cój'gui jaléng' i dsea'
Israel i caguilíng' có'o'r' do, joba'
eáam' calicu' dsíir' i dsea' do, jogui
eáam' bi calijiung' dsíir' cajo,
³⁴ joba' cajming'f'r' jaléng' i dsea' do
jo casí'reiñ':

—¿Jie' fí' li' ca'áang'na' i dsea'
do?

Joba' cajíng' jaléng' i dsea' do
casí'r' Jesús:

—Má'aa' jo madsijó'o'naa' fí' jo.

³⁵ Jo canaang' Jesús qui'bre cajo.
³⁶ Jo mi' calilí' i dsea' Israel do e
qui' Jesús, joba' lalab cajín':

—iEáam' ni'neáang' i dseañu' na
i 'lii' na!

³⁷ Jo dsu' jee' i dsea' Israel do
seem'bing' i fí' lala:

—I nabí i dseañu' i cajmée' e
calijné' i dsea' i lami' tiuung' do,
jo ja' i ni' jiali' ja' cajmér' fa' e ja'
cajúng' i dseañu' i nica'áng' na.

Mí' cají'tu Lázaro

³⁸ Jo fí' dsíi' tó' cuub' ca'áain'
i 'lii' Lázaro do, jo o'nú' e ée'
do cajnír' có'o' coo' 'loo' e fe'.
Jo eáam' lijiuung' dsíi' Jesús
cangoquiéeiñ' e fí' li' ca'áng' i 'lii'
do. ³⁹ Jo lalab cajín' casí'r' jaléng' i
dsea' i teáang' do ie' jo:

—Je'na' e 'loo' e sijni' e o'nú' e ée'
na.

Jo dsu' mi' canúu' i dseam' i sii'
Marta do i rúng' i 'lii' do e cajíng'
Jesús lado, joba' lalab casí'r' dsea' do:
—Fí'na', quié' jmíi' ningóo' e
ca'áng' i rún'n na, jo lana nisi'léb'
ngúu' táaiñ', faa'aa!

⁴⁰ Jo lalab cañíi' Jesús quiá' i
dseam' do:

—iJá' mi' caffí' i 'nʉ' e song
dseáng' já' líñi' júu' quié'e, joba'
nimó'ba' jóng jial tí' laniing'
'gøng' Fidiéé'?

⁴¹ Jo mi' cangí' jo, cajéb' i dsea'
do e cuu' e sijni' ff' o'nú' ée' quiá' i
Lázaro do, jogui Jesús dsifí' lanab
cajóor' ff' yú' jmigüí' jo cajín':

—Teaa', lana cuóø'ø 'nʉ'
gui'máang', co' jáb' canúu' júu'
quié'e. ⁴² Jogui ni'bíi' guiú' cajo e
contøom' já' nuu' 'nʉ' júu' quié'e, jo
dsu' ffí' i 'nʉ' lana e lí' laco' jaléng'
i dsea' i teáang' la jmíi' na njá'
líñi' e 'nʉb' dsea' casíin' jnea' ff'
jmigüí' la.

⁴³ Jo mi' cangí' e cajíng' Jesús e
júu' na, jo café'r' teá' jo cajín':

—iJúu' ff' li' iuun' na, Lázaro!

⁴⁴ Jo mi' calf' e café'r' Jesús lajo,
joba' dsifí' lanab cagüíi'ff' i dsea'
i lami' líiñg' do, jo laco' sibé'bi
'mi' guotiír', jogui nir' sibé' coo'
jmáang' 'mi'. Jo mi' cangí' jo,
lalab cajíng' Jesús casí'r' i dsea' i
teáang' do ie' jo:

—Síi'na' e 'mi' e sibeáng' i dsea' i
cají'l'tu na, jo lajoba' cuóøng' e ngír'.

**Mí' casíing' dsea' i quié' nifi' quiá'—
dsea' Israel e nisáiñ' Jesús**

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Jo mi' cangí'gui lajo, i ffíim'
dsea' Israel i cangolíng' có'o' Yá'
do já' calfíi' júu' quiá' Jesús, co'
cangá'bre jalé' e quíi' dsea' do
jmíi' ie' mi' cajmér' e cají'l'tu i
Lázaro do. ⁴⁶ Jo dsu' i líng'gui i
dsea' Israel i cangá' e cajmée' Jesús
do cangocóo'r' júu' ff' quiñi' jaléng'
dsea' góor' i líng' dsea' fariseo jalé'

e cangár⁻ do. ⁴⁷ Jo mi[~] caliñí[~] i dsea` fariseo do e jo, joba[!] casíiñ⁻ cój^o^l[~] jaléng[~] fii[~] jmidsea` e laco[!] niseáng[~] i dseata[~] i quié[!] nifi[!] quiá!⁻ dsea` Israel e laco[!] nisíiñ⁻ e[~] njjmér⁻ cój^o^l[~] Jesús. Jo[!] lalab jming^l[~] rúiñ[~]:

—E[~] njjmó⁻oo[!] cój^o^l[~] i dseañu[~] do? Co[!] eáam[!] jmiguiú[!] jalé[~] e quíi[!]r[~] jmii[~] jmór[!] e dsigá[!] dsíi[~] dsea[!]. ⁴⁸ Jo song ja[~] nijniaing⁻naa[!] quiá!⁻, joba[!] fíim[~] dsea[!] nidsitáaiñ⁻ cój^o^l[~] dsea[!] do, jo[!] dseaám⁻ e dseata[~] i neáang[~] fi[!] Roma nija[!]iñ⁻ guá!⁻ qui[!]ii[!] osi[!] lajaléng⁻naa[!] dsea[!] líi[!]naa[!] dsea[!] Israel fíng song caliñír[!] jalé[~] e jo.

⁴⁹ Jo jaang[~] lajee[~] i fii[~] jmidsea[!] do nisií[!] Caifás, jo líiñ[!] fii[~] quiá!⁻ jaléng[~] jmidsea[!] ie[~] jo, joba[!] lalab cajíñ⁻ casí[!]r[~] jaléng[~] i dsea[!] rúiñ[~] caguaang[!]gui do jo café[!]r[~]:

—iDseáng[~] jíi[!] cój^o^l[~] ja[~] ee[~] níi[!]
'ná![!] ⁵⁰ Jo ja[~] i óo[!]naa[!] e guíi[!]gui qui[!]ii[!] e nijúung⁻ jaang[~] dsea[!] góo[!]naa[!] cuaiñ[~] qui[!]ii[!] lajalé[!]naa[!] e laco[!]gui e ni[!]íing[~]naa[!] lajaléng[~]naa[!] dsea[!] líi[!]naa[!] dsea[!] Israel.

⁵¹ Jo i Caifás do ja[~] cajíñ⁻ lajo uíl[~] e la tiiñ[!] níia[!]r[~], dsu[!] fil[!] jmidseab[!] líiñ[!] ie[~] jo, joba[!] Fidiéeb[!] cacuø[!] ír[!] e cajíñ⁻ lajo e Jesús nijúuiñ⁻ cuaiñ[~] quiá!⁻ jaléng[~] dsea[!] góo[!] dsea[!] Israel; ⁵² jo o[!] jíi[!] e nijúung⁻ dsea[!] do ui[!] quiá!⁻ jaléng[~] dsea[!] góo[!], co[!] lajob cajo nijúuiñ⁻ e laco[!] nitó[!]r[~] jaléng[~] dsea[!] quiá!⁻ Fidiéeb[!] i siguiáng[!] fi[!] la[!]úng⁻ fi[!] jmigüí[!] e laco[!] ni[!]uíiñ⁻ do coob[!] 'lé[!] lajee[~] lajaléiñ[!]. ⁵³ Joba[!] latí[!] ie[~] job canaang[!] jaléng[~] i dseata[~] quiá!⁻ dsea[!] Israel do e 'nó[!]r[~] jial e njngáiñ⁻ Jesús.

⁵⁴ Jo uiing[~] lajoba[!] jo[!] 'ga[!] lí[!]
jmijnéeng[!]gui 'nía[!] Jesús jee[~]

jaléng[~] dsea[!] góo[!] dsea[!] Israel, jo cagüí[!]fi[!]bre e fi[!] lamí[!] táaiñ[!] do e lí[!] se[!] Judea, jo fi[!] dob cangór[!] fi[!] coo[!] fi[!] e sii[!] Efraín e née[!] quiá!⁻ fi[!] guóo[!] uó[!] quiü[!], jo fi[!] job cajer[!] cój^o^l[~] jaléng[~] dsea[!] quiá!⁻.

⁵⁵ Jo mi[~] cangí[!]gui lajo, lajee[~] e nijaquiéeng[!] jmii[~] e qui[!]tiíng[!] dsea[!] Israel e jmóor[!] lacoo[!] jii[!] e sii[!] Pascua, joba[!] qui[!]tiíñ[!] e dsilíiñ[!] fi[!] Jerusalén ná![!]gui e jmii[~] jo e laco[!] jmiguiúng[!] yaaiñ[!] fi[!] quini[!] Fidiée[!] jo dsiguiar[!] guiá![!] lajíi[!] e qui[!]tiíñ[!] jmóor[!] do. ⁵⁶ Jo mi[~] caguilíng[!] i dsea[!] Israel do fi[!] Jerusalén, jo seem[!]biñ[!] do ngir[!] ta[~] 'náng[!] Jesús ie[~] jo, jogui jming^l[~] rúiñ[~] lajaang[!] lajaaiñ[!] lajee[~] e teáaiñ⁻ fi[!] dsíi[!] sinúu[!] guá!⁻ fé[!] e si[!] fi[!] jo, jo siiñ[~]:

—Jo ié[!] fó[!] 'ná![!]? ¿Su nijáá[!]gui i dsea[!] fi[!] la lajee[~] jmii[~] osi ja[~] nijáar[!] é?

⁵⁷ Jo jaléng[~] dsea[!] Israel i líiñ[!] dsea[!] fariseo cój^o^l[~]gui jaléng[~] fi[!] jmidsea[!] quiá!⁻ nicangüíiñ[!] júu[!] quiá!⁻ jaléng[~] i dsea[!] i caguilíng[!] e jmii[~] do e song jaang[!] lajee[~] ír[!] nija[!]r[~] júu[!] jie[~] fi[!] táang[!] Jesús, jo e güijmée[!]bre júu[!] ladsifí, jo lajoba[!] e niteng[!] dsea[!] do.

Mí[~] caéé[!] jaang[!] dseamf[!] jmii[~]
jmeafii[!] tií[!] Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

12 Jo mi[~] cangí[!]gui lajo, jñúu[!]
jmii[!]b[!] jmóo[!]gui e nití[!] e
jmii[~] Pascua quiá!⁻ dsea[!] Israel
do, jo cango[!]t[!]tu[!] Jesús fi[!] Betania
e cango[!]ee[!]tur[!] Lázaro i cajmér[!] e
cají[!]t[!]tu[!] ie[~] lamí[!] jéeng[!]gui do. ² Jo
mi[~] tí[!] li[!] caguiér[!] fi[!] quiá!⁻ dsea[!] do,
i dsea[!] seeng[!] fi[!] sinúu[!] do cajmér[!]
coo[!] jmii[~] e jmi[!]gór[!] Jesús, joba[!]

cagó'r` coliing~ ie~ canuu` e jmií`
 jo; jo dob guiling~ Lázaro e gó'r`
 coliing~ cóo` i dsea` do cajo, jogui
 i rúiñ` i sii` Marta do, íb` i jmoo` ta
 ngüing~ jmini` quiá` jaléng` i dsea`
 i neáang` gó'r` do ie~ jo. ³ Jo lajee`
 guiling~ Jesús gó'r`, coo` caguiéb` Yá`
 i rúng` Lázaro fí` lí` guiling~ dsea`
 do, jo quier` coo` dsuu` niguol` e
 a~ trescientos gramos jmií` jmeafii`
 e líi` cóo` layaang~ nardo e 'mo`^
 eáang`, jo cóo` e job ca'eer` fí` tii`
 Jesús lajee` e guiling~ dsea` do gó'r`;
 jo mi` cangf` jo, cajmiquíe'r` cóo`
 jñuguir. Jo latóom` e fí` dsii` sinuu`
 do cajó` jmeá` quiá` e jmií` jmeafii`
 do ie~ jo. ⁴ Jo mi` cango'yung` e jo,
 jaang` lajee` dsea` guitúung` quiá`
 Jesús i sii` Judas Iscariote i nisí` i
 ni'níng` dsea` do, lalab cajíng` i ie~
 jo:

⁵—¿Jiali` ja` mí` cango'nii` e jmií`
 jmeafii` la cóo` 'ni` ciento cutee` e
 laco` nilisea` cuu` e nilicóo` jaléng`
 dsea` tiñiing`?

⁶ Jo cajíng` Judas Iscariote e
 jo dsu` o` já` dseáng` e fí` líiñ`
 jaléng` dsea` tiñiing`, co` jaang`
 iib` líiñ` do, co` ie~ jo fí` bre dsea`
 née` nir` taloo` téel` cuu` e líi`
 quiá` Jesús coliing` gui cóo` i dsea`
 guitúung` quiá`r` do; joba` i Judas
 Iscariote do gui`bre e cuu` do mi`
 iiñ` 'nía'r`. ⁷ Joba` lalab cañí` Jesús
 quiá` i dsea` fí`:

—Ja` e fí` jíi` coo` i dseamf` na, co`
 lajíi` e nicajmér` na e nicaguiar`
 guiú` quié` e mi` nitf` fí` e quiá`
 ni'ám`baa. ⁸ Jo contóom` cuóøng` lí`
 jmicóo` 'ná` jaléng` dsea` tiñiing`,
 jo dsu` jnea`gui ja` contóøng` tách`n`
 cóo` 'ná` fí` jmigüí` la.

Mi` ca'f` dsii` dsea` e
 njingáiñ` i Lázaro do

⁹ Jo mi` cangf` guijiú lajo, i fíim`
 dsea` Israel caliñir` e dobi táang`
 Jesús e fí` Betania do. Joba`
 cangolíiñ` cangojóo`bre fí` jo, jo
 dsu` o` jíi` Jesús dseáng` i ngír`
 'náiñ` do, co` lajob 'náiñ` Lázaro
 cajo i cajmée` Jesús e cají`tu calé`
 catú. ¹⁰ Joba` i fí` jmisdsea` do
 casíiñ` røø` e la quié` tí` Lázaro
 njingáiñ`, ¹¹ co` fé` i dsea` Israel
 i quié` nifí` do e uíi` íb` fíing` i
 dsea` góor` do ninaang` 'naaiñ` cóo`
 i dsea` rúiñ` caguaang`gui do, jo
 cóo` Jesús ninaaiñ` dsitáaiñ`.

Mi` ca'í` Jesús fí` jee` fí` Jerusalén
 (Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Jo lajee` ná`gui jmií` Pascua`
 e tí` fí` Jerusalén do, fíim` dsea`
 cangolíiñ` fí` jo e cangotíiñ` e
 jmií` do; jo mi` cajneá` coo`gui
 jmií`, job caliñí` dsea` e tí` niguiée`
 Jesús fí` Jerusalén e quiá` e jmií`
 do. ¹³ Jo mi` caliñí` i dsea` do e jo,
 joba` cangoquiúu`r` moo` quiee`
 , jo cangolíiñ` cango'síñ` Jesús catí`
 caluu` fí` e quiá` njimiféiñ` dsea`
 do. Jo mi` ca'íñ` dsea` do, lalab fé`r`
 teá` e iáang` dsfir`:

—iMajmifém`baa` i dsea` na!
 iJogui juguiú`jiú quiá` i dsea` na
 i casíing` Fidiée` fí` jmigüí` la cuaiñ`
 quiá`r`! iJogui majmifém`baa`r`
 cajo i dsea` na i líing` dsea` güeang`
 i quié` nifí` quiá` jaléng` dsea`
 góona`d sea` Israel!

¹⁴ Jo lajee` iuung` Jesús fí`, lado
 cadséiñ` jaang` bú`^, jo íb` caguár`
 lí`^ laco`gui la fé` fí` ni` jí` quiá`-

Fidiée' e cajme' dsea` malii'gui eáang' li' fér' lala:

¹⁵ Ja' fóong' na' jaléng' 'ná' i seeng' fí' fí' Sión;
jo_ jójø'na', lab nijáá' i dseata~ dsea' féng' quiá'na' e guíñ~ fí' mocoo' jaang' bú' jiuung'.

¹⁶ Jo dsu' la'uii~ ja' calilí'bi i dsea` guítúung' quiá'r' do e~ guóng' jalé' e do; lf' mi' cangf'gui lajo, mi' cangf' e cangáng' tu Jesús fí' níff', joguib calilí' i dsea` do e jalé' e cajmée' Jesús do ninitóob' fí' ni' ji' quiá' Fidiée' e cajme' dsea' lajíl' maliif'gui eáang' li' fér' uii~ quiá' Jesús.

¹⁷ Jo ie~ jo, jaléng' i dsea` i cangá' mi' cató' Jesús i Lázaro do e nigüíl'hiíñ' do ff' dsfi' éé' quiá'r' co' cajíb'tur, joba' jaléng' i dsea` íb' i caníl' e júu' jo jee~ jaléng' i dsea` caguliaang'gui do. ¹⁸ Jo lajob i fíim' dsea` cangolíñ' e cangojmíjíñ' Jesús, co' caliñi'bre jalé' e quií' dsea` do jmii' e cajmée' e fí' do ie~ jo. ¹⁹ Jo i dsea` Israel i líng' dsea` fariseo do lalab siiñ' la'ó' yaaiñ':

—Nab nimóo' 'ná', jíl' coo' ja' e quií'naa' jmii' nijmó'oo' lana, co' jnéeng' ne'baal' e jia' ja' lajíim' dsea` nisítáaiñ' coo' i Jesús na lana.

Mi' ca'nang' dsea` griego Jesús

²⁰ Jo jee~ jaléng' i dsea` i cangolíng' fí' Jerusalén e cangojmiféin' Fidiée' lajee' e jmii' jo, jee~ i dsea` íb' niquiéeng' coo' tú' míing' dsea` griego. ²¹ Jo i dsea` griego do cangoquiéin' fí' li' sing' jaang' dsea` guítúung' quiá' Jesús i sií' Lii~, jo fí' seeiñ' fí' Betsaida e née' li' se' Galilea, jogui i dsea`

griego do camí'r' jmí'ee' i Lii~ do jo casí' reiñ':

—Dsíng' ii~ jnea' e nilicuifing'naa' Jesús.

²² Joba! dsifi' mi' canúu' Lii~ e jo, cangó'bre cangoší'r' Df' i líng' jaang'gui dsea` guítúung' rúiñ' cajo, joba' lají` huáam'bre cangolíñ' e cangojméel'r' júu' Jesús lajíl' e jíng' i dsea` griego do. ²³ Joba! lalab cañíi' Jesús quiáñ' do:

—Lana tí' nití' lí' quié'e e ninín' týu fí' níff' fí' li' cagá'a mi' cagüén' n fí' la e líñ'n jaang' dsea` jmigüí'. ²⁴ Jogui jnea' jmitaa' óo'na' e fa' camí' micui'iee' e ja' mi' cató' fí' ni' uó' jo o'gui níl' cajo, joba' lamí' líib' líí' e camíb' e mijú' do; jo dsu' song camí'gui e micui'iee' do catób' fí' ni' uó' jogui caníb', joba' jmiguiub' ni'uíng' do mi' niró'.

²⁵ Cofa' i dsea` i eáang'gui guing' dsfi' jalé' e dsijée' fí' jmigüí' la, joba' ni'fim' quiá' i dsea` í' mi' tí' lí' jo; jo dsu' i dsea` i ja' guing' dsíi' jalé' e dsijée' fí' jmigüí' la, joba' i dsea` í' guíub' ni'uíng' quiá'r' mi' tí' lí' jo, co' cōom' niliseeiñ' cōo' Fidiée' lata'. ²⁶ Jogui song jaang' dsea' iññ' e niliññ' jaang' dsea` i jmóo' lajíl' e iin'ñ, joba' 'né' ngír' colíim' cōo' jneab'; jogui lacaang' jíe' fí' li' seen', joba' fí' job 'né' seeiñ' cōo' jnea' cajo. Jo song seeng' dsea` i jmóo' lajíl' e iin'ñ, joba' Tiquié'e dsea` guing' níff' nijmi'gó'bre i dsea` í' cajo.

Mi' cajíng' tu Jesús e njngáng' dsea' ír'

²⁷ Jo fá'guíí lana e dseáng' dsíng' nijáá' fí'lí' quié'e; jo ée' nijmee'e? Su nifá'a: "Teaa~,

leaang~ jnea~ jee~ jalé!~ iihuíi` e nidsingíin~n do?" U~, o` lajo, co` jnea~ cagá~ a fi` jmigüí` la e lí~ laco` nidsingíin~n jalé!~ e jo. ²⁸Joba` fí~ i `nú~, Teeaa~, jmeé~ e laco` njimi`gó` dsea` `nú>.

Jo dsifí` mi~ cangf e cajíng!~ Jesús lajo, joba` guicaná` coq~ luu~ fí~ yé!~ jmigüí~, jo guicajíng!~ lala:

—Nicajmé~baa lajo, jo dsu` tí~ lí~ njmee~baa calé!~ catú~.

²⁹Jo jaléng!~ i dsea` i teáang~ núu~ do ie~ jo cajíñ!~ e liing~ ee` guicangoo` fí~ yé!~ jmigüí~, dsu` i liing~ gui i dsea` do fé!r`:

—Jaang` ángel i niguicafé!~ na.

³⁰Jo mi~ cangf jo, jo cañíi` Jesús quiá!~ i dsea` do jo cajíñ!~:

—Ja` catíng~ jnea~ e guicajíng!~ e luu~ do, co` 'náb!~ dsea` catíng~na` e jo. ³¹Jo lanab catf í~ e Fidiéé` niquidsir` í~ quiá!~ jaléng!~ dsea` jmigüí~ uii~ quiá!~ jalé!~ dsee` quiá!r~, jogui lanab cajo catf í~ e nilíng~ bí~ quiá!~ fí~ i `ling!~ i quiá!~ ta~ fí~ jmigüí~ la. ³²Jo dsu` mi~ ningf e niteáng~ dsea` jnea~ fí~ dse` crúu` e laco` njúun~n, jo lajoba` nitóø`ø jaléng!~ dsea` e laco` ni'uúñ~ dsea` quié~e.

³³Jo cajíng!~ Jesús lana co` niñi`bre guií` jial njinga!~ dsea` quiá!r~, ³⁴Jo mi~ tí~ lí~ canúu~ jaléng!~ dsea` i teáang~ do ie~ jo e júu~ quiá!~ Jesús do, joba` lalab cañíir` quiá!~ dsea` do:

—Nineb~ jnea!~ røø` e tóø` fí~ ni~ jí~ quiá!~ Fidiéé` e latab~ niliseeng` Dsea` Jmáang~, joba` ejiali` fó` `nú~ e i dsea` i jáa` fí~ níff` e líniñ` jaang` dsea` jmigüí~ 'né~ nisáin` fí~ yé!~ mi~ njinga!~ dsea` quiá!r~? Jogui i jí~ i dsea` i julf na?

³⁵Joba` lalab cañíi` Jesús quiá!~ i dsea` do:

—Jnea~bi e jí~ e jneá` jee~ 'ná` lajee` lana, jo dsu` jo` huóø` e líng`guíi` lajo jee~ 'nú` fí~ la. *Joba` jmi`úum`ba` e seem`ba` guií` lajee` e seem`bíi` jee~ 'ná` fí~ la e laco` ja` nilí` e lí~ núa` do 'ná`. Dsucó` jaléng!~ dsea` i seeng` e fí~ lí~ núa`, joba` jíi`~ ja` níir` jie` fí~ lí~ seeiñ`.*

³⁶Joba` jáang!~ yaang`na` e fí~ lí~ jneá` jí~ do lajee` e seem`bíi` jee~ 'nú` e laco` qui!~ jmíi` e niliseeng`na` contóøng` fí~ lí~ jneá` jí~.

Jo mi~ tí~ lí~ cangf e cajíng!~ Jesús jalé!~ e júu~ na, joba` cangó`bre, jo ca'náam` 'níial`r` jee~ i dsea` do.

Jiali`~ ja` já!~ líng` dsea` Israel júu` quiá!~ Jesús

³⁷Jo ie~ jo, ja` e lí` e Jesús cajmér` jalé!~ e lí~ laniing` e quií`r` jmíi` fí~ quini` jaléng!~ dsea` góor` dsea` Israel, jo dsu` ja` já!~ lím`bi i dsea` do júu~ quiá!~ Jesús; ³⁸jo lajoba` e caliti` e cajme` Saíi~, jaang` dsea` i café` cuaiñ` quiá!~ Fidiéé` malíi`gui eáang` ie~ lamí` cajíñ!~ lala:

Fíi`naa!, i jí~ i já!~ nicalíng` júu~ quií` e guia`naa!

Jogui i jí~ i nicalíñi` jial tíi` 'gøn', Fíi`naa! Fidiéé`?

³⁹Jo lajob jaléng!~ dsea` do jíi`~ ja` lí`r` ningáiñ~, co` lalab cajme`gui Saíi` cajo fí~ ni~ jí~ quiá!~ Fidiéé` lí~ fé!~ lala:

Jnea` Fidiéé` jo fá!`a e júu~ la:

⁴⁰Nicajnf baa jminir` jogui nicajnf baa moguir` cajo e laco` ja` cuóøng` niliñir` júu~ quié~e o`gui cuóøng` e ningáiñ` jial líi` cajo;

jo lajoba' ja` niquí¹ jíng¹ yaaiñ~
fi` quinii¹,
jogui lajobi jnea~ ja`
nijmi¹leáan¹nre cajo.

⁴¹ Jo cajíng¹ Saíí¹ lana, co'
nicangá¹bre jial tii¹ laniing¹ 'gøng¹
Jesús, joba' fé¹r¹ uii¹ quiá¹ dsea` do.

⁴² Jo nañí¹ fa' cajím¹ i yáu¹ Saíí¹
do e júu¹ jo, dsu¹ fíim¹ dsea` Israel
já¹ calfiñ¹ júu¹ quiá¹ Jesús ie¹ jo,
jogui fíim¹ dseata¹ dsea` Israel i
laniing¹ já¹ calfiñ¹ júu¹ quiá¹ dsea`
do ie¹ jo cajo. Jo dsu¹ ja` fé¹r¹ lajo
fi` quini¹ jaléng¹ dsea` jiéng¹, co'
'góm¹bre jaléng¹ dsea` Israel i líing¹
dsea` fariseo e ni'uóng¹neiñ¹ fi` dsu¹
sináu¹ guá¹ quiá¹, ⁴³co' eáang¹gui
iiñ¹ e dsea` jmigüi¹bing¹ nijmi¹gó¹ ír¹
laco¹gui e nijmé¹ñia¹ Fidiéé¹ lajo
cóo¹r¹.

Jial dseáng¹ 'né¹ nijmi¹gó¹
dsea` júu¹ quiá¹ Jesús

⁴⁴ Jo mi¹ cang¹gui lajo, lalab
cajíng¹ Jesús cóo¹ júu¹ teá¹:
—Jaléng¹ dsea` i já¹ líing¹ júu¹
quié¹e, joba' i dsea` i o¹ jíil¹ júu¹
quié¹e já¹ líiñ¹, co¹ lajob já¹ líiñ¹
júu¹ quiá¹ Tiquí¹ii¹ Fidiéé¹ cajo,
dsea` i casíng¹ jnea~ fi` jmigüi¹ la.
⁴⁵ Jo doñí¹ ii¹ dsea` i níng¹ jnea~,
joba' níim¹bre cajo i dsea` i casíng¹
jnea~ fi` jmigüi¹ la. ⁴⁶ Jo jneab¹ dsea`
líin¹ e jí¹ do, jo cagá¹a fi` jmigüi¹ la
e lí¹ laco¹ jaléng¹ dsea` i já¹ líing¹
júu¹ quié¹e ja` niliseeiñ¹ fi` lí¹ náu¹.
⁴⁷ Jo i dsea` i licó¹ núu¹ jalé¹ júu¹
quié¹e jo dsu¹ ja` jmóor¹ náu¹r¹ jalé¹
e jo, joba' o¹ jnea~ dsea` niquidsii¹
í¹ quiá¹ i dsea` i. Co¹ ja` cagá¹ jnea~
fi` jmigüi¹ la e laco¹ niquidsii¹ í¹
quiá¹ jaléng¹ dsea`, co¹ jnea~ cagá¹a
e lí¹ laco¹ nilaan¹re jee¹ jalé¹ dsee~

quiá¹bre. ⁴⁸ Jo jaléng¹ i dsea` i ja`
jíil¹ jnea~ o¹gui já¹ líiñ¹ júu¹ quié¹e,
joba' i dsea` i niseem¹bing¹ i ni¹f¹ í¹
quiá¹r¹ quiá¹ jalé¹ e dsee~ e nica¹eer¹
do; co¹ cóo¹ jalé¹ e júu¹ e nicafá¹a
na, cóo¹ jíil¹ job nitídsi¹ í¹ quiá¹r¹
mi¹ tí¹ lí¹ jo. ⁴⁹ Co¹ jnea~ ja` fá¹ a la
níi¹ ñiá¹a, dsu¹ Tiquí¹ii¹ i casíng¹
jnea~ fi` jmigüi¹ la, íb¹ i nicaquiu¹
ta~ quié¹e lajíil¹ e 'n¹e nifá¹a. ⁵⁰ Jo
lajob niñí¹ jnea~, e jaléb¹ ta~ e quiá¹
Tiquié¹e do cuó¹ e liseeng¹ dsea`
cöøng¹ cóo¹ Fidiéé¹ lata¹. Joba' lajob
líi¹, jaléb¹ e fá¹ jnea~ dseáng¹ fá¹ a
jíil¹ laco¹ ta~ ca'íin¹n quiá¹ Tiquí¹ii¹.

Mi¹ cary¹ Jesús tii¹ dsea`
guitúung¹ quiá¹r¹

13 Jo mi¹ cang¹gui lajo, lajee¹
e guati¹lló¹ jmií¹ Pascua e
qui¹ti¹ tíing¹ dsea` Israel jmóor¹ fi`
Jerusalén, jo ie¹ jo niñib¹ Jesús e
nicatíb¹ í¹ quiá¹r¹ e nitúr¹ fi` jmigüi¹
la jo nidséiñ¹ nidsigüeá¹tur cóo¹
Tiquí¹ii¹ fi` ñiff¹. Jo lajee¹ cateáaiñ¹
fi` jmigüi¹ la, eáam¹ cajmi¹neáaiñ¹
jaléng¹ dsea` i ca'uíng¹ dsea` quiá¹r¹,
jo lajob cajmér¹ cartí¹ cangáng¹tur
fi` ñiff¹. ²⁻³ Jo ie¹ jo, tí¹ lí¹ ni¹sb¹ fii¹
i 'ling¹ fi` dsíi¹ Judas, jóó¹ jaang¹
dseañu¹ i sií¹ Simón Iscariote, jo
i fii¹ i 'ling¹ do cajmér¹ e ca'f¹
dsíi¹ i Judas do e ni'níiñ¹ Jesús
fi` quini¹ jaléng¹ dsea` i quié¹ nifi¹
quiá¹ dsea` Israel. Jo Jesús niñí¹bre
guiá¹e fi` lí¹ guiing¹ Fidiéé¹ jáar¹
mi¹ cagüéiñ¹ fi` jmigüi¹ la, jogui¹
e fi` job nidséng¹tur mi¹ nití¹ í¹
quiá¹r¹. Jo i Tiquí¹ii¹ dob i nicacuó¹
í¹ fi` e néé¹ nir¹ lajalé¹. ⁴ Jo ie¹ job
cagó¹ Jesús ii¹ canu¹ cóo¹ dsea`
guitúung¹ quiá¹r¹, jo lajee¹ e neáaiñ¹
go¹r¹ dob mi¹ caráaiñ¹ e fi` lí¹ guíñ¹

do jo caguir' e si'l'r' e quier' lí' lí'
ni~, jogui ca'ñé' r' coq' jmáang'~
'mi' fi' 'ñúiñ'. ⁵ Jo mi~ cangf' jo,
caguié'r' jmiñ' ff' dsíi' coq' úu' e ja`
al' eáang', jo cogo~ e job canaaín`
ru'r' tii` lajaang` lajaang` i dsea`
guitúung` quiá'r' do, jo mi~ calf' jo,
cajmiquiá'r' cogo~ e 'mi' e ca'ñé'r'
tu'r' do.

⁶ Jo mi~ ti' lí~ catíng` Tá` Simón e
nijgíi` tii` e nirúu` Jesús, joba' lalab
cañíir' quiá'r' dsea` do:

—Fíi` i, ja` catíng` 'nu` e nirúu`~
tii`.

⁷ Jo lalab cañíi` Jesús quiá'r' dsea`
do:

—Ja` mi` ngáng` 'nu` lana e~
guóng` lajíi`~ e jmoo'o la, jo dsu'
lajee` lab ningán`.

⁸ Jo cañíi` tū Tá` Simón quiá'r'
Jesús jo casí'r' dsea` do:

—iDseáng`~ ja` cuó'baa ff' e 'nu`
nirúu`~ tii`!

Joba' lalab cañíi` tū Jesús quiá'r'
dsea` do:

—Lí` jíi`~ e laba' líi', e song ja`
nirúu`~ u tii~, joba' ja` qui' jmiñ`
jóng e líing`gui' dsea` quié`e.

⁹ Joba' cañíi` tū Tá` Simón quiá'r'
dsea` do jo cajíñ`:

—Jo song lajob nilíi` Fíi` i, joba'
guiú`gui` e nirúu`~ ba' la quié` guó'o o
cogo`gui` moguít` cajo.

¹⁰ Jo dsu' lalab cañíi` tū Jesús
quiá'r' Tá` Simón jo cajíñ`:

—Doñi` ii` dsea` i lalí` calá`~, joba'
ja` 'ne` lá`~ tur ladsiff' lado, jo jíi`~
tii` bre 'ne` nirúu`~ tur co` sijgíim` bre
latóoiñ. Jogui 'na` líim`ba' dsea`
sijgíing`, nañi` fa' ja` lajaléng`na`
líing`na` lajo.

¹¹ Jo cajíng`~ Jesús lana e ja` lajíing`
i dsea` do líiñ` dsea` sijgíing`, co`'

niñi`bre guiú` i~ i dsea` i ni'l'níng`~
ír` ff' quini` dsea` i quié` niff' quiá`~
dsea` Israel.

¹² Jo mi~ ti' lí~ cató` e ru`' Jesús
tii` jaléng` i dsea` guitúung` do
quiá'r', joba' caquib`tur e si'r` do,
jogui caguáb`tur e fi' lí` guiñ` gó'r'
do, jo mifíing` cajíñ` lala:

—¿Su ñí` 'nú` e~ guóng` jalé` e
nicajmé` e quií`na` na? ¹³ Co` 'nú`
ca'líng`na` jnea` e líin`n Fíi`na`
jogui e líin`n Tifa` quií`na`, jo e
jáb`~, lajob líi', co` lajob dseáng`
líin`n. ¹⁴ Jo co` jnea`, dsea`
líin`n Tifa` jogui Fíi` quií`na`,
nicarúu`~baa tii`na` lajaang`
lajaang`na`, joba' lajob cajo` 'nè`
jmée` 'nú`, 'nè` rúu`~ba` tii` dsea`
rún`na!. ¹⁵ Jo jnea` nicalé`~baa
'nú` jial 'nè` njmee`na` e laco` 'nú`
njmee`na` róob` laco`gui jíi`~ e
nicajmé` jnea`. ¹⁶ Jo e laba` jmitaa`
óo`na`, e jíi`~ jaang` dsea` 'léeng`~
niing`gui` laco`fiir`, jogui e jíi`~
jaang` dsea` i ngí` ta` quié` júu`~
niing`gui` laco`gui i dsea` i casíng`
ír` do. ¹⁷ Jo song ngám`ba` jalé` e
júu` na jogui jmitá`bi` e iáang` óo`na`
cajo, joba' juguiá`b` niliseeng`na`
jóng.

¹⁸ Jo dsu` e fá`a na ja` catíng` 'nú`
lajíing`na`; co` ñí`baa guiú` i` jaléng`~
i nicaguíñ`n. Dsu` dseáng`~ 'nè`
litib` jíi`~ laco`fél` ff' ni` ji` quiá`~
Fidié` e cajme` dsea` malii`gui
eáang` lí` fél` lala: "Jaang` lajee`
dsea` i gó` colíing` cogo`~baa lana,
ni`ní` níim`bre jnea`." ¹⁹ Jo fíi` i 'nú`
e júu` na lana e lí` laco` niñi`ba`
jéeng` mi` ti` lí` nidsijée` jalé` e
jo. Jo mi~ ti` lí` nilí` lajo, joba` jáb`~
nilíing`na` jóng e jneab` dseáng`~
líin`n jíi`~ laco`fá`a e líin`n. ²⁰ Jogui

e laba' jmitaa' óo'na', e doñi' ii'
dsea` i ni'líng' i dsea` i sín'n do,
joba' ím'bre jnea~ cajo; jogui doñi'
ii' dsea` i íng' jnea~, joba' ím'bre
i dsea` i casíing' jnea~ fí' jmigüi' la
cajo.

Mi~ cajíng'~ Jesús e Judas Iscariotebing' i ni'níng' ir'

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²⁴Jo mi~ cangâ e cajíng'~ Jesús
lajo, joba' dseáng'~ eáam' fí'lí~
calíiñ~, jo cajíng'~ casf'r~ i dsea`
guitúung` quiá'r~ do jo casf'~rein':

—E laba' jmitaa' óo'na', e jaang`
lajeé la'ló'~ 'ná'líng' i ni'níng' jnea~
fi' quini' i dsea` quie' nifi' quiá'
dsea` góo'naa' dsea` Israel.

²²Jo mi~ canúu~ i dsea` guitúung`
do e júu~ jo, jo lico' cajóong`
rúm'bre, jo dsu' ja' calilí'r~ i
dseáng'~ i éeng' Jesús do. ²³Jo jaang`
lajeé i dsea` guitúung` i iing~ Jesús
eáang` do dseáng'~ cáam` dsea` do
guiiñ~, jo lajoba' cuóøom` siiññ' coo'~
dsea` do lajee' e neáaiñ' gó'r'. ²⁴Jo
co' huíim` bigui guiiing~ Tú~ Simón,
joba' cajmér li~ coo'~ guóor' quiá'
i dsea` i guiiing~ cáang` Jesús do e
laco' dsea` i nijming' r~ dsea` do
i lajee' ír~ i éeng' Jesús do. ²⁵Jo
i dsea` i guiiing~ cáang` Jesús do
cangoquiéeñ' quiá'~ gui laco' guiiing~
dsea` do, jo lalab cajming' r~ dsea`
do:

—Fíi' i, ii' i dsea` i julf' na?

²⁶Joba' lalab cañíi` Jesús quiá'
dsea` do:

—Lana nijmi'leaa~ coo'~ 'ná'l~jiu
iñíl~, jo ii~ i dsea` i nicuóø'ø e jo, íb~
i fá'a na.

Jo dsifí' mi~ café' Jesús e júu~ jo,
joba' cajmi'leá'bre e iñíl~ do, jo i

Judas i líing' joo' Simón Iscariote,
íb~ i cacuø'r~ e jo. ²⁷Jo dsifí' mi~
calíng' i Judas do e iñíl~ do, joba'
dsifí' lajob ca'lí~ fíi~ i líing'~ i sii`
Satanás fí' dsíir'. Joba' lalab casf'~
Jesús ír':

—Lajíil~ e nica!~ o~ e nijmée~,
joba' jmeeb~ lajminá~.

²⁸Jo mi~ canúu~ i dsea` i
caguaang'gui do lajíil~ e cajíng'~
Jesús do, ja' cangáiñ' jialí' cajíng'~
dsea` do lajo. ²⁹Jo co' ie~ jo i Judas
Iscariote do líiññ' dsea` i si'má'~
cuu~ quiá'~ Jesús cogo'~gui quiá'~ i
dsea` guitúung` quiá'r~, joba' i líing'~
i dsea` do ca'f' dsíir' e Jesús sí'r~ i
Judas do e liing~ ee' nidsileáá' dsea`
do quiá'~ e ni'nér~ lajíiññ' lajee' jmíi~
osi quiá'~ e nicuó'r~ jaléng' dsea`
tiñiing~ é.

³⁰Jo dsifí' mi~ calíng'~ Judas
Iscariote e iñíl~ do, joba' cagüi'fí'bre
e fí' li~ neáaiñ' do. Jo nicanuub`.

Júu~ laniing~ quiá'~ Dsea` Jmáang`

³¹Jo mi~ ti' li~ cangâ e cagüi'fí' i
Judas Iscariote do, joba' lalab casf'~
Jesús i dsea` quiá'r~ i caje'gui do:

—Jo lanab nicalilí~ 'ná'l~ jial tíi'
niguo'~ líing' Fidiéé' mi~ calili~ jial
tíi' niguo'~ líing' jnea~, dsea` cagá'a fí'
níff' jo cagüén~n fí' jmigüi' la e líiññ'~
jaang` dsea` jmigüi'. ³²Jo song lajob
líi', e jnea~ dsea` cagüén~n fí' jmigüi'
la líiññ' jaang` dsea` jmigüi' e ni'ee'~e
'ná'l~ jial tíi' niguo'~ líing' Fidiéé', joba'
Fidiéé' lajob nijmér~ coo'~ jnea~ cajo,
jo lajee' tab~ nijmér~ lajo. ³³Jogui 'ná'l~,
dsea` líing'na' joo'ø, e laba' fíi' i 'ná'l~ e
jo huóø'~ táang'guí' coo'~ 'ná'l~ fí' la.
Jogui 'ná'l~ ni'nam'ba' jnea~ jo dsu' jo
niguiéng'na' jnea~; co líi'~ laco'gui jíi'~
e nicaffí' i dsea` Israel caguaang'gui

iē lamí̄ jéeng'gui do, jo lajob ffī ī 'ná̄' lana cajo e jā cuóøng' nigüiliñg'na' ffī lī niníng' jnea~³⁴ Jo uiing' e joba' e nicuóø'ø 'ná̄' e júū^ laniing' la e jā mī caffī ī 'ná̄' lamí̄ jéeng'gui, jo e lab e jo: jmī'neáang'na' dsea' rúng'na'. Jo lí̄^ laco' la 'neáang' jnea~ 'ná̄', lajob dseaáng' 'né̄' jmī'neáang'na' dsea' rúng'na' cajo.³⁵ Jo song lajob jmoó'na' e dseaáng' jmī'neáang'na' dsea' rúng'na', joba' lajíim' dsea' nililí'r' jóng e dseaáng' dsea' quié̄'baa líng'na' song jmoó'ba' lajo.

Mī̄ cajmée` Jesús júū^ e nijíng' Tá̄ Simón e jā cuíiñ` dsea' do

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Jo mī̄ canúū Tá̄ Simón lajíiñ̄ e cajíng' Jesúus do, joba' cajming'f'r dsea' do lala jo cajín':

—Fíī ī, ejiē fí̄ lí̄ niguó'^?

Joba' cañíi` Jesúus quiá̄' dsea' do jo casí̄'reiñ':

—Jā cuóøng' niguøng' 'ná̄ lana e ffī lī niníñ'na, jo dsu' mī̄ nilicøøng'guijū lajo, joguiba' e nicuóøng' guøn' jóng.

³⁷ Joba' lalab cañíi` Tá̄ Simón quiá̄' Jesúus jo casí̄'r' dsea' do:

—Fíī ī, ejiali' jā cuóøng' e niníñ'na cíoo' 'ná̄ lana? iCo' guiab' dsiī' e nijaang' 'nñí'a e nijúun'na e laco' nijmicóo' 'ná̄!

³⁸ Joba' lalab cañíi` Jesúus quiá̄' ī Tá̄ Simón do jo casí̄'reiñ':

—¿Su dseaáng' já̄' e nijmée' e laco' fó' na, Tá̄ Simón? Co' lana jmitaa' o' e lajee' e ná̄'gui e niquí' jaang' tuidséé', 'ná̄ nifo' 'nñí ya' e jā cuíin' jnea~.

Jesúus líiñ̄ e fí̄ cíoo' e guilíng' dsea' fí̄ lí̄' guiing' Tiquiá'r'

14 Jo mī̄ cangf e casifing' Jesúus cíoo' ī Tá̄ Simón do,

joba' lalab casí̄'guir ī dsea' quiá'r' do:

—Jā jmáang' yaang'na' ffī lí̄' 'ná̄', dsea' já̄' nicalíng'na' júū' quiá̄' Fidiéé, jogui jā' jmitúng' óo'na' cíoo' júū' quié̄e, co' 'nè̄' e jáb' nilíng'na' cajo. ²Co' ffī lí̄' guiing' Tiquiéé e ffī niff', féb' joo' e quiá̄' nigüieá' jaléng' dsea' quiá'r', cofa' jā lí̄' lajo, joba' jā mī̄ caffī ī 'ná̄' jóng e tī' lí̄ niníñ'na e niguiaa' guíé̄ fí̄ lí̄' nigüiñ'na' cíoo' jnea~ fí̄ lí̄' guiing' Tiquiéé e faco' lajo. ³ Jo mī̄ tī' lí̄' cangf e niguiaa' guíé̄ e ffī lí̄' nigüiñ'na' do, joba' nigáab' týū caléé' catú' fí̄ la e laco' nitøø' 'ná̄' e nigüiliñg'na' cíoo' jnea~, jo ffī job nidsi'ié'ee' colliing' cíoo' jnea~. ⁴Co' niñíb' 'ná̄' jiē fí̄ lí̄' niníñ'na jogui nicuifí'bi' cajo e ffī e dsjíeé' fí̄ jo.

⁵ Jo mī̄ cangf e cajíng' Jesúus e júū' jo, joba' jaang' lajee' ī dsea' quiá'r' do ī siī' Tomás lalab cañíñ' quiá̄' dsea' do:

—Fíī ī, jā nē' jnea' jiē fí̄ lí̄' niguøng' 'ná̄, joba' ejial lí̄' e nilicuifí'naa' jnang' e ffī jo?

⁶ Joba' lalab cañíi` Jesúus quiá̄' dsea' do:

—Jneab' dsea' líin'na e ffī' e laco' cuóøng' niguiliñg' dsea' fí̄ niff', jogui jneab' dseaáng' cuóøø' 'ná̄' e líin'na' jalé' júū' quiá̄' Fidiéé, jogui jíiñ̄' jnea' bi cuóøø' 'ná̄' cajo e seeng'na' cøøng' cíoo' Fidiéé lata~. Jo jíiñ̄' la'eáang' cíoo' jneab' cuóøng' e niguiliñg' dsea' ffī' quini' Tiquí'ii' Fidiéé. ⁷ Jo song nicuifí' 'ná̄' guíé̄ jnea' lana, joba' nilicuifí'ba' Tiquiéé cajo; jo dsu' latí' lanab ninaang' cuíng'na' dsea' do, co' nicañíñ'ba're.

⁸ Jo mī̄ calf' fél' Jesúus e júū' na, joba' lalab cañíi` jaang'gui dsea'

quiá'r~ i sii` Lii~ do jo casí'r~ dsea` do:

—Fíi`i, cuóøl~ jnea`^ fi` e
nineeng~naa! Tiquí`ii` dsea` guiing~
ñiff~, jo jíi` joba` mñi`naa! 'nú`.

⁹Joba` labal cañíi` Jesús quiá` i
Lii~ do jo cajíi`:

—Lii~, ningóob` eáang` e seen` jee`
'nú`, jo ésu ja` mí` calicuúim`bí` jnea`?
Dsaco` jaléng` dsea` i níing` jnea` , joba`
i dsea` fí` níim`bre Tiquié`e cajo; joba`
éjiali` mñi` jnea`^ fi` e laco` nimáang`na`
Tiquí`ii`? ¹⁰Jo ésu ja` já` lífin`'nú` e
jnea` cøøm` seeng` cøo` Tiquí`ii` jogui
e Tiquí`ii` cøøm` seein` cøo` jnea`
cajo? Co` jalé` e fíi` i 'nú` na ja` fá`a
e la tiin` 'ñiá`a, co` Tiquí`ii` i seeng`
cøøng` cøo` jnea`^ do, dsea` íb` i jmoo`
lajíi` ta` quiá`.¹¹ Jo 'né` liñi`ba` e
jnea` cøøm` seen` cøo` Tiquí`ii` , jogui
lajobi ír` seein` cøøng` cøo` jnea` cajo,
jo song ja` já` líing`na` e júu` jo, joba`
lico` já` güilíng`na` júu` quié`e mí`
mó`na` jalé` e jmoo`o.¹² Jogui e laba`
jimitaa` óo`na` cajo, e doñi` ii` i já` líing`
júu` quié`e, joba` nijmé`bre jalé` e
quíi` jmií` lí` laco`gui jíi` la nicajmé`
jnea` cajo; jo dsu` sea`ba` do e nijmér` e
niguol`gui eáang` , co` jnea` ninín`n e
nijaa` cøo` Tiquí`ii` dsea` guiing~ ñiff`.¹³
Jo jalé` e nimíi`na` Fidiéé` la'eáang`
cøo` jnea` , joba` jneab` nijmee` e jalé`
e jo quíi`na` , jo lajoba` nijmiféng` dsea`
Tiquié`e Fidiéé` la'eáang` cøo` jalé` e
jmoo` jnea`^ do. ¹⁴Jo doñi` eeb` cuóøng`
lí` jmeé` jnea`^ song camíi`na` Fidiéé`
lajo la'eáang` cøo` jnea`.

Mí` cacuø` Jesús júu` e nisíng`
Fidiéé` Jmiguí` quiá'r`

¹⁵Jo fíi`guií` 'nú` e song dseáng`
lajang` júu` 'neáang`na` jnea` , joba`
nijmée`ba` náu`na` júu` quié`e jóng.

¹⁶⁻¹⁷Joba` jnea` nimíi` i Tiquí`ii`
dsea` guiin` ñiff` e nisíñ` Jaang` i
nijmicóo` 'ná` , jo e job lí` Jmiguí`
quiá` Fidiéé` cøo` e cuø` 'nú` e
liñi`na` jalé` júu` quiá` Fidiéé` . Jo e
Jmiguí` do contøøm` niliseeng` cøo` 'nú`
'nú` . Jo jaléng` dsea` i ja` mí` ca'íng`
jnea` , joba` ja` quíi` jmií` fa` e ni`ñi`
e Jmiguí` do, co` ja` mí` cangár`
o`gui cuiir` cajo; jo dsu` 'nú`gui
nicuú`ba` e Jmiguí` do, co` niseem`
cøo` 'nú` lana, jogui tí` lí` nitf` í` e
niliseem` fí` áa`na` cajo.

¹⁸Jo fíi`guií` 'nú` e ja` quíi` jmií`
fa` niseáan`n 'nú` e lafa` 'nífing`na` ,
co` nigáab`túu` calé` catú` jo
niliseem`túu` cøo` 'nú` . ¹⁹Jo lajee`
lab, jaléng` dsea` i ja` cuíng` jnea`
jo` niníng`guir jnea` , jo dsu` 'nú`
nimáam`tu` jnea` jogui contøøm`
niliseeng`na` cøo` jnea` cajo, co`
seem` jnea` cøo` 'nú` lata` . ²⁰Jo
ie` job nililí`na` e jnea` cøøm`
seen` cøo` Tiquié`e, jogui 'nú`
cøøm` seeng`na` cøo` jnea` , jogui
jnea` cøøm` seen` cøo` 'nú` cajo.²¹
Jogui i dsea` i íng` júu` quié`e
jogui jmoo` náu`r` jalé` e júu` jo,
joba` i dsea` fí` cuø` lí` e dseáng`
lajam`ba` e 'neáain` jnea` , jo lajob
Tiquié`e nijmi`neáam`bre i dsea`
i jmi`neáang` jnea`^ do, jogui jnea`
nijmi`neáam`baa i dsea` fí` cajo, jogui
ni`ée`baare jial dseáng` lífin`n.

²²Joba` cañíi` jaang`gui dsea`
guitúung` quiá` Dsea` Jmáang` i
sii` Judas, dsu` o` i Iscariote do, jo
casí'r` dsea` do lala:

—Fíi`i, éjiali` e ni`éeng` uø` fí`
quini` jneal` jo o` fí` quini` jaléng`
dsea` i ja` líing` dsea` góonaa`?

²³Joba` cañíi` Jesús quiá` i Judas
do jo cajíi`:

—Jaléng' dsea` i jmi'neáang` jnea~, joba' jmoo'b're náu'r~ jalé` júu~ quié`e; jo Tiquié`e Fidiéé` nijmi'neáam`bre i dsea` í cajo, jo lajobj Tiquié`e coliing`gui cójol~ jnea~ cööm` niliseé~naa! cójol~ i dsea` í.

²⁴Jogui i dsea` i ja` 'neáang` jnea~, joba' ja` jmoo'r~ náu'r~ jalé` júu~ quié`e. Jo jaléb` e júu~ e fá` jnea~ la, o' dseáng` júu~ quié`e 'ñiá`a co' e quiá` Tiquí`baa!, jo íb` dsea` i casiing` jnea~ fí` jmigüí` la.

²⁵Jo fíi`i 'ná` jalé` e júu~ la lajee` e támam`bíi cójol~ 'ná` ff` jmigüí` la; ²⁶jo dsu' mi~ ninín`n fí` ñiff` ff` lí~ guiring` Tiquié`e, joba' dsea` íb` i nisíng` Jmiguí` quiá`r~ cuaií~ quié`e e laço` nijmicóo`l~ 'ná`, jo lajoba` niguiéng` áána! jalé` e júu~ e nicaffí`i 'ná` lajee` e nicataang`naa` coliing` jogui nilé` 'ná` jalé` e 'né`ñí`na` cajo.

²⁷Jo mi~ tí` lí~ nitf` í` e ninín`n, joba` nisée`e cójol~ 'ná` e niliseem`ba` juguií` cójol~ Fidiéé. Jogui nicuóø`baa 'ná` laço`gui la seeng` jnea~ juguií` cójol~ dsea` do, jo dsu` ja` nicuóø` e jo laço`gui la cuó` dsea` i ja` cuising` Fidiéé. Joba` fíi`gui 'ná` e ja` jmeáang` yaang`na` ff`í` uii~ quiá` jalé` e nidsing`íng`na`, o`gui fóøng`na` cajo uii~ quiá` jalé` e jo. ²⁸Jo nicanáu`ba` e nicaffí`i 'ná` lami` jeeng`gui e ninín`n ff` lí~ guiring` Tiquí`ii!, jo dsu` nigáab`túu` jo niliseem`túu` cójol~ 'ná` calé` catú`. Jo faco` dseáng` já` e 'ná` 'neáang`na` jnea~, joba` calí`iáam` óo`na` jóng mi~ caliñí`na` e ninín`n ff` lí~ guiring` Tiquí`ii` faco` lajo, co` í`bre dsea` niing`guir laço`gui jnea~. ²⁹Jo uiing` e joba` e fíi`i 'ná`

jalé` e la e lí`^ laco` mi~ nitf` í` e nidsijée` jalé` e jo, jo lajoguiba` e já` nilisíng`na` jalé` e júu~ quié`e do.

³⁰Jo lana jo `galí` lí~ siing`gui cójol~ 'ná`, co` nijaquieém` i fíi` i 'ling` i quiá` ta` fí` jmigüí` la, jo dsu` nañí` fa` ja` bí` óo` i fíi` i 'ling` do e niquiá`r~ jnea~ ta~, ³¹dsu` lajobj dseáng` nisií`í` e nidsijée` e laço` niliñí` jaléng` dsea` jmigüí` e 'neáam`baa Tiquí`ii` jogui e jmoo`o lajíi`r~ ta` e nicaquie'r` quié`baa.

Jo mi~ cató` e fé` Jesúz jalé` e júu~ na, joba` cajíñ` casí`r~ i dsea` guijáng` quiá`r~ do lala:

—Ráang`na` na, jo ma'uøø`duu` la.

Jesús líiñ` e huiing` jó` e jlo` siníí`

15 Jo mi~ cang`gui lajo, labal cajíng`gui Jesúz casí`r~ i dsea` guijáng` quiá`r~ do:

—Jnea~ líin`n e huiing` jó` e jlo` siníí`, jogui Tiquié`e líiñ` laco` i dsea` jmáng` í` guiá` e huiing` jó` do. ²Jo song coó`guo` e huiing` jó` quié`e do ja` cuó` mi` huiing` jó`, joba` niquiá`b` Fidiéé` e guo` jo; jo dsu` song guiá`bi cuó` mi` huiing` jó`, joba` Fidiéé` ni`iá`bre jogui nisám`bre guo` quiá` e laço` nilé` jmiguiá`gui. ³Jogui 'ná` lana nisiguiúm`ba` la'eáang` e nica'íng`na` lajíi` júu~ e nicaffí`i 'ná`. ⁴Jo güiliseem`bi` cööng` coliing` cójol~ jnea~ lí`^ laco`gui la seeng` jnea~ cööng` coliing` cójol~ 'ná`. Cofa` coó` guáng` quiá` mi` huiing` jó` ja` quiá` jmií` nilé` níia` song si`naam` e guáng` do quiá` e huiing` quiá`; jo lajobj líi`gui cójol~ 'ná` cajo, ja` quiá` jmií` nijmee`na` e guíá` song ja` seeng`na` cööng` coliing` cójol~ jnea~.

⁵Jo ffi~túu 'ná' e jneab~ líin~n e huiing~ jój~ do, jogui 'ná' líing~na' guáng~ quiá~ e huiing~ do. Jo doñi' ii' dsea~ i seeng` cøøng` cøo~ jnea~, joba' jnea~ seem~baa cøøng` cøo~ ír` cajo, joba' eáam' íing~ ta~ jalé~ e jmóor'; cofa' ja' seein` cøøng` cøo~ jnea~, joba' jíi~ coø~ e guiá~ ja' ee` quíi~r` jmíi~ jmér~ jóng. ⁶Co~ i dsea~gui i litung~ dsíi~ e seein` cøøng` cøo~ jnea~, joba' i dsea~ í~ ni'nám~bre cøo~ jnea~, joba' ni'sim~ quiá~r` lí~ laco~gui mi~ liquiúu~ e guáng~ e si'naang` quiá~ e huiing~ jój~ do, jo sitiim~ jalé~ e jo, jo niné~ fi~ lí~ nicób~ jóng.

⁷Jogui song 'ná' ja' tú~na' e seem~ba' cøøng` coliing~ cøo~ jnea~ jogui e teáb` teáang~na' cøo~ júu~ quié~e cajo, jo song lajob jmoo~na', joba' mfi~na' jnea~ ee` iing~na' jo lajob nilí. ⁸Jogui mi~ 'ná' eáam' íing~ ta~ jalé~ e jmoo~na', jo e joba' cuø~ li~ e líing~na' dseáng~ lajang~ dsea~ quié~e, joba' nijmiféng~ dsea~ Tiquié~e Fidiée~ dsea~ guiing~ níff~. ⁹Jo jnea~ eáam' 'neáan~n 'ná' lí~ laco~gui la 'neáang` Tiquí~ii' jnea~; joba' ffi~i 'ná' e güiliseem~bi~ e ní~na' jial tii~ e 'neáan~n 'ná'.

¹⁰Jo song 'ná' níu~ba' jalé~ júu~ quié~e, joba' seem~ba' e 'neáam~bíi 'ná' jóng lí~ laco~gui la jmoo~ jnea~ níu~u lajíi~ júu~ quiá~ Tiquié~e, joba' seem~baa e jmi'neáang` Tiquié~e jnea~.

¹¹Jo fón~n 'ná' lana e lí~ laco~ nili'iáang` áána' laco~gui e iáang` dsí~ jnea~, jogui e dseáng~ la iéb` nili'iáang` óo~na' cajo lí~ laco~ catíing~ e líing~ dsea~ quié~e. ¹²Jogui ffi~túu 'ná' e júu~ quié~e e 'né~ liti~ do, jo e lab e júu~ jo:

'né~ nijmi'neáam~ba' dsea~ rúng~na' lí~ laco~gui jnea~ jmi'neáan~n 'nú~ lajaang` lajaang~na!. ¹³Jo e jmi'neáang` dsea~ rúiñ~ e laniing~gui eáang` líi~ mi~ jáng~ 'ñia'r` e laco~ nijmicóo~r` dsea~ seeng` røø~ cøo~r` nañi~ song cajúiñ~ dsu~ uíi~ e cajmér~ lajo. ¹⁴Jo song níu~ba' jalé~ júu~ quié~e e nicaffí~i 'ná' e 'né~ jmee~na', joba' dsea~ seeng` røø~ cøo~ jneab~ líing~na' jóng. ¹⁵Jo lana jo' líing~na' dsea~ i lico~ jmoo~ ta~ quié~e, dsuco~ i dsea~ la'í~ jíi~ ja' nír~ e uiing~ e ta~ e jmóor` quiá~ i fir~ do. Dsu~ lana niliing~na' dsea~ seeng` røø~ cøo~baa, co~ nicacuóø~baa 'ná' e nicaliñí~na' jalé~ e júu~ e cal~fin~n quiá~ Tiquié~e. ¹⁶Jogui o~ 'ná' dsea~ caguíng~na' jnea~ e quiee~ nífi~ quíi~na', dsuco~ jneab~ dsea~ nícaguíñ~n 'ná' e laco~ níl~uíng~na' dsea~ quié~e, jogui nícacuóø~o 'ná' ta~ e nigüílífing~na' nigüijmee~na' jmang~ e níl~iíng~ ta~ quíi~na' lata~. Jo lajoba' Tiquí~ii' Fidiée~ nícuó~bre 'ná' jalé~ e nimíi~na're la'eáang` cøo~ jnea~. ¹⁷Jo e lab e ffi~túu 'ná' do calé~ catú~ e~ 'né~ níjmee~na': nijmi'neáang~na' dsea~ rúng~na'!

'Ní~ níing~ dsea~ Jesús cøo~gui jaléng~ dsea~ quiá~r~

¹⁸Jo ffi~gui 'ná', dsea~ quié~e, e ja' güidsigá~ óo~na' e 'ní~ níing~ jaléng~ dsea~ jmigüi~ 'ná', dsu~ güiliñí~na' guiá~ e jnea~bing~ la'uui~ i cal~ 'ní~ níing~ jaléng~ dsea~ do. ¹⁹Co~ faco~ 'ná' líing~na' dsea~ jmigüi~ i ja' cuíng~ jnea~, joba' nijmi'neáam~ jaléng~ i dsea~ i' 'ná' jóng lí~ laco~gui la jmi'neáang~ rúiñ~ la'ó~ yaaiñ~. Jo dsuco~ jneab~ dsea~

caguín[~]n 'ná[~] jee[~] jaléng[~] dsea[~] jmigüí[~] i ja[~] cuíng[~] jnea[~] e laco[~] ni'uíng[~]na[~] dsea[~] quié[~]e, jo uíl[~] e lajoba[~] e jaléng[~] i dsea[~] i ni'lñí[~] níiñ[~] 'ná[~], co[~] 'ná[~] jo[~] líng[~]na[~] laco[~] ír.²⁰ Jo téé[~] áa'na[~] lajíl[~] e nicaffi[~]i 'ná[~] do: "Jíl[~] jaang[~] dsea[~] jmoo[~] ta[~] niing[~]guir laco[~] fiir[~]." Jo quié[~]na[~] cuente e gab[~] njimeáng[~] dsea[~] jnea[~], joba[~] lajob njimeáng[~] dsea[~] 'ná[~] cajo; jogui song ja[~] mi[~] calináu'r[~] júu[~] quié[~]e, joba[~] lajob ja[~] nilináu'r[~] júu[~] quií[~]na[~] cajo.²¹ Jo jaléb[~] e ga[~] na njimeáin[~] 'ná[~] uíl[~] e líng[~]na[~] dsea[~] quié[~]e, jo njimér[~] lajo co[~] ja[~] cuíñ[~] i dsea[~] i casíng[~] jnea[~] fi[~] jmigüí[~] la.

²² Jo faco[~] mi[~] jnea[~] ja[~] cagüén[~]n fi[~] jmigüí[~] la e caga'ée[~]e dsea[~] jmigüí[~] júu[~] quiá[~] Fidiée[~], joba[~] ja[~] calilí'r[~] jóng e lñíñ[~] dsea[~] røøng[~] dsee[~] faco[~] lajo; jo dsu[~] lanagui nícagliéum[~]baa fi[~] la e quiee[~] júu[~] quiá[~] Fidiée[~], joba[~] jo[~] cuóøng[~] lí[~] fé[~]r[~] nág e ja[~] dsee[~] røøin[~], co[~] dseáng[~] lajob lñíñ[~].²³ Jo jaléng[~] dsea[~] i 'ná[~] níng[~] jnea[~], joba[~] la quié[~] Tiquié[~]e dsea[~] guing[~] ñiff[~] 'ná[~] níiñ[~] cajo.²⁴ Jo ja[~] dsee[~] røøng[~] dsea[~] jmigüí[~] faco[~] mi[~] jnea[~] ja[~] cajmé[~]e jee[~] ír[~] jalé[~] e quií[~]i jmii[~] e cajmé[~]e e jíl[~] jaang[~] dsea[~] jiéng[~] ja[~] quií[~]r[~] jmii[~] mi[~] cajmér[~]. Jo ja[~] ee[~] lñí[~] e nicangáb[~] jaléng[~] i dsea[~] i jalé[~] e quií[~]i jmii[~] do, jo dsu[~] mi[~] 'noo`bi[~] 'ná[~] níiñ[~] jnea[~] jogui 'ná[~] níiñ[~] Tiquié[~]e cajo.²⁵ Jo dsu[~] jalé[~] e na, co[~] dseáng[~] 'néb[~] lití[~] lajíl[~] laco[~] tóó[~] ff[~] ni[~] ji[~] quiá[~] Fidiée[~] e cajme[~] dsea[~] malíi[~]gui eáang[~] lí[~] fé[~] lala: "Eáang[~] calf[~] 'ná[~] níng[~] dsea[~] jnea[~] e jíl[~] ja[~] uiing[~] sea[~]."

²⁶ Jo dsu[~] mi[~] niguiéng[~]túu[~] fi[~] ñiff[~], joba[~] nisíñ[~]n e Jmiguí[~] quiá[~]

Tiquí[~]ii[~] Fidiée[~] e síiñ[~] e laco[~] njimicóo[~] 'ná[~]; jo e Jmiguí[~] dob cajo e ni'lñí[~] 'ná[~] jalé[~] e já[~] jogui e nifé[~] uii[~] quié[~]e jalé[~] e ní[~] e jmoo[~].²⁷ Jogui 'ná[~] cajo dsea[~] catíng[~]na[~] e nifo[~]na[~] uii[~] quié[~]e fi[~] quini[~] dsea[~] jmiguí[~], co[~] conrøøb[~] nicalisé[~]naa[~] jíl[~] ie[~] latí[~] mi[~] calicuíng[~] rú[~]naa[~] do.

16 ^{Jo fíi[~]i 'ná[~] jalé[~] e júu[~] la e lñí[~] laco[~] ja[~] nilitúng[~] óo'na[~] e já[~] líng[~]na[~] júu[~] quié[~]e.} ^{2 Co[~] jaléng[~] dsea[~] góo'naa[~] dsea[~] Israel ni'uóíñ[~] 'ná[~] ff[~] dsíi[~] guá[~] qui[~]naa[~], jo jí[~]gui niguiéé jmíi[~] e doñí[~] ii[~] dsea[~] i njingáng[~] 'ná[~] ni'lñí[~] dsfir[~] e lajoba[~] e jmitir[~] ta[~] ff[~] quini[~] Fidiée[~] fing song cajmér[~] lajo.³ Jo njimér[~] jalé[~] e na uíl[~] e ja[~] mi[~] calicuím[~]bir jnea[~] o'gui mi[~] calicuísñ[~] Tiquí[~]ii[~] dsea[~] guing[~] ñiff[~] cajo.⁴ Jo fíi[~]i 'ná[~] lana e lñí[~] laco[~] mi[~] nití[~] í[~] e nidsjíeé jalé[~] e jo, joba[~] niguiéng[~] áa'na[~] e nicaffi[~]baa 'ná[~] jéeng'gui e nilí[~] lajo.}

Lajíl[~] ta[~] óo[~] Jmiguí[~] quiá[~] Fidiée[~]

'Jo ja[~] mi[~] caffi[~]i 'ná[~] jalé[~] e na latí[~] mi[~] uiing[~], co[~] lajee[~] jo táam[~] jnea[~] ccoó[~] 'ná[~].⁵ Jo dsu[~] lanagui ngoo[~] catfb[~] í[~] quié[~]e e ninín[~]túu[~] fi[~] ñiff[~] e nijaa[~] ccoó[~] i dsea[~] i casíng[~] jnea[~] ff[~] jmigüí[~] la, jo jíl[~] jaang[~] 'ná[~] ja[~] mi[~] cajmingff[~]na[~] jnea[~] jie[~] fi[~] lñí[~] ninín[~]n.⁶ Jogui 'ná[~] lñí[~] lñí[~] jmoóna[~] ff[~]dsu[~] fíi[~]i 'ná[~] jalé[~] e júu[~] na.⁷ Jo dsu[~] dseáng[~] jáb[~] júu[~] e fíi[~]i 'ná[~] la, e guiu[~]gui ni'uíng[~] quií[~]na[~] e niním[~]baa. Co[~] fing song ja[~] ninín[~]n, joba[~] ja[~] quií[~]jmíi[~] jóng e nigüéeng[~] i njimicóo[~] 'ná[~] ff[~] jmiguí[~] la, jo dsu[~] mi[~] niguién[~] n fi[~] ñiff[~], joba[~] jneab[~] dsea[~] nisíñ[~]n i njimicóo[~] 'ná[~] ff[~] jmiguí[~] la.⁸ Jo mi[~]

nigüéeng⁻ í, jogui^b nijmitar[~] dsíi['] dsea^a jmigüí['] jalé["] dsee⁻ quiáin["] jogui jial líí['] e seeng['] dsea^a e ja['] éer dsee⁻, jogui cajo jial fí['] Fidiée["] í["] laco['] catíng["]. ⁹Jogui e Jmiguí['] do nijmita[~] dsíi['] dsea^a e líng['] dsea^a i['] røøng['] dsee⁻ uíi["] e ja['] já["] líiñ['] júu['] quié["]e; ¹⁰jogui e Jmiguí['] do cajo nijmita[~] dsíi['] dsea^a e jnea[~] ja['] røøn["] dsee⁻ co['] niníng[']túu['] cóo["] Tiquí["]ii['] Fidiée["] jo jo['] nimáang[']gui['] jnea[~] fí['] jmigüí['] la. ¹¹Jogui cajo e Jmiguí['] quiá["] Fidiée["] doba['] nijmita[~] dsíi['] dsea^a jmigüí['] e nicáfib['] Fidiée["] í["] laco['] catíng["] quiá["] fí['] i['] ling["] i['] quiú['] ta[~] fí['] jmigüí['] la, co['] dseáng["] latab["] ni[']íñ["] iihuí['].

¹²Jo jmiguí^b jalé["] e sea^a nifíí["] i['] 'ná['], dsu['] ja['] nifíí["] i['] 'ná["] jalé["] e jo['] dseáng["] lana e líí['] laco['] ja['] ni[']uíng["] jmiguí^b quií["]na!. ¹³Jo dsu['] mi['] tí['] lí['] nigüéeng["] e jmiguí['] quiá["] Fidiée["] do jee["] 'ná['], joba['] e job e nicá['] jmang["] júu['] já["] quií["]na!, jogui e job cajo e ni[']gui['] 'ná['] jalé["] e ja['] mi['] caffí["] i['] 'ná["] lana; co['] ja['] nifé['] jíí["] laco['] i['] dsíi['] 'nial['] e Jmiguí['] do, co['] lajíí["] júu['] e ni[']íng["] quiá["] Fidiée["], jíí["] joba['] e nifé["]; jogui cajo ni[']él["] 'ná["] e['] jalé["] e nidsijée["] fí['] jmigüí['] lajee['] lí['] dsé[']gui. ¹⁴Jo e Jmiguí['] do nifé["] guié["] uíi["] quié["]e, co['] nicuó["] 'ná["] lajíí["] e ni[']íng["] quié["]baa e laco['] niliñ["]na['] jalé["] e jo[']. ¹⁵Jo lajíb['] jalé["] e sea^a quiá["] Tiquí["]ii['] e quié["]baa líí['] cajo, jo uíi["] e lajoba['] e fá[']a e lajale["] e júu['] e ni[']íng["] e Jmiguí['] do jáa['] fí['] quié["]baa, jo jaléb["] e jo nicuó["] 'ná["] e ningáng["]na!.

¹⁶Jo fíí["]guií['] 'ná["] cajo e jo['] huøø["] táang[']guíí['] jee["] 'ná["], joba['] jo['] nimáang[']gui['] jnea[~]; jo dsu['] mi['] ningf[']guijiu['] lajo, joba['] nimáam["]tu['] jnea[~] calé["] catú["].

Cateá`ba['] e calíng["] dsea^a guijáng['] quiá["] Jesús fíí["]

¹⁷Jo mi['] canúu["] i['] dsea^a guijáng['] do lajíí["] júu['] e cajíng["] Jesús do, joba['] canaaiñ["] jmingf["] rúiñ["] la'ó["] yaaiñ["] jo siiñ["]:

—E[']gui guóng["] e fé["] i['] Fíí[']naa['] na mi['] jíñ["] e jo['] huøø["] dsé["] e táang[']guir fí['] jee["] jneaa[~]aa!, joba['] jo['] nineeng['] guíí[']re, jo['] dsu['] mi['] ningf[']guijiu['] lajo, joba['] nineem["]túu[']re calé["] catú["]? jogui èe[']gui guóng["] e jíñ["] e nidséiñ["] fí['] lí['] guiring["] Tiquíá'r["] fí['] ñiff["]? ¹⁸Jogui cajo, èe[']gui guóng["] e jíñ["] e jo['] huøø["] dsé["] e táang[']guir jee["] jneaa[~]aa!? Jo lana dseáng["] jíí["] capí["] ja['] ngáng["]naa['] e['] guóng["] jalé["] e fé["]r['] na.

¹⁹Jo dsifib['] calilí["] Jesús e i['] dsea^a quiá["]r["] do liim["] ee["] iíñ["] nijmingf["]r["] dsea^a do, joba['] lalab cañíir["] quiá["] i['] dsea^a quiá["]r["] do jo cajíí["]:

—Jnea[~] nicaffí["] i['] 'ná["] e jo['] huøø["] dsé["] e máang[']gui['] jnea[~] fí['] jmigüí['] la, jo dsu['] mi['] ningf[']guijiu['] lajo, nimáam["]tu['] jnea[~] calé["] catú["]. Jo èsu e nab e iing["]na['] e ñí["]na['] do e['] guóng["]? ²⁰Jo dsu['] jnea[~] jmitaa["] óo["]na['] e mi['] tí['] lí['] nití['] e fí['] jo, joba['] eáam['] fí['] lí['] nilíng["]na['] jóng co['] jí[']gui cartí['] niquí["]ba['], jogui ie["] jo['] jaléng["] dsea^a i['] ja['] cuíng['] jnea[~] eáam['] nijmi["]íáang["] dsíir[']. Jo dsu['] 'ná["]gui cateá`ba['] nilíng["]na['] fí['] lí['] ie["] jo, co['] cóo["] e joba['] nijmé["] e nili["]íáang["]tu['] óo["]na[']. ²¹Co['] e la líí['] laco[']gui mi['] jaang['] dseamf["] íñ["] iihuí['] lajee['] dsea^a jmohuí['] quiá["]r["] e liseeng['] jiuung["] quiá["]r["]; jo dsu['] dsifí['] mi['] caliséng["] i['] yuu['] do quiá["]r["], joba['] úim["] dsíir['] lajíí["] e iihuí['] e ca[']íñ["] do, co[']

eáam' jmi'líáang` dsíir' dsu' uíl~ e nicaliséng` i yuú` do quiár~. ²² Jo lajob líing` 'ná` fíl~ lana, jo dsu' mí` nimáang~tu` jnea~ calé` catú~, joguiba' nili'líáang` áána' dseáng~ laco' si'l~, jo e jo jíi~ jaang` cuóøng` lí` jé`gui quíi~na' e íáang` óo'na' do.

²³ Jo ie~ jmií` jo, jo` e nijmingíi`gui` jnea~ jíi~ coo`; co` e já`ba` e fíi` i` 'ná` e ie~ jo Tiquí`ii` nicuó`bre 'ná` jalé` e nimíi`na're la'eáang` cójó` jnea~. ²⁴ Jo dsu' latí` lana, jíi~ coo` ja` ee` mí` camíi`na're la'eáang` cójó` jnea~; jo dsu' míi`na're joba' niñim`ba!, jo lajoba' nili'líáang` óo'na' dseáng~ laco' si'l~.

Jial laniing` 'gong` Dsea` Jmáang~

²⁵ Jo nicaffí`i` 'ná` jalé` júu` e huíng`jíu` ngáang`na!, jo dsu' tí` li` nitíb` fí` e jo` nifóng`gui` 'ná` cójó` jalé` e júu` jo, co` ie~ jo dseáng~ condseeb` niffí`i` 'ná` cuaiñ~ quiá` Tiquí`ii` dsea` guíing~ niff~. ²⁶ Jo mí` nití` e í` jo, 'ná` nimíi`na're e nijmicó`r` 'ná` la'eáang` cójó` jnea~; jo ja` fá` jnea~ e nimíi`i` Tiquí`ii` uíi` 'ná`, ²⁷ co` 'niab` Tiquí`ii` 'neáaiñ` 'ná` cajo uíi` e 'neáam`ba` jnea~ jogui e já` nilíing`na! e Fidiée` dsea` casíin` jnea~ fí` jmidüi` la cuaiñ~ quiá`r~. ²⁸ Co` fí` lí` guíing` Tiquí`baa` cajú`u mí` cagüén`n fí` jmidüi` la, jo dsu` lanagui nitú`baa fí` la e laco` niníng`túu` fí` lí` guíiñ` fí` niff~.

²⁹ Jo mí` cangí` e cajíng` Jesúus lajo, joba` lalab cajíng` i` dsea` guíjáng` quiá`r` do jo casíi`r` dsea` do:

—Jo lanaguiba` fó` 'ná` condseé` dseáng~ laco` la ngáang`naa` náng. ³⁰ Jogui lana nine`baa` cajo e

lajib` ní` 'ná` joba` jo` 'né` fa` ii` nijmingíi`gui` 'ná` co` cójó` jíi` e júu` nab nijáb` líi`naa` e Fidiéeb` dsea` casíin` 'ná` fí` jmidüi` la cuaiñ~ quiá`r~.

³¹ Joba` cañíi` Jesúus quiá`r` i` dsea` quiá`r` do jo casíi`rein`:

—Jo èsu lanaguiba` já` nilíing`na` lajíi` júu` e fíi` i` 'ná`? ³² Jo dsu` lana dseáng` ngóo` catíb` í` e nináng` sojóng`na` lajaang` lajaang`na` fí` la fí` na, joba` 'niá`baa nitiúung`guíi. Jo dsu` e já`r` e ja` 'niá`a seen` cajo, co` seem` Tiquí`ii` coliing` cójó` jnea~ contøøng~. ³³ Jo fíi` i` 'ná` jalé` e júu` la e lí` laco` niliseeng`na` juguiá` júu` røø` la'eáang` e seeng`na` cøjøng` cójó` jnea~; jo 'ná` fí` jmidüi` la niíing`na` iihuíi, jo dsu` ja` jmitúng` óo'na` uíi` e jo, co` jnea~ nicalí`baa fíi` i` 'ling` i` ngí` ta` jmidøøng` dsea` fí` jmidüi` la.

Mí` camí` Jesúus uii` quiá`r` dsea` quiá`r`

17 Jo mí` cangí` e café` Jesúus jalé` e júu` jo fí` quini` dsea` guíjáng` quiá`r`, joba` caséer` nir` fí` yú` jmidüi` jo cajíñ` lala:

—Teaa` lanab catí` fí` quié`e, joba` jmi`go` jnea~ e lí` laco`gui jnea~ nijmi`go` 'ná`. ² Co` 'ná` nicacuó`r` jnea~ e oo` ta` jee` jaléng` dsea` jmidüi` e laco`jaléng` dsea` quíi` i` nicacuó`r` jnea~, nicuó`ore e niliseen` cøjøng` cójó` 'ná` lata~.

³ Jo niñíñ` seeiñ` cøjøng` cójó` 'ná` lata~ fíng song calicuíñ` 'ná` jogui caliñir` e jíi` 'nub` dsea` lin` Fidiée` i` já`~, jogui fíng song calicuíñ` jnea` cajo e líin`n Dsea` Jmáang` i` casíing` 'ná` fí` jmidüi` la.

⁴'Jo jnea~ nicajmí'goo~baa 'nù~ jee~ jaléng~ dsea~ jmigüí~, co' lana nicasatám' baa lajíí~ ta~ quié~e e casíin~ jnea~ e cagajmée'e fi' jmigüí~ la. ⁵Joba! fón'n 'nù~ lana, Teaa~, e nijmi'góo~ jnea~ mi~ niguién~ túu~ fi' cáan~ na lí~ laco'gui la jmi'goo~ 'nù~ jnea~ ff~ niff~ quíí~ lajíí~ ie~ m~ ná~gui e catiroo~ jmigüí~.

⁶'Jo jaléng~ dsea~ i caguíing~ 'nù~ jee~ jaléng~ dsea~ jmigüí~ e laco' ca'uín~ dsea~ quié~e, joba! nicasjmé~baa e nicaliñr~ i~ dsea~ dseáng~ líing~ 'nù~. Jo lajiing~ dsea~ i cacuóon~ jnea~ do, dsea~ quí~ba~ líiñ~, jogui lana nica'fm~bre jalé~ júu~ quíí~. ⁷Joba! lana jaléng~ i~ dsea~ quié~e do niñir~ e jalé~ e nica'fing~ jnea~, 'nub~ dsea~ nicacuóo~ jnea~ e jo, ⁸co' nicaníi~baa jee~ jaléng~ i~ dsea~ quié~e la jalé~ júu~ e ca'fín~n quíí~, jo nica'fm~bre jalé~ e júu~ jo. Jo dsea~ do nicalilí~bre e dseáng~ 'nub~ dsea~ casíin~ jnea~ fi' jmigüí~ la, jogui dseáng~ jáb~ líiñ~ cajo e gáa~ jnea~ fi' lí~ guing~ 'nù~ fi' niff~.

⁹'Jogui lana míi~i 'nù~ uii~ quiá~ jaléng~ i~ dsea~ ; jo dsu' ja~ míi~i 'nù~ uii~ quiá~ jaléng~ dsea~ jmigüí~ i~ ja~ líing~ dsea~ quíí~, dsu' jíí~ dsea~ i cacuóon~ jnea~ dobining~ i~ mii~ uii~ quiá~, co' jíí~ f~bing~ i~ líing~ dsea~ quíí~. ¹⁰Jo e quiib~ 'nù~ lajalé~ e sea~ quié~e jogui e quiéb~ jnea~ lajalé~ e sea~ quíí~, jogui la'eáang~ i~ dsea~ la nijnéng~ jial tñi~ niguó~ líiñ~n.

¹¹'Joba! fñi~guií 'nù~, Teaa~, jo nija~gui jnea~ fi' jmigüí~ la, dsu' jaléng~gui i~ dsea~ quié~e la nijé~bir fi' jmigüí~ la lajee~ e niníng~ jnea~ e nijaa~ coo~ 'nù~. Jo co' 'nub~ dsea~ güean~, joba! míi~i 'nù~ e nijmée~

i~ dsea~ quié~e la la'eáang~ coo~ e 'gøn' do lí~ laco'gui e nicacuóo~ jnea~ e 'gøn'n cajo, jo lajoba! niliseeng~ i~ dsea~ quié~e la cøøng~ coo~ jneaa~aa! lí~ laco'gui la seeng~ 'nù~ coo~ jnea~ dseáng~ conrøø~.

¹²Jo lajee~ e nicataan~n fi' jmigüí~ la coo~ jaléng~ i~ dsea~ quié~e la, nicaneb~ nii~re jogui nicasjmé~baare í~ la'eáang~ coo~ e 'gøng' quíí~ lí~ laco'gui e nicuóo~ jnea~ e líiñ~n. Jo jíí~ jaang~ i~ dsea~ quié~e la ja~ mi~ ca'naiñ~ coo~ jnea~, dsu' dseáng~ jíí~ i~ jaang~ i~ nijáang~ jnea~ fi' jaguo~ jaléng~ dsea~ i~ 'nì~ níning~ jnea~, jíí~ i~ f~bing~ i~ nica'naang~ conguia~, jo dsu' nicalf~ lajo e lí~ laco' niliti~ lajíí~ e tóó~ fi' ní~ ji~ quí~ii~ e cajme~ dsea~ malii~gui eáang~.

¹³'Jo lanagui catf~ í~ e niníñ~n fi' lí~ guiin~; jo dsu' jalé~ e júu~ e fá~a la, fá~a lajee~ e táam'bíi~ fí~ jmigüí~ la e lí~ laco' jaléng~ i~ dsea~ quié~e la nili'iáang~ dsu' dseáng~ laco' si'l~ lí~ laco'gui la iáang~ dsu' níá~a cajo. ¹⁴Jo jnea~ nicaníi~baa júu~ quíí~ jee~ i~ dsea~ quié~e la, jo dsu' jaléng~ dsea~ jmigüí~ i~ ja~ cuíing~ 'nù~ 'nì~ níim~bre jaléng~ dsea~ quié~e la, co' jaléin~ la ja~ jíí~r~ jalé~ e lí~ e sea~ fi' jmigüí~ la o'gui jnea~ jíí~i jalé~ e jo cajo. ¹⁵Jo dsu' ja~ míi~i 'nù~ e laco' ni'uøøn~ i~ dsea~ quié~e ff~ jmigüí~ la, co' lajíí~ e míi~i 'nù~ e nijmée~ i~ i~ bre e laco' ja~ nijmigóøng~ i~ 'ling~ ír. ¹⁶Jo lí~ laco'gui jnea~ ja~ jíí~i jalé~ e lí~ e sea~ fi' jmigüí~ la, joba! lajob líing~ i~ dsea~ quié~e la cajo, co' ja~ jíí~r~ jalé~ e jo. ¹⁷Jo míi~guií 'nù~ e nijmigüeang~ i~ dsea~ quié~e la e laco' nijmér~ lajíí~ ta~ e niquiá~ quiá~bre la'eáang~ e nica'fñi~ jalé~

júu^ quií^". ¹⁸ Jo lí^ laco'gui 'nù` casiin^ jnea~ jee^ jaléng^ dsea` i ja` cuíng^ 'nù` fi` jmigüí^ la, joba` lajob jnea~ cajo nisfin^ n i dsea` quié^ e la jee^ jaléng^ dsea` i ja` cuíng^ 'nù`. ¹⁹ Jo nijáang^ 'ñiá^ a e njmee^ e lajíi^ e iing^ 'nù` e lí^ laco' i dsea` quié^ e na nijáng^ yaaiñ^ e njmér^ lajíi^ e iing^ 'nù`. Jo nilí^ lajo la'eáang^ coo^ e já^ líing^ i dsea` quié^ e la jalé^ júu^ quií^".

²⁰ Jo ja` mii^ i 'nù` dseaáng^ jíi^ uii^ quiá^ i dsea` quié^ e la, co^ lajob cajo mii^ i 'nù` uii^ quiá^ jaléng^ i ná^ gui i nijá^ líing^ júu^ quié^ e mi^ tí^ lí^ ninúr^ e júu^ e ni^ i dsea` quié^ e la. ²¹ Jo mii^ i 'nù` e jaléng^ i dsea` f^ niliseeiñ^ dseaáng^ cøøng^ lajee^ la'ó^ rúiñ^ e laco^ ni'uñiñ^ lafa` jaang^ dsea` la'eáang^ e seeiñ^ cøøng^ coo^ jneaa^ aa!, Teaa^, lí^ laco'gui seeng^ 'nù` cøøng^ coo^ jneaa^ jogui jnea^ seen^ cøøng^ coo^ 'nù`. Jo mii^ i 'nù` e güülideem^ bre cøøng^ lajo la'ó^ ír^ lí^ dseaáng^ laco^ si^ i^, jo lajoba` nilijá^ líing^ jaléng^ dsea` jmigüí^ e 'nùb` dsea` casiin^ jnea^ ff^ jmigüí^ la. ²² Jogui nicacuóø^ baa jaléng^ i dsea` quié^ e la e nigliüeaiñ^ lí^ laco^gui 'nù` nicacuóø^ jnea^ e nicaligüean^ n, jo lajoba` i dsea` quié^ e la ni'uñiñ^ lafa` jaam^ dsea` lí^ laco^gui la líing^ jnea^ coo^ 'nù` e jaam^ dsea` lí^ i^: ²³ jogui niliseeng^ jnea^ cøøng^ coo^ ír^ jogui 'nù` cøøng^ coo^ jnea^, jo lajoba` ni'uñiñ^ lajiiñ^ do dseaáng^ lafa` jaam^ dsea^, jo lajoba` nililí^ jaléng^ dsea` jmigüí^ e 'nùb` dsea` casiin^ jnea^ ff^ jmigüí^ la, jogui e eáam^ 'neáan^ re cajo lí^ laco^gui la 'neáang^ 'nù` jnea^.

²⁴ Jo mii^ guii^ 'nù`, Teaa^, co^ 'nùb` dsea` cacuóøn^ jnea^ jaléng^

i dsea` quié^ e la, joba` iing^ jnea^ e seem^bre cøøng^ coo^ jnea^ fi^ lí^ niní^ i, jo lajoba` niní^ jial tñi^ niguo^ líin^, jo e job e cacuóø^ 'nù` jnea^ do. Co^ lajíi^ lí^ ba^ e 'neáan^ 'nù` jnea^, co^ lajíi^ latí^ mi^ ná^ gui e catiroo^ jmigüí^ ba^ e jmoo^ lajo coo^ jnea^. ²⁵ Teaa^, dseaáng^ eáam^ guiúng^ 'nù^, jo fiim^ dsea` i seeng^ fi^ jmigüí^ la ja` cuíin^ 'nù^, jo dsu^ jnea^ dseaáng^ lajam^ cuíin^ 'nù^, jogui niñi^ bi^ jaléng^ i dsea` quié^ e la e 'nùb` dsea` casiin^ jnea^ fi^ jmigüí^ la. ²⁶ Jogui nicacuóø^ baa^ e caliñir^ i^ dseaáng^ líing^ 'nù^, jogui mi^ 'noo^ bi^ nifí^ ire lajo cajo e laco^ nijmi^ neáang^ rúiñ^ lí^ laco'gui la 'neáang^ 'nù` jnea^; jogui lajoba` niliseeng^ jnea^ cøøng^ coo^ ír^ cajo.

Mi^ casang^ dsea` Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

18 Jo mi^ cang^ e casiing^ Jesús coo^ Tiquá^, joba` cagüi^ i^ bre coliing^ coo^ i^ dsea` guijáng^ quiá^ r^ do e fi^ dsí^ 'nù^ tú^ fíng^ do, jo cangolíiñ^ lí^ lí^ 'ngóo^ lí^ i^ co^ i^ e sii^ Cedrón. Jo mi^ catáiñ^ lí^ lí^ 'ngóo^ e i^ do, jo caguilíiñ^ fi^ co^ dsí^ iá^, jo fi^ job ca^ Jesús coliing^ coo^ i^ dsea` quiá^ r^ do. ² Jogui i^ Judas Iscariote i^ nicanaang^ 'níng^ Jesús do, guiá^ cuír^ e fi^ dsí^ iá^ jo, co^ lamí^ jeéng^gui jmiguiub^ ya^ caseáng^ Jesús coo^ i^ dsea` quiá^ r^ do e fi^ jo. ³ Jo fi^ job caguié^ Judas Iscariote ie^ jo, jo nijéein^ i^ fíng^ 'lée^ quiá^ dsea` romano coo^gui co^ tú^ mfiing^ dsea` i^ née^ ni^ guá^ quiá^ dsea` Israel i^ casiing^ fi^ jmidsea` quiá^ dsea` do coliing^ coo^ i^ dsea` góor^ i^ líing^ dsea` fariseo cajo. Jo

jaléng' i dsea` do quier` jalé` ñisu'
 cójo'~gui jalé` quií` e coo` e laco` cuø
 jí` e jnér'. ⁴ Jo co` niñi`bi Jesús jalé`
 e tí` lí` nidsingiiñ` do, joba` mi`
 calilí`r` e caguiliing` i dsea` do fí`
 jo, joba` casíng` ñia`r` tí` quini`gui
 laco` la teáang` i dsea` quiá`r` do, jo
 lalab cajming`r` i dsea` i caguiliing`
 do jo cajín`:

—¿I` nilíng`na`l' 'náng`na` fí` la?

⁵ Joba` cañíi` i dsea` do quiá`
 Jesús jo cajín`:

—Jesús i seeng` fí` Nazaret
 'néng`naa`!

Joba` cañíi` Jesús quiá`r` do jo
 casí`r` dsea` do:

—Jnea`bí dsea` í.

Jo ie` jo dob quiíng` Judas
 Iscariote jee` i dsea` i caguiliing`
 tóø` Jesús do. ⁶ Jo mi` tí` lí` cajíng`
 Jesús e í`bre siir` lajo, joba` lajíiñ`
 i dsea` i caguiliing` do cató` yaaiñ`
 ladsifi` lana cartí` caneáin` uó`. ⁷ Jo
 mi` cangf` jo, Jesús cajming`r` tur i
 dsea` do jo casí`rein`:

—¿I` dseáng` i 'náng`na` fó`na`?

Joba` cañíi`tu i dsea` do quiá`
 Jesús jo cajín`:

—Jesús i seeng` fí` Nazaret
 'néng`naa`!

⁸ Joba` Jesús cañíi`tur quiá`r` do
 calé` catú` jo casí`rein`:

—Jo nicaffí`baa 'ná` e jneab` dsea`
 í, jo song jneab` dsea` 'náng`na`,
 joba` cuóø`ba` fí` i dsea` quié`e la e
 nidsilíiñ`.

⁹ Jo café` Jesús e júu` na e lí`
 laco` caliti` lajíiñ` júu` quiá`r` e
 café`r` lami` jéeng`gui mi` cajín`
 lala: "Teaa~, jaléng` i dsea` quií`
 i cacuóø`n` jnea` do, jíi` jaang` ja`
 ii` ca'naang` cójo`n` jnea`." ¹⁰ Jo dsíff`
 lanab caguí` Tá` Simón ñisu` e

quier` ie` jo, jo caquiá`r` cataang`
 logua` dsée` quiá`r` jaang` dseañu`
 i sii` Malco i nilíng` dsea` l'éeng`
 quiá`r` i jmidsea` i laniing` ie` jo. ¹¹ Jo
 mi` cangá` Jesús quiá`r` lajíiñ` e calf`
 do, joba` lalab casí`r` Tá` Simón jo
 cajín`:

—Tá` te`tu` ñisu` quií`r` eáang`
 quiá`r` co` Tiquié`baa i cuø` jnea` e
 iihuí` la, joba` 'né` ni'lím`baa jíi`
 laco` e nicuór`.

Mi` cangojeáaiñ` Jesús fí` quini`
 jaang` jmidsea` i sii` Anás

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Jo mi` cangf` jo, jaléng` i
 l'é` do cójo`gui cójo` i dsea` Israel i né`
 ni` guá` quiá`r` casam`bre Jesús
 jo cañá`r` guo` dsea` do. ¹³ Jo la`uui`
 cangojeáaiñ` dsea` do fí` quiá`r`
 jaang` jmidsea` i sii` Anás, co` í`
 nilíiñ` ngoo` quiá`r` i jmidsea` i sii`
 Caifás ie` jo, jo i Caifás do líiñ`
 jmidsea` laniing` quiá`r` dsea` Israel
 ie` jíi` jo. ¹⁴ Jo i jmidsea` Caifás lab
 cajo, lami` jéeng`gui casí`r` dsea`
 i quié` níff` quiá`r` dsea` Israel e
 guií`gui b`ni`uúing` quiá`r` jaléng`
 i dsea` í` e níjúung` jaang` dseañu`
 cuaiñ` quiá`r` góor` lacu`gui e
 níjúung` i fíng` i dsea` góor` do.

Mi` cajíng` Tá` Simón e ja` cuíñ`
 Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Jo mi` cató`r` Jesús fí` quiá`r` i
 jmidsea` Anás do, jo ti`leáam` gáng`
 dsea` quiá`r` Jesús laco` cangáng`
 dsea` do, jaaiñ` do siir` Tá` Simón,
 jogui i jaang`gui do cuíñ` rúiñ`
 cójo`r` i jmidsea` laniing` do, joba`
 calí`biñ` do e fí` dsíff` lí` cató`r` Jesús,

16 dsu' i Tú[^] Simón do fí' caluu[~] o'ná[~] cajer'. Jó mi[~] calilí[~] i dsea` quiá[~] Jesús i cuíng[~] rúng[~] cóo[~] i jmíseá laniing[~] do e caluub[~] caje[~] Tú[^] Simón, joba[~] cagüi[~] ff'bre fí' caluu[~] jo casíi[~] cóo[~] i dseam[~] i sing[~] jmóo[~] i e jn[~] do e laco[~] nicuóíñ[~] do fí' e ningíng[~] Tú[^] Simón fí' dsí[~] sigui[~] quiá[~] e 'náu[~] do, joba[~] cacuó[~] biñ[~] do fí' lajo. **17** Jogui i dseam[~] i jmóo[~] i e jn[~] do, lalab cajming[~]r[~] Tú[^] Simón jo cajíñ[~]:

—¿Su o[~] dsea` quiá[~] i dseañu[~] i ni[~] nabí[~] 'ná[~]?

Joba[~] cañíi[~] Tú[^] Simón quiá[~] i dseam[~] do jo casí[~]reiñ[~]:
—U~, o[~] i jnea~.

18 Jó co[~] ie[~] jo eáam[~] güíi[~], joba[~] jaléng[~] dsea` lléeng[~] i jmóo[~] ta[~] sináu[~] quiá[~] i jmíseá Caifás do cóo[~]gui jaléng[~] i née[~] ni[~] guá[~] quiá[~] dsea` Israel nínicajíl[~] jí[~] e sigui[~] do, jo fí' dob neáaiñ[~] jmiguiáiñ[~] ca[~] jí[~]. Jó fí' dob caje[~] Tú[^] Simón e jmiguiáiñ[~] cóoíñ[~] do cajo.

Mí[~] caguiéng[~] Jesús fí' quini[~] fii[~] jmíseá

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Jó lajee[~] e teáang[~] i dsea` i jmiguiáng[~] e fí' sigui[~] do, joba[~] dob iuung[~] Jesús cóo[~]gui i fii[~] jmíseá do e fí' dsí[~] sináu[~] do. Jó lajee[~] jo i fii[~] jmíseá do canaaín[~] jming[~]r[~] Jesús uií[~] quiá[~] dsea` quiáiñ[~] do cóo[~]gui jaléng[~] e nica'e'r[~] jaléng[~] i dsea` i cajo.

20 Joba[~] lalab cañíi[~] Jesús quiá[~] i dsea` do jo casí[~]reiñ[~]:

—Jnea~ nica'ée[~] e jaléng[~] dsea` fí' jee[~] dsea` ffim[~]; jogui contóom[~] nica'ée[~]ere fí' dsí[~] sináu[~] guá[~] jí[~] osi fí' guá[~] fé[~] quiá[~] dsea` góonaal

dsea` Israel e si[~] fí' Jerusalén e fí' lí[~] seáiñ[~] e laco[~] jmífeíñ[~] Fidié[~]; jo ja[~] mí[~] caguiá[~]a jalé[~] e júu[~] jo fa[~] cóo[~] lf[~] ja[~] lí[~] nú[~] dsea`.

21 Joba[~], ejialí[~] jnea~ jming[~]r[~] e jo[~] Co[~] cuóom[~] güijming[~] jaléng[~] i dsea` i nicanúu[~] jalé[~] júu[~] quié[~]e e nicaguiá[~]a do, joba[~] fí'bing[~] i njimeá[~] 'nú[~] júu[~] e[~] jalé[~] e nicaffí[~]ire do. Co[~] niñib[~] jaléng[~] i dsea` fí' jalé[~] e júu[~] e nicafá[~]a do.

22 Jó mi[~] tí[~] lí[~] cañíi[~] Jesús quiá[~] i fii[~] jmíseá do e júu[~] jo, joba[~] jaang[~] i dsea` i née[~] ni[~] guá[~] quiá[~] dsea` Israel do cajnéer[~] moni[~] Jesús, jo mifíng[~] casí[~]r[~] dsea` do jo cajíñ[~]:

—¿Su lanab ngíi[~] quiá[~] i fii[~] jmíseá na?

23 Joba[~] cañíi[~]t[~]u Jesús quiá[~] i dsea` do jo casí[~]reiñ[~]:

—Song gab[~] líí[~] e júu[~] e nicafá[~]a na, joba[~] iin[~]n jmée[~] júu[~] jialí[~] e líí[~] lajo e nicafá[~]a na; jogui song guiáb-lajíi[~] e júu[~] e nicafá[~]a na, joba[~] ejialí[~] caba[~] monii[~]?

24 Jó mi[~] cangf[~] jo, i fii[~] jmíseá Anás do caguiéin[~] Jesús e 'núung[~] dsea` do fí' quini[~] i fii[~] jmíseá rúiñ[~] i sii[~] Caifás do.

Mí[~] cajíng[~]t[~]u Tú[^] Simón e ja[~] cuíñ[~] Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

25 Jó lajee[~] jo, dobi sing[~] Tú[^] Simón e jmiguiáiñ[~] fí' 'nú[~] jí[~] e fí' sigui[~] do, jo cóo[~] cajming[~]r[~] i dsea` teáang[~] do ír[~] jo cajíñ[~]:

—¿Su o[~] quím[~]bi 'ná[~] jee[~] dsea` quiá[~] i dseañu[~] i iuung[~] do?

Joba[~] cañíi[~] Tú[^] Simón quiáiñ[~] do jo casí[~]reiñ[~]:

—U~, o[~] i jnea~.

26 Jó mi[~] cangf[~] jo, jaang[~]gui dsea` lléeng[~] quiá[~] i jmíseá laniing[~]

do i líng' ee~ i dseañu~ i caquiá'~
Tú~ Simón logua~ do, jo dsea` í~
cajmingír~ Tú~ Simón lala jo cajín~:

—¿Su o' nù~ bi~ i camán~n mí~
cangoséng~naa! i Jesús na e fí~ dsíi~
iá~ do?

²⁷ Jogui calé~ catú~ cajíng~ Tú~
Simón e o' dsea` í~ líni~, joba` dsíi~
mí~ cangf~ lajo mifíng~ caqui~ jaang~
tuidsée~ jóng.

Mí~ cangojgeáaiñ~ Jesús fí~ quini~ dseata~ Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Jo mí~ cangf~ jo, caguíim~bre
Jesús fí~ quiá~ i jmídsea` Caifás do,
jo cangojgeáaiñ~ dsea` do fí~ quini~
jaang~ dseata~ romano i sii~ Pilato. Jo
dsuco~ ie~ jo nijaquiéeng~ njneáb~,
jogui guati'ló~ jmiib~ cajo, joba` ja~
cangotáang~ i dsea` Israel do fí~ dsíi~
e 'núff~ do, co~ faco~ mí~ cajmér~
lajo, joba` ja~ jmitir~ jóng lajíi~ júu~
qui~ ta~ quiá~r~ quiá~r~ lajíi~ e qui~
tíiñ~ e jmór~ mí~ tí~ jmíi~ Pascua;
jo co~ ja~ cangotáang~ guir fí~ dsíi~
jo, joba` cuóom~ dó'r~ e jmiñi~ e
siliing~ e gó'r~ ie~ jmíi~ jo. ²⁹ Jo mí~
tí~ lí~ cangá~ dseata~ Pilato e nítée~
dsea` Jesús, joba` cagüílfir~ jo casí~r~
jaléng~ i dsea` do lala:

—¿E~ dsee~ e cuó'l'na! i dseañu~
na?

³⁰ Joba` cañíi~ dsea` Israel quiá~ i~
dseata~ Pilato do jo casí~rein~:

—Fa~ ji~gui i dseañu~ la ja~ jmóor~
ta~ 'léé~ jee~ jaléng~ dsea~, joba` ja~
jáang~naa're jóng fí~ quini~ faco~
lajo.

³¹ Joba` lalab cañíi~ dseata~ Pilato
quiá~ i dsea` Israel do jo cajín~:

—Tee~ 'nú~ yaang~na! i dseañu~
gó'o'na! na jo quidsi~na! í~ quiá~r~

yaang~na! lí~ lacu'gui la qui~
tíiñ~na! có'o~ júu~ qui~ ta~ quií~na!,
'nú~ dsea` líng~na! dsea` Israel.

Jo mí~ canúu~ i dsea` Israel do e
júu~ jo, joba` lalab cajín~:

—Dsu~ jnea~, dsea` líi~naa! dsea`
Israel, ja~ sea` fí~ qui~naa! quiá~ dsea`
romano e nicuóó~naa! iihuúí~ lí~
doñi~ ii~ dsea` cartí~ nijúuiñ~.

³² Jo job caliti~ lajíi~ júu~ e cajíng~
Jesús lamí~ jéeng~gui quiá~ jial
líi~ 'mó~ e nitíiñ~. ³³ Jo mí~ cangf~ jo,
ca'fíb~tu~ dseata~ Pilato fí~ dsíi~ 'núff~
quiá~r~, jo cató'r~ Jesús fí~ lí~ quidsir~
í~, jo cajmingír~ dsea` do jo cajín~:

—¿Su 'nub~ i líng~ dseata~ dsea`
fén~ i quie~ nífi~ quiá~ dsea` Israel?

³⁴ Joba` cañíi~ Jesús quiáin~ do jo
casí~r~ dsea` do:

—¿Su uó~ba! iin~ níi~ e jmingfí~
jnea~ na, ofa~ lí~ canáu~ e fí~ dsea`
jiém~ é?

³⁵ Joba` lalab cañíi~ dseata~ Pilato
quiá~ Jesús jo casí~r~ dsea` do:

—Ja~ dsea` Israel líng~ jnea~ la.
Co~ jaléng~ dsea` gó~ dsea` Israel
coliing~gui có'o~ jaléng~ fíi~ jmídsea`
quií~na!, dsea` í~bing~ i nícajáng~
'nú~ fí~ quini~ la lana. Jogui 'nú~, ¿e~
dsee~ sea` qui~r~ quiá~ e 'núing~ dsea`
'nú~?

³⁶ Joba` lalab cañíi~tu~ Jesús quiá~ i~
dseata~ do jo cajín~:

—Ja~ si~íng~ jnea~ e niquiú~ ta~
laco'gui qui~r~ ta~ jaang~ dsea` jmigú~
fí~ la, co~ faco~ lajo, joba` seem~ dsea`
quié~ e i níjmeáan~n ta~ e laco` ja~
nijáng~ dsea` jnea~ fí~ quini~ dsea`
gó'o~ dsea` Israel faco~ lajo. Co~ lí~
laco~ fá~a na, e ja~ si~íñ~n e niquiú~ ta~
laco` jaang~ dsea` jmigú~.

³⁷ Joba` cañíi~tu~ dseata~ Pilato
quiá~ Jesús jo casí~r~ dsea` do:

—Jo 'nub` dsea` lin` dseata` dsea` féng` i quié` nif` quiá` dsea` Israel liya.

Joba` cañí`tu Jesús quiá` i dseata` do jo casí`reiñ`:

—Lajob lí` lf` laco`gui nicafée`na, e jneab` i dseata` dsea` féng` f`. Co` jnea` cagá`a ff` jmigüí` la mi` cangáan`n e laco` niguiaa` jalé` júu` já`. Jo jaléng` dsea` i já` líng` e júu` jo, joba` dsea` quié`baa líiñ`, co` náu`bre jalé` júu` quié`e.

³⁸ Jo mi` canúu` dseata` Pilato lajíl` júu` quiá` Jesús, joba` cajmingí`r` dsea` do lala jo cajíñ`:

—Jo ejnang` e júu` já` do?

Mi` cahuí` ta` e nijúung` Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Jo mi` cangf` e cajmingí` dseata` Pilato e júu` jo, joba` cagüí`fib`tur calé` catú` ff` lf` teáang` i dsea` Israel do e laco` nisfng`tur cóoiñ` do calé` catú`, joba` lalab casí`r` i dsea` do:

—Jíl` coo` dsee` ja` niguié` jnea` e nica'ee` i dseañu` la. ³⁹ Jo co` ná` qui` tñing`na` e laan` jaang` dsea` góo`na` i sijnfng` lajee` mi` tñ` jmi` qui`na` e catf lana e sii` Pascua, joba` jmingí`i` ná` lana, èsu iing`na` e nilaan` i dseata` dsea` féng` qui`na` i sing` la?

⁴⁰ Jo mi` canúu` jaléng` dsea` Israel i teáang` do ie` jo e júu` quiá` i dseata` Pilato do, joba` lajiim`bre canaaain` ta`r` mí`r` jo fé`r`:

—iJa` laan` i dseata` na! Jo ileaang` Barrabás!

Jo i Barrabás i éeiñ` do sijnfñiñ` do dsu` uíl` e jmóor` ta` ní` níing` dseata`.

19 Jo mi` canúu` dseata` Pilato lajíl` júu` e casí`dsea` ír` do, joba` caquiú`r` ta` e nisám` i llee` quiá`r` do Jesús e laco` nibóong`neiñ` do cóo`l`oo`jó`r` lí`nii`² Jo mi` cangf` jo, i llee` do cajmér` coo` lf` corona cóo`l` layaang` tóo` , jo e job catá`r` fi` mogui` Jesús, jogui cajlíiñ` dsea` do cóo`l` coo` `mi` niung` e lí` laco` e quié` dsea` niing` i quiú`ta`³ Jo mi` cangf` jo, cangoquiéeiñ` fi` quiá`l`i` sing` dsea` do, jo lalab canaaín` lóøiñ` dsea` do jo sfr` lala:

—iGüiliseem` huóø` , dseata` dsea` féng` quiá` dsea` Israel!

Jo lajee` jo jnóor` fi` moni` dsea` do.

⁴ Jo mi` tñ` lf` cagüí`ff`tu dseata` Pilato e fi` lf` teáang` i dsea` Israel do, joba` lalab casí`reiñ` do jo cajíñ`:

—E laba` ffi`i` ná` , e lab nisín`n i dseañu` la ffi` quiní`na` e laco` niliñ`na` e jíl` coo` dsee` ja` mi` cadsé`e quiá`r` , co` lajib` nicajmingí`ire.

⁵ Jo lajee` job cagüí`ff` Jesús e ni`iñ` e lí` corona e lí` cóo`l` yaang` tóo` do fi` moguir` , jogui jlfíiñ` e `mi` niung` huíng` do. Jo lajee` nising` Jesús fi` quini` i dsea` do, lalab cajíng` dseata` Pilato e sfr` jaléng` i dsea` teáang` do ie` jo:

—iLab nising` i dseañu` la fi` quiní`na` náng!

⁶ Jo mi` tñ` lf` cangá` jaléng` ffi` jmidseata` quiá` dsea` Israel cóo`gui jaléng` dsea` i née` ni` guá` quiá`r` e nising` Jesús do, joba` lalab canaaín` aíñ` i dseata` do jo fé`r`:

—iFi` dse` crúu` teáang` i dseata` na!

Joba' cañíi` dseata~ Pilato quiá!~ i
dsea` teáang~ do ie~ jo, jo casí!~ reiñ!:—
Tee~ba're, jo yaam`ba'
güiteáang`na're fí` dse! crúu~,
co' jnea~ ja` mí' cadsé! e jíi!~
coq` dsee~ quiá!~ quiá!~ lajíi!~ e
nicajmingfi!~ire.

⁷ Jo dsu! lalab cañíi` i dsea` Israel
i teáang~ do ie~ jo quiá!~ dseata~
Pilato jo casí!~ dseata` do:

—Seab` coq` jíu~ quiá!~ ta~ quí~
jnea!, dsea` líi` ii! dsea` Israel, jo
lalab líi!: Song jaang` dsea` fél'r` e
røøb` cööin` cöö!~ Fidiée~, joba'
'në~ nijúum~bre jóng. Jo lajob líi`
cöö!~ i dsea` na, joba` dseáng!~ 'në~
nijúum~bre.

⁸ Joba` mi~ tí` lí~ canúu~ dseata~
Pilato e jíu~ jo, eáang`gui caföiñ!~
jóng. ⁹ Jo ca'ib`tur e fí` lí~ quiú!~
ta~ do coliing` cöö!~ Jesús, jo fí` job
cajming!~r` dsea` do jo cajíñ!~:

—¿Jie~ fí` lí~ níi!~ 'në?

Joba` dsu! Jesús jíi!~ coq` ja` e cañíir`
quiá!~ dseata` do. ¹⁰ Joba` cañíi`tu
dseata` Pilato jo casí!~r` Jesús jo
cajíñ!~:

—¿Su ja` iin!~ ngiil` jíi!~ coo` quié!~e
jóng? ¿Su ja` níi` 'në` e cuóom` nifíi`i
dsea` quié!~e e niteáiñ!~'në` fí` dse!
crúu~, jogui cuóom`bi cajo e nifíi`ire
e nileáiñ!~'në` faco! lajo?

¹¹ Joba` lalab cañíi` Jesús quiá!~ i
dseata` do jo casí!~r` dseata` do:

—Jíi!~ coo` bñ` ja` sea` quíi!~ e
niquiá!~ ta~ quié!~e faco! ja` Fidiée~
nicacuø!r` 'në` e catíñ!~ lajo; joba'
i dsea` i cajáng` jnea~ fí` jaguoo!,
eáang`guib røøiñ!~dsee` laco`gui 'në.

¹² Jo job mi~ canaang` dseata~
Pilato e 'nó!r` jial nileáiñ!~ Jesús, jo
dsu! mi~ calilíi!~ i dsea` Israel do e jo,

joba` canaaiñ` ta!`guir míi!~ jo sñ!r`
dsea` do lala:

—Song nilaan!~ i dsea` na, joba` líi`
lafa! 'nì!~ máam`ba` jóng i dseata~
dsea` féng!~ i guiing` fí` Roma, co! líi`
doñi` ii!~ dsea` i jíng!~ e líiñ!~ jaang`
dseata` dsea` féng!, joba` líi` lafa` e
'nì!~ níim`bre i dseata` i guiing` fí`
Roma do.

¹³ Jo mi~ tí` lí~ canúu~ dseata~
Pilato e cajíng!~ i dsea` Israel do
lajo, joba` caquiú!` ta~ e niguím`biñ!
do Jesús jo nidsjíeñ` dsea` do
dseáng!~ lí~ quidsi` dseata` Pilato í!
quiá!~ dsea` fí` coq` lí~ sii` Gabata, jo
cöö!~ jmií` hebreo guóng` Guiá!~ fí`
lí~ Sinií!~ Cuu!. ¹⁴ Jo ie~ jo dseáng!~
guati!ló!~ jmií` Pascua quiá!~ dsea`
Israel, jo né!~ guieñíb!~ ningóo` mi~
cajíng!~ dseata` Pilato e casí!~r` i
dsea` Israel do:

—iLab sing!~ i dseata` dsea` féng!~ i
quie` nifí` quíi`na!

¹⁵ Jo dsu! jaléng!~ i dsea` do
canaaiñ` ta!`tur míi!~ jo fél'r`:

—iGüijíung` i dseañ!~ na fí` dse!
crúu`!

Joba` cajming!~ dseata` Pilato
jaléng!~ i dsea` do jo casí!~reíñ!:

—¿Su jneab` catíñ!~n nijngán!~n
jaang` dseata` dsea` féng!~ i quié` nifí`
quíi`na`?

Joba` cañíi` jaléng` fii~ jmidsea` i
teáang~ do ie~ jo, jo casí!~r` i dseata`
do lala:

—iDseáng!~ jíi!~ dseata` dsea`
féng!~ i guiing` fí` Roma, jíi!~ dseata`
fí`bing` i seeng` qui`naa!

¹⁶ Joba` dseata` Pilato cajám`bre
Jesús fí` quini` jaléng!~ i dsea` do ie~
jo, jo i dsea` do cangojéem`bre Jesús
fí` lí~ nitáng` dseata` do fí` dse!` crúu`.

Mí~ catáng~ Jesús fí~ dse~ crúu~

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Joba' ca'lúøom̄ i dsea` do jéeiñ` Jesús, jo 'niab' dsea` do dsiiñ` crúu` quiá'r` cangór` fí~ coq` li~ sii` Cuo` Mogui` 'Lii` e sii`bi Gólgota cój` jmíi` hebreo e fél` dsea` Israel. **18** Jo mí~ caguilíñ` fí~ jo, joba' fí~ job cateáaiñ` dsea` do fí~ dse~ crúu~, jo jaang`gui dsea` taang` la cataang` cáaiñ` fí~ dse~ crúu~ cajo. **19** Jo ie~ jo i dseata` Pilato do caquiú'r` ta~ e nitó` fí~ yú` gui~ crúu~ quiá` Jesús e júu` la: "Jesús i seeng` fí~ Nazaret, dseata` dsea` féng` quiá` dsea` Israel." **20** Jo e jo cató` cój` 'níf` fíng` jmíi`, jmíi` latín cój` jmíi` hebreo jogui jmíi` griego. Jo fíim` dsea` Israel ca'fr` e júu` jo ie~ jo, co` e fí~ li~ catáng` Jesús do ja` huíi` eáang` laco` la néé` fíi` Jerusalén. **21** Jo dsu` mí~ cangá` fíi` jmidsea` quiá` dsea` Israel lajíi` júu` e too` fí~ yú` crúu~ quiá` Jesús, joba` lab casí`r` i dseata` Pilato do jo cajíñ`:

—Guí~gui ja` nitó` e júu` na, jo güütó` lala: "Lab i jmigóo` e líiñ` dseata` dsea` féng` quiá` dsea` Israel."

22 Jo mí~ canúu` dseata` Pilato e júu` jo, joba` lab casí`r` quiá` i dsea` do jo casí`reiní`:

—Lajíi` e júu` e nicaquiú` u ta~ e nicató` na, dseáng` lanab nijé`.

23 Jo mí~ ti` li~ cangf` e cateáang` i 'lée` do Jesús fí~ dse~ crúu~, joba` casitíñ` si` dsea` do jo cajmée` guiée` lajee` quiúuiñ` la'ó` líiñ` 'lée`, jmacó` e 'mi` do quiá`r` lajaang` lajaaiñ`. Jo dsu` e si` Jesús e coo`gui do, 'mi` contøom` líi` jo ja`

si'mi` cajo. **24** Jo lajee` jo i 'lée` do canaaín` síiñ` la'ó` yaaiñ` lala:

—Ja` guiing` nisiing`naa! e 'mi` na, jo macó`oo` ne~ duu! i` nilí` nicóó`.

Jo cój` e nab calítí` jíi` laco` la fél` fí` ni` ji` quiá` Fidié` e cajme` dsea` malii`gui eáang` li` fél` lala: "Cajmée` dsea` guíee` jalé` sif`i, jogui cacóor` quiá` i` nilí` e sif`i e contøong` do." Jo lajob dseáng` cajmée` i 'lée` do cój` si` Jesú.

25 Jo lajee` e táang` Jesús fí~ dse~ crúu~, dob teáang` quiúung` dseamf` e tii` laco` si` e crúu` do; jo jaaiñ` do líing` niquiá` Jesús, jogui jaang`gui rúng` dsea` ngáang` cój` niquiá`r`, jogui jaang`gui i sii` Yá` i líing` dseamf` quiá` jaang` dseanu` i sii` Cleofas, jo jaang`gui i sii` Yá` i seeng` fí~ Magdala. **26** Jo lajee` job cangáng` Jesús niquiá`r`, jo cáang` i niquiá`r` do sing` jaang` dsea` quiá` Jesús i eáang` 'neáaiñ`, jo lajee` jo lab casí`r` Jesús i niquiá`r` do e eeiñ` i dsea` quiá`r` i iiñ` eáang` do jo cajíñ`:

—Janúi`, dseamf` nab sing` i líing` laco` joo` do.

27 Jo mí~ cangf` e jíñ` e jo, joba` casí`r` i dsea` i iiñ` eáang` do lala:

—Nab sing` i líing` laco` niquií`.

Joba` mí~ cajíng` Jesús lajo, i dsea` i iiñ` eáang` do ca'ím`bre niquiá` dsea` do e líiñ` do lacó` dsea` sinúu` quiá`r`.

Mí~ cajúng` Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Jo mí`míng`guijiú lajo, jo co` niñib` Jesús e nicaatób` jalé` ta` quiá`r`, jogui e laco` nilití` jíi` laco` fél` fí` ni` ji` quiá` Fidié` e cajme`

dsea` malif~gui eáang', joba' cajín~
lala:

—Dsíng~ jmijmiin~.

²⁹ Jo ie~ jo nisi' coo` dsuu~ e røøng`
a~ jmí~ mñ~ huiing` jö~ e nijí~, joba'
cayé~ dsea` e jmí~ mñ~ huiing` jö~
do coó~ coo` joo~, jo casiguír` ff` coo`
yú~ sii~, jo coó~ e job calúuin` ff`
mo'oo~ Jesús. ³⁰ Jo cayuß~ Jesús e
jmí~ mñ~ huiing` jö~ ji~ do. Jo mi~
cangf~ jo, joba' cajín~:

—Nab nicató~ lajíi~ ta~ cagá~ a.

Jo co' cató~ e café~ e júu~ jo,
jo cajgiéer~ moguir~ jo miffing`
cajum~ bre jóng.

Mi~ ca'iá~ jaang~ 'lée~ ñisuß~ ff` mo'uóó~ Jesús

³¹ Jo 'ñia~ ie~ jmí~ e cajúng~ Jesús
do, líi~ e guati'ló~ jmí~ Pascua quiá~
dsea` Israel, jo co' ja~ qui~ tñig` i~ dsea`
f~ fa' e seáang~ 'líf~ quiá~ ff` dse~
crúu~ lajee~ e jmí~ jo, co~ dseáng~
jmí~ e laniim~ quiá~ ie~ jo, joba'
cami~ dsea` Israel ff` i~ dseata~ Pilato
do e nícuóñ~ do ff` e níjér~ tii~ i~ dsea`
taang~ dse~ crúu~ do e laco~ níjuíñ~
do jminá~ gui, jo lajoba' cuóøng~ e
nijgiáaiñ~ do e ff` lí~ taaiñ~ do. ³² Joba'
cangfim~ i~ 'lée~ do ff` e nidsiliñ~ e
nijér~ tii~ i~ dsea` gaang~ i~ taang~
dse~ crúu~ do; jogui lajob cajmér~,
cajé~ bre tii~ i~ dsea` la'uui~ i~ táang~ dse~
crúu~ cáang~ Jesús do; jo mñ~ cangf~ jo,
lajob cajmér~ quiá~ i~ dsea` jaang~ gui
do i~ táang~ dse~ crúu~ cajo ca'~ dse~
crúu~ lí~ táang~ Jesús. ³³ Jo mi~
caguilíng~ i~ 'lée~ do ff` lí~ táang~ Jesús
ff` dse~ crúu~, joba' calilí~ r~ e ni'líim~
dsea` do, joba' jo~ e cajmeáiñ~ dsea` do
fa' cajé~ guir~ tiiñ~.

³⁴ Jo nañí~ fa' e calilí~ i~ 'lée~ do
e ni'líim~ Jesús, dsu~ jaang~ lajee~

la'ó~ ír` ca'iár` ñisuß~ ff` dse~ mo'uóó~
dsea` do, jo ladsífi~ lanab catuú~
jmíi~ coo` gui jmi~ Øoiñ~. ³⁵ Jo i~ dsea`
i~ fél~ e júu~ la, dseáng~ e já~ ba' e
cangár~ laco~ calf~, joba' dseáng~
jáb~ júu~ e fél~ do e laco~ jaléng~
'nú~ jáb~ nilíing~ na' dseáng~ laco~
calf~. ³⁶ Jo cangojée~ jalé~ e la e lí~
laco~ caliti~ lajíi~ júu~ quiá~ Fidié~
e fél~ ff` ni~ ji~ quiá~ r~ e cajme~ dsea`
malif~ gui eáang~ lí~ fél~ lala: "Jíi~
coo` móó~ teáaiñ~ ja~ nijé~." ³⁷ Jogui
fél~ bigui cajo lala e ff` ni~ ji~ jo:
"Nimáam~ baa! i~ dsea` i~ liing~ ee`
ca'íá~ dsea` quiá~."

Mi~ ca'áng~ Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Jo mi~ cangf~ e ca'iéng~ Jesús
ñisuß~, joba' ie~ jo cangó~ jaang~
dseañu~ i~ sií~ Sé~ i~ niseeng~ ff`
coo` ff` e sii~ Arimatea, jo cangór~
cangomfí~ r~ dseata~ Pilato ff` e
nidsijgiáaiñ~ Jesús ff` lí~ táang~ dsea`
do ff` dse~ crúu~ jo nidsijéeng~ neiñ~
ff` lí~ ni'áiñ~. Jo i~ Sé~ do nilítiñ~
jaang~ dsea` quiá~ Jesús, dsu~ jíi~
la nír~ 'ñia~'bre, co~ 'góm~'bre
jaléng~ dsea` Israel fing song
caliñiñ~ do e nilítiñ~ lajo. Jo
cacuob~ dseata~ Pilato ff` lajo, jo
cangób~ Sé~ e cangojíáaiñ~ Jesús
ff` lí~ táang~ dsea` do ff` dse~ crúu~,
jo miffing~ cangojéeñ~ dsea` do ff`
lí~ ca'ám~ biñ!. ³⁹ Jo jaang~ gui i~ sií~
Nicodemo cangór~ cajo coliing~
coo~ i~ Sé~ do ff` lí~ sing~ crúu~ ff`
lí~ táang~ Jesús. Jo i~ Nicodemo do
quier~ jié~ ja~ guigui~ kiil~ e jmeafí~
jlo~ e sicáng~ coo~ tñiing~ mñí~,
coo~ e sii~ mirra jogui coo~ gui e sii~
áloe. Jo i~ Nicodemo la, íb~ i~ cangó~
cangosiing~ coo~ Jesús coo~ néé~ e

canuū. ⁴⁰ Jo lajob i Sé^ do cóo^~gui Nicodemo cajgiáam^~bre Jesús fí dse^~ crúu^, jo misfing^ canaaíñ^ súuiñ^ dsea^~ do jalé^ e jmeafif^ do jo caquíng^~neiñ^ cóo^~ coq^~ 'mi^~ té^ e siyá^~ e jmi^~ jmeafif^ do, co^~ lajob quí^~ tñing^ jaléng^~ dsea^~ Israel e jmóor^ cóo^~ jaléng^~ lñi^~ quiá^r^ mi^~ ni^~áang^~neiñ^. ⁴¹ Jo e fí^ li^~ cateáaiñ^ Jesús fí^ dse^~ crúu^, fí^ job nilíí^ coq^~ dsíí^ iá^, jo e fí^ jo nisea^~ coo^~ too^~ ée^~ e 'mi^~ li^~ jíi^~ jaang^~ ja^~ ii^~ mi^~ ca'áng^. ⁴² Jo e fí^ dsíí^ e too^~ ée^~ do cangojéeiñ^ Jesús e ni^~áin^, dsuco^~ quiáb^~ li^~ nilíí^ e too^~ ée^~ do, jogui co^~ nijaquiéem^~ cajo e jmi^~ e jmi^~íng^~ dsea^~ Israel.

Mi^~ cají^~tu Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

20 Jo la'uui^~ jmi^~ quiá^~ e semaan^~ mi^~ cangf^ e jmi^~ do, e ee^~bi^~ eáang^~ lajee^~ ná^~gui e nijneá^, cangó^~ Yá^~ i seeng^~ fí^ Magdala fí^ li^~ caláng^~ Jesús; jo mi^~ caguiér^~ fí^~ jo, joba^~ cangár^~ e nisijéb^~ e cuu^~ e cajlíí^~ e fí^ oo^~ too^~ e li^~ ca'áng^~ dsea^~ do. ² Jo mi^~ ti^~ li^~ calilí^r^ e jo^~ seeng^~ Jesús e fí^ dsíí^~ tó^~ ée^~ do, joba^~ caquim^~tur güi^~íí^~ e fí^ li^~ guiiing^~ Tú^~ Simón coliing^~gui cóo^~ i dsea^~ quiá^~ Jesús i^~ neáaiñ^~ eáang^~ do. Joba^~ lalab cajíng^~ i^~ Yá^~ i seeng^~ fí^ Magdala do mi^~ caguiéiñ^~ jo casí^~reiñ^:

—Ninicaguíim^~ dsea^~ Fíi^~naa^~ e fí^ li^~ ca'áiñ^~ do, jo ja^~ ne^~naa^~ jíe^~ fí^ li^~ nicangojéeiñ^.

³ Jo mi^~ canúu^~ Tú^~ Simón cóo^~gui i^~ dsea^~ rúiñ^~ i^~ jaang^~gui do lajíí^~ júu^~ e quiée^~ i^~ Yá^~ i seeng^~ fí^ Magdala, joba^~ dsifib^~ ca'uøøiñ^~ e cangoliíñ^~ lajminá^~ e fí^ li^~ ca'áng^~

Jesús do. ⁴ Jo lají^~ huáam^~bre ngolíñ^~ cuíi^~r, lifa^~ i^~ jaang^~gui do jminá^~gui cangór^~ laco^~ Tú^~ Simón, joba^~ jéeng^~guibre caguiér^~ e fí^ li^~ caláng^~ Jesús do. ⁵ Jo mi^~ caguiér^~ fí^~ jo, dsifib^~ catúuiñ^~ jo cajóor^~ fí^~ dsíí^~ e too^~ ée^~ do, jo cangár^~ e 'mi^~ e cabeang^~ dsea^~ do e laco^~ milífib^~ née^~, jo lifa^~ ja^~ ca'ír^~ e fí^~ dsíí^~ too^~ ée^~ do. ⁶ Jo jiuh^~ cøøng^~ lajo caguié^~ Tú^~ Simón, jo condséeb^~ ca'ír^~ e fí^~ dsíí^~ tó^~ ée^~ do mi^~ caguiér^~, joba^~ cangá^~bre e 'mi^~ e cabeang^~ dsea^~ do cajo e laco^~ milífib^~ née^~; ⁷ jogui cangá^~bir cajo e dob róq^~ e 'mi^~ e calí^~ing^~ ta^~ e quiá^~ cabé^~ mogui^~ dsea^~ do, jo cangár^~ e ja^~ róq^~ ca^~ laco^~ róq^~ e 'mi^~ e cabeang^~ dsea^~ do, jo ti^~ doguijiuh^~ róq^~ e sibéeng^~ ca^~ laco^~ róq^~ e jo. ⁸ Jo mi^~ cangf^~ jo, ca^~ i^~ dsea^~ i^~ jaang^~gui do i^~ caguié^~ la'uui^~ e fí^~ too^~ ée^~ do, joba^~ cangá^~bre jalé^~ e calf^~ e fí^~ dsíí^~ tó^~ ée^~ do, jo dseáng^~ jáb^~ calíiñ^~. ⁹ Jo dsu^~ i^~ dsea^~ gág^~ do dseáng^~ ja^~ mi^~ cangám^~bir laco^~ la fé^~ fí^~ ni^~ jí^~ quiá^~ Fidiée^~ e cajme^~ dsea^~ malíi^~gui eáang^~ li^~ fé^~ e dseáng^~ si^~í^~ba^~ e nijí^~tu^~ Jesús. ¹⁰ Jo mi^~ cangf^~ jo, caquim^~tu^~ i^~ dsea^~ quiá^~ Jesús i^~ gág^~ do fí^~ quiá^~r^.

Mi^~ cajmijnéeng^~ 'nia^~' Jesús fí^~ quini^~ Yá^~ i^~ seeng^~ fí^~ Magdala

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Jo mi^~ caguié^~tu^~ Yá^~ e fí^~ li^~ caláng^~ Jesús, joba^~ dob cajer^~ qui'r^~ fí^~ caluu^~ e too^~ ée^~ do. Jo lajee^~ siñ^~ qui'r^~ dob catúuiñ^~ e laco^~ nijóor^~ e fí^~ dsíí^~ tó^~ ée^~ do, ¹² joba^~ cangár^~ e neáang^~ gág^~ ángeles i^~ qui^~ 'mi^~ té^~ e fí^~ dsíí^~ tó^~ ée^~ do, jo jaaiñ^~ do guiiñ^~ li^~ catiroo^~ mogui^~

Jesús jogui jaaíñ' do guiiñ' ff' lí~ cané~ tif' dsea` do. ¹³ Jo i ángeles do cajming'r~ i dseamf do jo casf' reiñ':

—Janú~, dseamf, ejiali' sin' qui'?

Joba' cañíi~ i dseamf do quiá~ i ángeles do jo casf' reiñ':

—Qui'~ i dsuço' ja' nii~ ii' ninicaguíng Fíi`i i ca'áang~ dsea` e ff' dsii' tó' na, jo ja' nii~ jie~ nicangojéeiñ` lana.

¹⁴ Jo jobi lico' nicató' e jíñ~ e jo mi' tí' lí~ cajing' 'ñia'r', jo cangáin~ Jesús e dob nising' dsea` do cáaiñ~, jo dsu' jíil~ ja' nír' e íb` dsea` do. ¹⁵ Joba' cajíng~ Jesús casf'r~ i dseamf do lala:

—Janú~, dseamf, ejiali' sin' qui'?

—I~ sin' 'nán~ lana?

Dsu' i dseamf do i' dsíir' e i dsea` i jmoo' í~ e dsii' ia' dob i sing' sifing' cóo'r~ do, joba' lalab casf'r~ dsea` do:

—Janú~, ée', song 'nub` nicaguuiñ~ i Fíi`i do, joba' iin~ jmée~ jnea~ júu~ jie~ ff' lí~ nicaguijéen're, joba' ff' job ni'nén~ nre.

¹⁶ Joba' cañíi~ Jesús quiá~ i dseamf do lala jo casf' reiñ':

—Yá~!

Joba' cajing' 'ñia' i Yá~ do jo cajíñ~ cóo'~ jmíi~ hebreo lala:

—iRabuni! —e guóng~ tifa'.

¹⁷ Joba' cañíi~ tu Jesús quiá~ i dseamf do jo casf' reiñ':

—Ja' güín~ jnea~, co' nabí ja' mi' cají~ tu rú~ naa' cóo'~ Tiquié~ e. Joba' ffi' i 'nú lana e niguon~ güijmée~ júu~ jaléng~ dsea` i nilíng~ laco' rún~ n e njimjíng~ tu rú~ naa' cóo'~ i líng~ Tiquié~ e jogui i'bí i líng~ Tiquíi~ na' cajo, jo íb` Fidié~ quié~ e jogui íb` Fidié~ quií~ na' cajo.

¹⁸ Jo mi' cangf jo, cangám~ i Yá~ i seeng` ff' Magdala do jo cangojmeál~ bre júu~ jaléng~ i dsea` quiá~ Jesús do e nicangám~ bre dsea` do jogui casf' bireiñ~ cajo jalé~ e júu~ e ca'íñ~ quiá~ dsea` do.

Mi' cajmijnéeng` 'ñia' Jesús ff' quini~ dsea` quiá'r~

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Jo mi' ca'í~ nüü~ 'ñia' ie~ jmíi~ jo, e jmíi~ la'üü~ quiá~ semaan~ do, jo ie~ jo ninicasittiíng' rúng~ i dsea` quiá~ Jesús do ff' coo' dsii' 'núü~ lí~ jni' røø, co' 'góm~ bre jaléng~ dsea` góor` dsea` Israel fíng song calílí~ f' e niseáng~ tu rúng~ i dsea` do calé~ catú~. Jo lajee~ neáang~ i dsea` do, job mi' tí' lí~ ca'í~ Jesús ff' jo, jo casíng~ 'ñia'r' guiá~ joo` e lí~ neáang~ i dsea` quiá'r~ do, jo lalab caféng~ neiñ~ do jo casf' reiñ~:

—iGüiliseem`ba' juguiú~ júu~ røø!

²⁰ Jo mi' cangf e cajíng~ Jesús e júu~ na, joba' canaaiñ~ el'r~ i dsea` quiá'r~ do ff' lí~ cacuú~ guotiir~ cóo'~ gui mo'uøø'. Joba' i dsea` quiá'r~ do eáam` calíiáang` dsíir` mi' cangáng~ tur i Fiir~ do. ²¹ Jo mi' cangf jo, lalab cajíng~ tu Jesús casf'r~ i dsea` quiá'r~ do:

—iGüiliseem`ba' juguiú~ júu~ røø!

Jo lí~ laco'~ gui Tiquíi~ ii' casíiñ~ jnea~ ff' jmigüí~ la, joba' lajob cajo jnea~ nisfín~ n'na' ff' jmigüí~ la.

²² Jo mi' cangf jo, cajíúur~ ff' lí~ neáang~ i dsea` quiá'r~ do jo casf' reiñ~:

—Íng~ na' Jmiguí~ quiá~ Fidié~.

²³ Jogi doñí~ ii~ dsea` i ni'líng~ na' dsee` quiá~, joba' ni'lím~ dsee` quiá~ i dsea` f'; jogui doñí~ ii~ dsea` i ja' ni'líng~ na' dsee` quiá~, joba' ja' ni'líng~ dsee` quiá~ i dsea` f' cajo.

Mi~ já~ calíng~ Mó~ e cají~'tu Jesús

24 Jo jaang` dsea` guitúung` quiá~` Jesús i sii` Mó~ dsea` suung~, íb` i ja~ seeng` ie~ lamí~ cajmijnéeng` 'nia~` Jesús jee~ i dsea` quiá~r~ do. **25** Jo mi~ cangí~ jo, lalab casí~ i dsea` caguiaang~ do Mó~ jo cají~`:

—Nicaneem~baa! Fíi`naa!.

Jo dsu! Mó~ lalab cañíir~ quiá~` i dsea` rúiñ~ do jo casí~reiñ!:

—Ja~ já~ nilfín~n e fó~na~ na song ja~ nimoo~o guóor~ lí~ caíá~ mí~ clavo, jogui song ja~ nijnúu~u niguóo~o lacaang~ lí~ sicuí~ quiá~r~, jogui song ja~ nigüí~i mo'uóor~ e lí~ caíá~ niis~u~.

26 Jo mi~ cangí~ jníá~ jmíi~ lajo, caseáng~'tu rúng~` i dsea` quiá~` Jesús do calé~ catú~ fí~ coó~ sináuh~ lí~ sijni~ røø, jo ie~ jo quíim~` Mó~ ccoó~` i dsea` rúiñ~ caguiaang~gui do. Jo lajee~ job caí~'tu Jesús fí~ dsíi~ sináuh~ e lí~ neáaiñ~ do jo casíng~'tu 'nia~r~ quiá~` joo~, jo lalab caféng~'tureiñ~ do jo cají~`:

—iGüülideem`ba! juguiá~ júu~ røø!

27 Jo mi~ cangí~ jo, lalab casí~` Jesús i Mó~ do jo cají~`:

—Jóø~ guóo~o, jogui jnúu~ niguóo~ lí~ sicuí~ quié~e la, jogui jnúu~ niguóo~ e lí~ sicuí~ mo'uøø~ la cajo. Ja~ jmoo~ e ja~ já~ líin~ jo já~ güüfin~ lana. iJnea~bi la!

28 Jo mi~ canúu~ Mó~ e jo, joba` cañíir~ quiá~` Jesús jo cají~`:

—iDseáng~` e já~` e 'nub` Fíi`i jogui 'nub` Fidiée~ quié~e cajo!

29 Joba` cañíi~'tu Jesús quiá~` Mó~ jo casí~r~ dsea` do jo cají~`:

—¿Su car` cañin~` jnea~, joguiba` já~` calíng~` e nicajíb`túu? Dsu` juguiá~gui quiá~` i dsea` i já~`

calíng~` e nicajíb`túu e jíi~` ja~ mi~ cangáam`bir jnea~.

E uiing~ e cajme~ Juan e ji~ la

30 Jo lajee~ cateáang~` Jesús fí~ jmigüí~` la, jmiguiub` jalé~` e lí~` e quíi~r~ jmíi~ cajmér~ fí~ quini~` jaléng~` dsea` guitúung` quiá~r~, jo dsu! jmiguiub` jalé~` e jo ja~ silíi~` e fí~ ni~` ji~` la. **31** Jo dsu! lajíi~` e silíi~` e fí~ ni~` ji~` la nicalf~` e lí~` laco` já~` nilfíng~` jaléng~` dsea` e dseáng~` Jesús líiñ~` i Dsea` Jmáang~` i nicá~` nífi~` quiá~` dsea` Israel jogui i líing~` i Jóø` Fidiée~` i camíng~` do, jo lajoba` jaléng~` dsea` i já~` nilfíng~` júu~ quiá~` dsea` do quí~` jmíi~` e niliseeiñ~` cöøng~` coo~` Fidiée~` lata~.

Mi~ cajmijnéeng` 'nia~` Jesús

fí~ lí~ se~` Galilea

21 Jo mi~ cangí~gui lajo, cajmijnéem`'nia~` Jesús calé~ catú~ fí~ quini~` guiáng~` i dsea` i la'ó~ quíng~` jee~ dsea` guitúung` quiá~r~ e fí~ 'ni~` coó~` guiéé` lí~ sii~ Tiberias e néé` lí~ se~` Galilea. **2** Jo i lab jaléng~` i dsea` i taang~` do ie~ jo: jaaiñ~` do siir` Tá~ Simón, jo jaang`gui i sii` Mó~ i sii`bi Dsea` Suung~ cajo, jo jaang`gui i sii` Natanael i seeng` fí~ coó~ fíi~` e sii` Caná e néé` lí~ se~` Galilea, jogui gáng~gui i líing~` joo` jaang` dseañu~` i sii` Zebedeo, jogui gáng~gui dsea` jiéng~` i quíng~` jee~ dsea` quiá~` Jesús. **3** Jo lajee~` job cajíng~` Tá~ Simón e sír` i dsea` rúiñ~` i siseáng~` e fí~ 'ni~` guiéé` do ie~ jo, jo cají~`:

—Nii~teáa ta~ sáng~` 'nú~.

Joba` cañíi~` i dsea` do quiá~` Tá~ Simón jo casí~`reiñ!:

—Li~baa! dsé~ee! ccoó~` 'nu~ cajo.

Joba' lajob cajmér', jo cangotáam'~bre ff' coq' dsíí' móo' jo cangolíñ' ff' lí~ ni'a' gui quiá'~ e jmií'~ do; jo ff' job canaaín` bír` 'máa' quiá'r~ e nisáiñ' 'ñu~, jo dsu' e uóø' jo dseáng'~ jíil` camfíng'~ 'ñu~ ja` ii` calf'r~. ⁴ Jo mi~ ningoo' nijneá` e uóø' jo, jo cajmijnéeng' 'ñia' Jesús ff' quiá'~ e guiée' do, jo dsu' mi~ cangáng` i dsea` quiá'r~ do ír, jíil` ja` calicuuiñ` dsea` do lajminá~. ⁵ Joba' cajming'~ Jesús i dsea` do jo cajíñ':

—Janú' siming', ja` mi' lí~na' 'ñu~, ejá' já'?

Joba' cañíñ` i dsea` quiá'r~ do jo cajíñ'~ casí'r~ dsea` do:

—U~, jíil` jaang` ja` ii` mi' cali'naa! ⁶ Joba' cañíñ'tu Jesús quiá'~ i dsea` quiá'r~ do jo cajíñ':

—Bíi'na' 'máa' quíi'na' ff' é' jmií` lí~ ff' dsée' laco' ngoo' e móo' quíi'na' na, jo mó'du' fa' ja` lí~na' 'ñu~.

Joba' lajob cajmée` i dsea` do, cabí'bre e 'máa' quiá'r~ do ff' dsíí' jmf; jo mi~ cangf' jo, i'leáam' 'ñu~ calf'r~ e jíil` o' ró'r' fa' ni'óng' guir e 'máa' do dsu' e ni'íi' teáang'~ 'ñu~. ⁷ Joba' i dsea` quiá'~ Jesús i iiñ~ eáang' do lalab casí'r~ Tá^ Simón jo cajíñ':

—iFíi'baa! i sing' dóo~!

Jo dsfí' mi~ calilí^ Tá^ Simón e Fii~bre i sing' do, joba' lajmináb~ caquií'r~ si'l'r~ e ca'uø'r' lajee' jmóor' ta~, jo ngf' jo canaaín` bár' jmií` e nidsér~ ff' lí~ sing' dsea` do, joba' lajob cajmér'. ⁸ Jo i dsea` caguliaang`gui i cíóo'~ Tá^ Simón do caguilíim'bre e ff' 'ni' jmií` do e teáain~ dsíí' móo' e óøin' e 'máa' do, co' siróøm' teáang'~ 'ñu~, jo huíim'jiu lí~ cangobíir' e

'máa' do laco'gui 'ni' guiée', co' tíib'jiu la cien metros. ⁹ Jo mi' tí' lí~ caquing' tur ff' uóø' quiú~, joba' cangár~ coq' lí~ ninicaji'~ dsea` jí~, jo e ff' ni~ jito' quiá'~ e jí~ do niráang` jaang` 'ñu~ cíóo'gui iñí~. ¹⁰ Jo lalab cajing'~ Jesús casí'r~ i dsea` quiá'r~ do:

—Cuøong~na' jaang` gáng` 'ñu~ i nicalí^na' na.

¹¹ Jo mi~ cajing'~ Jesús lajo, joba' cajgói~ Tá^ Simón ff' yú'~ e móo' do quiá'r~, jo ca'óøiñ' e 'máa' do dseáng' catí' ni~ tóo'~ 'ni' jmií~. Jo dseáng' eáam' ii` do, co' ciento cincuenta y tres 'ñu~ calf'r~ ie~ jo, jo jmang'~ i cíóom'~ cajo; jo dsu' cateáb~ e 'máa' do e ja` ca'gui` nañi' fa' fíim' i 'ñu~ do calf'r~. ¹² Jo mi~ calf~ e jo, lalab cajing'~ Jesús casí'r~ i dsea` quiá'r~ do:

—Nilíng~na' níquié'l'na' ii` ta'é`.

Jo jíil` jaang` i dsea` quiá'r~ do ja` teá' dsíír' fa' ee' níjming'~r~ dsea` do i~ dseáng' líng' dsea` do, co' ni~ bre e dsea` dob líng' Fíir'. ¹³ Jo mi~ cangf' jo, cangoquiéeng' Jesús ff' quini' i dsea` quiá'r~ do jo casá'r~ e iñí~ do jogui casaiñ'~ i 'ñu~ do cajo, jo canaaín` jmóor' guiée` jee~ i dsea` quiá'r~ do. Jo jalém'bre cagó'r~ ie~ jo.

¹⁴ Jo cíóo'~ e lab catí' ni' ya'~ e cajmijnéeng' 'ñia' Jesús ff' jee~ dsea` quiá'r~ ie~ mi~ cangf' e cajíl` tur calé` catú~.

Mi~ casíng'~ Jesús cíóo'~ Tá^ Simón

¹⁵ Jo mi' tí' lí~ cangf' e cagó'r~ e ii` ta'é` do, lalab cajming'~ Jesús i Tá^ Simón do jo casí'r~ dsea` do lala:

—Tá^ Simón, jóo' jaang` dseañu~ i sii` Juan, ¿su eáang'gui 'neáan'~

jnea~ laco'gui i dsea` quié~ e i
caguiaang~ guí la?

Joba' cañíi` Tú^ Simón quiá!^ Jesús
jo casí'r^ dsea` do lala:

—Lajob líi' Fíi'i, co' níb^ 'nù~ guiú~
e 'neáam`baa 'nù.

Joba' cañíi`tu Jesús quiá!^ Tú^
Simón jo cajín!^:

—Te^ fíing` røø` jaléng` dsea` i
líing` lafa' jo'se` jiuung~ quié~ e.

¹⁶ Jo mi~ cangf^ jo, caléb^tu
cajming!^ Jesús i Tú^ Simón do jo
casí'tur dsea` do:

—Tú^ Simón, jój' jaang` dseañu^ i
sii` Juan, ¿su 'neáan!^ jnea~?

Joba' cañíi`tu Tú^ Simón quiá!^
Jesús jo cajín!^:

—Lajob líi' Fíi'i, co' ní^ba' guiú~ e
'neáam`baa 'nù.

Jo ngf^ jo, caléb^tu cajing!^ Jesús
casí'r^ dsea` do lala:

—Jmee^ í^ jaléng` dsea` i líing`
lafa' jo'se` quié~ e.

¹⁷ Jo cóo!^ e la catf^ 'níf ya!^ e
jming!^ Jesús i Tú^ Simón do jo
cajing!^tur calé!^ catú!^:

—Tú^ Simón, jój' jaang` dseañu^ i
sii` Juan, ¿su 'neáan!^ jnea~?

Jo mi~ canúu^ Tú^ e júu^ jo calé!^
catú!, joba' fi'ib^ calfiñ^, co' cóo!^ e
la catf^ 'níf yab!^ e jming!^ Jesús ír^
su 'neáang` dsea` do ír^.

Joba' cañíi`tu Tú^ Simón quiá!^
dsea` do jo cajín!^:

—Fíi'i, guiáb^ dseañg!^ ní^ 'nù~
lajalé!, joba' ní^ba' e 'neáam`baa
'nù.

Jo ngf^ jo, calé!^ catú!^ cañíi` Jesús
quiá!^ Tú^ Simón jo casí'r^ dsea` do
lala:

—Jmee^ í^ jaléng` dsea` i líing`
lafa' jo'se` quié~ e. ¹⁸ Jo e laba'
jmitaa^ ol', e ie~ lami^ bí'bi a',

guia`ba' guiá!^ quíi!^ e guo!^ jié!^ ffí!
lí~ iin!^; jo dsu^ mi~ tif^ lí~ nídséaan!^,
níní!^ cué!^ jo dsea` jiém!^ niguiá!
guiá!^ quíi!^, jogui nijéiñ^ 'nù~ jié!^ ffí!
lí~ ja iin!^ guó!^.

¹⁹ Jo casí!^ Jesús i Tú^ Simón do
lana e líi^ lacof^ jmóor^ júu^ jial
nijúung~ dsea` do mi~ nitf^ í^ lajo,
jogui nidsingíiñ!^ do lajo e líi^
laco' nijmi!^gó` dsea` Fidiée^ cóo!^
e 'mó~ quiá!^r^ do. Jo mi~ cangf^ jo,
cajing!^gui Jesús casí'r^ Tú^ Simón:
—iJa güihuín!^ cóo!^ jnea~!

I dsea` quiá!^ Jesús i iiñ~ eáang` do

²⁰ Jo mi~ cangf^ e cajing!^ Jesús
e júu^ na, joba' cají!tu Tú^ Simón
nir^ jo mifíing` cangáiñ^ i dsea`
quiá!^ Jesús i eáang` 'neáaiñ^ do e
jáaiñ!^ do caluur^, jo i dsea` íb^ cajo
i caguá^ cáang` Jesús ie~ mi~ cagó!^r^
íi^ canuú, jo cajming!^r^ dsea` do e
i^ dseañg!^ lajee^ la'ó!^ ír^ i ni'níng^
ír^. ²¹ Jo mi~ tif^ lí~ cangáng^tu
Tú^ Simón i dsea` do, joba' lalab
cajming!^r^ Jesús jo cajín!^:

—Fíi'i, jo i dseañu^ i sing!^ la, ie~
nidsingíiñ!^?

²² Joba' cañíi`tu Jesús calé!^ catú!
quiá!^ i dsea` do jo casí!^rein!^:

—Jo song jnea~ iin~n e seem'bí i
dseañu^ la cartí^ mi~ nigüéeng^túu^
fi' jmigüí^ la calé!^ catú!, joba' ie~
cuaiñ~ quíi!^ 'nù~ uii~ quiá!^ i dseañu^
la? Líi^ 'nù~, ja güihuín!^ cóo!^ jnea~.

²³ Jo job mi~ canaang` e ngí^
júu^ jee~ jaléng` dsea` quiá!^ Dsea`
Jmáang^ e i dsea` i iing^ Jesús
eáang` do ja' nijúuiñ!. Jo dsu^
ja' cajing!^ Jesús fa! dseañg!^ e
ja' nijúung~ i dsea` do, co' lalaba'
cajín!^: "Song jnea~ iin~n e seeiñ`
cartí^ mi~ nigüéeng^túu^ fi' jmigüí^

la calé¹⁸ catú¹⁹, joba²⁰ ñe²¹ cuaiñ²² quíi²³
 'nú²⁴ faco²⁵ lajo?"

²⁴ Jo i dsea²⁶ i iing²⁷ Jesús eáang²⁸ dob
 cajo, f²⁹bing³⁰ i tíi³¹ ni³² jalé³³ e cangojée³⁴
 do jogui jmo'r³⁵ jalé³⁶ e júu³⁷ la. Jogui
 ne³⁸baa³⁹ røø⁴⁰ e jmang⁴¹ júu⁴² já⁴³ba⁴⁴ fé'r⁴⁵.

²⁵ Jo jmiguiu⁴⁶bi jalé⁴⁷ e cajmée⁴⁸
 Jesús jíi⁴⁹ laco⁵⁰ e silíi⁵¹ e fí⁵² ni⁵³ ji⁵⁴ la,

jogui faco⁵⁵ nilíi⁵⁶ fí⁵⁷ ni⁵⁸ ji⁵⁹ dseáng⁶⁰
 lajalé⁶¹ e cajmér⁶² do, joba⁶³ jíi⁶⁴ fí⁶⁵
 jmigüí⁶⁶ ja⁶⁷ ni⁶⁸ jalé⁶⁹ e ji⁷⁰ jo faco⁷¹
 lajo.

Jo lanab cadséng⁷² jalé⁷³ júu⁷⁴
 quiá⁷⁵ Dsea⁷⁶ Jmáang⁷⁷ e cajme⁷⁸
 Juan.

Jo lajob nilíi⁷⁹.